

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 338

Sosyal sigortalar kanunu tasarısı ve Trabzon Milletvekili Selâhattin Güven'in, 5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanuna iki ek madde eklenmesine ve bu kanunun 14 ncü maddesinin tadiline dair kanun teklifi ile Eskişehir Milletvekili Şevket Asbuzoğlu, Konya Milletvekili Fakih Özfakih ve Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in, 4 . 2 . 1957 gün ve 6900 sayılı Mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları Kanununa ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/462, 2/368, 2/413, 2/506)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1918/1762

18 . 5 . 1963

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 15 . 5 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Sosyal Sigortalar kanunu tasarısı» ve gerekçesi ile ekleri ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU GEREKÇESİ

Bugün hemen bütün memleketlerde ilk plânda mütalâa edilen ve büyük önem taşıyan sosyal güvenlik mevzuları, hiç şüphesiz memleketimiz için de hayati ehemmiyet arz etmektedir.

Garp memleketlerinde geçirilen uzun tecrübeler somunda, sosyal güvenliği sağlamak üzere vücuda getirilen ve Garp memleketlerindeki tatbikatı bir asra yaklaşan sosyal sigortalar, yurdumuzda, esash olarak aneak 1946 yılında uygulanmaya başlamıştır.

Memleketimizde mevcut sosyal sigorta kolları olan iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından tanınan hakların ve sağlanan menfaatlerin büyük kısmı milletlerarası normlara uygun ve bâzı bakımlardan bu normların da üstünde olmakla beraber, bir kısım hak ve menfaatler milletlerarası normların altındadır.

Bunun yanında, bir kısım memleketlerde hemen hemen bütün vatandaşları kapsamına alan sosyal sigortalar, bizde henüz mahdud zümreleri kapsamaktadır.

Halen, memleketimizde, sosyal sigortalardan, 3008 sayılı İş Kanununa tabi iş yerlerinde çalışan işçi ve hizmetliler ile basın meslekinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki münasebetlerin tanzimi hakkındaki 5953 sayılı Kanun kapsamına giren gazeteciler ve 6379 sayılı Deniz İş Kanununa tabi gemi adamları faydalanabilmektedir.

Sözü gezen 3008, 5953 ve 6379 sayılı kanunlar kapsamı dışında kalan iş yerlerinde çalışanlar ise sosyal sigorta teminatından mahrum bulunmaktadırlar.

Sigortaya tabi olan ve olmayan iş yerlerinde çalışanlar arasında, sosyal güvenlik bakımından, uygun olmayan bir ayrılık husule getirmekte olan bu hal, sigortaya tabi iş yerleriyle tabi olmayan iş yerleri arasında, maliyet ve ticari rekabet bakımından da, sigortaya tabi olmayan iş yerleri lehine bir durum tevlietmektedir.

Diğer taraftan, Anayasamızın 48 nci maddesinde, herkesin sosyal güvenlik hakkına sahibolduğu, bu hakkın sağlanması için sosyal sigortalar ve sosyal yardım teşkilâtı kurma ve kurdurmanın Devletin ödevlerinden bulunduğu tasrih edilmiştir.

Böylece, halkın bugününü ve yarını emniyet altına almayı hedef tutan ve mesleki veya sosyal bir risk sebebiyle geçim imkânından mahrum kalan vatandaşlara gerekli yardımları sağlayan sosyal güvenlik programları ile vatandaşların istikbal endişesinden korunması ve kurtarılması, aynı zamanda bir Anayasa prensibi olmuş bulunduğu gibi, bu hususlar, Büyük Millet Meclisince kabul olunan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında belirtilen hedefler ve tedbirler arasında da yer almıştır.

Sosyal güvenlik faaliyetlerimizin, Anayasa icaplarına, kalkınma plânına, bu sahadaki milletlerarası gelişmelere ve sosyal gerçeklere göre düzenlenmesi kaçınılmaz bir zarurettir.

Ayrıca, hemen bütün ileri memleketlerde, sosyal sigorta kanunları munhasıran bu sigortalara taallük eden ve sosyal sigortalının hususiyet ve icaplarına göre hazırlanan kanunlar halinde tedvin edilmekte olduğu gibi, yine muhtelif memleketlerde sosyal sigorta mevzuatı bir kanun içinde toplanmakta ve böylece tatbikatta da büyük kolaylıklar temin olunmaktadır.

Bu kanun tasarısı ile, sosyal sigorta mevzuatımızın, bu sigortalının hususiyet ve icaplarına göre bir kanunda toplanması, sigortanın şümul sahasının süratle ve kolaylıkla genişletilebilmesi, sigorta yardımlarından milletlerarası normlara nazaran düşük olanların bu seviyeye yükseltilmesi, hastalık sigortası sağlık yardımlarının sigortalının eş ve çocuklarına da teşmili, mâlûllük veya yaşlılık aylığı alan sigortalının sigortaca tedavilerinin temini, iş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde 20 ayla mukayyet olan tedavi ve geçici iş göremezlik ödeneği süresindeki bu tahdidin kaldırılması, ihtiyarlık yaş haddinin kadın sigortalılarda 60 dan 55 e indirilmesi, erken yaşlanma halinde kadın ve erkek sigortalılara 50 yaşından itibaren yaşlılık aylığı bağlanabilmesi sağlanmakta, diğer bir kısım sigorta yardımlarının nisbet ve miktarları artırılmakta, tatbikat ile ilgili bâzı hususlarda da kolaylıklar derpiş olunmaktadır.

Tarasıda yer alan hükümler aşağıda madde madde açıklanmaktadır.

Madde 1. — Bu maddede, kanunun maksat ve gayesi belirtilmiş, ayrıca kanun metninde tekkerrüre meydan verilmemek maksadiyle, kurum deyiminin sosyal sigortalar kurumunu ifade ettiği açıklanmıştır.

Madde 2. — Halen, sigorta kanunları, esas itibariyle, İş Kanununun uygulandığı iş yerlerinde çalışanlardan o kanuna göre sigortalı sayılanlar hakkında tatbik olunmaktadır.

Buna göre, ancak iş akdi dolayısıyla başka bir şahsın iş yerinde bedenen veyahut bedenen ve fikren çalışan kimselerin sigortalı addedilmeleri lâzımgeldiğinden ve iş verenle aralarındaki hukuki münasebet iş akdine istinadetmiyen kimselerin sigortalı olmalarına, binnetice sosyal sigortanın sağladığı hak ve menfaatlerden faydalanmalarına imkân bulunmadığından, akdin mahiyeti ne olursa olsun çalıştırılan her şahsın sigortalı addedilmesini, dolayısıyla sigortanın uygulanma alanının genişletilmesini teminen bu madde sevk edilmiş, ayrıca, madde metninde, sosyal sigorta yardımlarından sigortalılardan başka bunların eş ve çocukları ile sigortalıların ölümleri halinde hak sahiplerinin istifade edecekleri belirtilmiştir.

Ancak, tasarı hükümlerinin, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, bir kişi çalıştırılan iş yerlerine kadar teşmil ve tatbiki mümkün olamayacağından, kanunun mer'iyete gireceği tarihte, şimdiki tatbikata da muvazi sayılacak şekilde, sosyal sigortalının, şehir ve kasaba belediye sınırları içinde bulunan yerlerde 4 kişiden, bunlar dışında kalan yerlerde de 8 kişiden az kimse çalıştırılan iş yerlerinde uygulanmaması ve bu kabil iş yerlerine, ilerde, Sigorta Kurumunca gerekli teşkilât ve sağlık tesisleri kurulduktan sonra, Bakanlar Kurulunca teşmil kararları alınmak suretiyle bölge bölge ve peyderpey teşmil ve tatbiki derpiş edilmiş, tasarınn geçici 1 nci maddesinde bu husus hükme bağlanmıştır.

Madde 3. — Bu maddede iş verenin tarifi yapılmıştır.

Ayrıca, iş veren namına hareket eden ve iş yerinde cereyan eden muameleler ile olaylardan iş verenler gibi sorumlu durumda bulunan iş veren vekillerinin sosyal sigorta tatbikatı bakımından da sorumlu oldukları madde metninde belirtilmiştir.

Madde 4. — Bu kanunun tatbikatında iş yerinin tarifi lüzumlu görülmüş ve ayrıca işin mahiyeti ve yürütümü itibariyle iş yerinden addedilmesi icabeden yerlerde gösterilmiştir.

Madde 5. — Sosyal sigortaların prensiplerinden biri de mecburi olarak uygulanışdır.

Halen mer'i mevzuatta olduğu gibi, sigortalı olmak hak ve vecibesinden feragat veya istin-kâf edilememesi, bunların azaltılmaması veya başkasına da devir olunamaması gerekmektedir. madde buna göre kaleme alınmıştır.

Madde 6. — Tarım işçilerinin sosyal sigortalardan, bu meyanda hastalık sigortasından faydalandırılabilmeleri için pek çok yerde sağlık tesisleri kurulması, hekim bulundurulması ve di-ğer çeşitli teşkilât vücuda getirilmesi zaruri olduğundan sosyal sigortaların tarım işçilerine teşmili zaman ve imkâna vabestedir.

Kanunla kurulu emekli sandıkları ile ilgili olduklarından hal ve istikballeri başka kanun-larla teminat altına alınmış bulunanlar, meslek veya sanat okulları talebeleri ve sosyal sigortalara tabi tutulmaları halen mümkün görülemiyen diğer kimseler bu istisna maddesinde belirtilmiştir.

Kanunla kurulu emekli sandıkları, özel bir kuruluş kanunu ile kurulan emekli sandıkların- dan ibarettir.

Özel kanunda tarifi ve nitelikleri belirtilen çırakların, çıraklık devresinde, analık sigortası ile uzun vâdeli sosyal sigorta kolları olan mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından istisna edil- mesinin yerinde ve uygun olacağı düşünülmüş, bunu teminen, istisnalara ait maddeye bu hususta bir fıkra eklenmiştir.

Madde 7. — Türkiye'de sosyal sigortalara tabi olup da geçici bir işin icrası için yabancı mem- lekete gönderilmiş olanların sigorta hak ve menfaatlerinden mahrum kalmalarını önlemek üzere bu madde hazırlanmıştır.

Madde 8. — Sosyal sigortaların matlup şekilde tatbik edilebilmesi için iş verenlerin sigortalı çalıştırmaya başladıklarını kuruma bildirmeleri lüzumlu olduğundan bu hususu sağlayacak şekil- de hüküm sevk edilmiştir.

Madde 9. — 8 nci madde gereğince kuruma bildirilen iş yerlerinde çalıştırılan sigortalıların da, sigorta tatbikatı ve her sigortalı namına gerekli kayıtların tesis edilebilmesi için, kuruma şahıs şahıs haber verilmesi zaruri bulunduğundan, madde ile bu husus sağlanmaktadır.

Madde 10. — Sigortalı çalıştırıldığı zamanında kuruma bildirilmemesi halinde, sonradan verilen beyanname veya keyfiyetin kurumca tesbiti tarihine kadar olan süre zarfında vukua ge- len meslekî ve sosyal risklerin kurumca tazmin edileceği ve yapılan yardımlar tutarı ile gelir bağlandığı takdirde bu gelirlerin sermaye tutarının, sigortalı çalıştırıldığı zaman kuruma bildirilme- mesi halinin müeyyidesini teşkil etmek üzere, iş verenden tahsili esası kabul edilmiş ve madde bu hususu sağlayacak şekilde kaleme alınmıştır.

Madde 11. — Bu maddede, iş kazalarıyla meslek hastalıklarının tarifi yapılmıştır.

Madde 12. — İş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde sağlanan sigorta yardımları bu maddede belirtilmiştir.

Madde 13. — İş kazası veya meslek hastalığı halinde yapılacak sağlık yardımlarının târif edildiği bu maddede, zikri geçen yardımların, milletlerarası sözleşmelerdeki esaslara uygun olarak bu yardımın maksat ve gayesi de belirtilmiştir.

Madde 14. — Halen mer'i mevzuatta, iş kazası ve meslek hastalığı halinde sağlık yardım- ları süresi, 2 yıl içinde âzami 20 ay olarak takyidedilmiş bulunmaktadır.

Sigortalıların süre ile mukayyet olmaksızın sağlık durumunun gerektirdiği müddetçe tedavi ettirilmeleri, ayrıca, daimî iş göremez durumdaki sigortalıların aynı iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilmelerine lüzum hâsıl olduğu takdirde bunların da teda- vilerinin sağlanması derpiş edilmiş ve madde buna göre yazılmıştır.

Madde 15. — İş kazasına uğrıyan sigortalıların, Kurumca işe el konuncaya kadar, iş veren tarafından hemen tedavi altına alınmaları zaruri bulunduğu ve sigortalının sağlık durumunun gerektirdiği sağlık yardımlarının gecikmesinden dolayı tedavi süresi uzayabileceği gibi mâlû- liyet husule gelebileceği veya mâlûliyet derecesinde de artma olabileceği cihetle, madde, iş verenlerin bu husustaki mükellefiyet ve mesuliyetlerini belirtecek şekilde yazılmıştır.

Madde 16. — Sağlık yardımlarında mevcut tedavi süresi tahdidinin kaldırılmasına muvazi olarak geçici iş göremezlik ödeneği verilebilme süresindeki takyidin de kaldırılması ve sigortalılara geçici iş göremezlik süresi boyunca günlük ödenek verilmesi derpiş olunmuş, madde buna göre yazılmıştır.

Madde 17. — Sigortalıların, iş kazasına uğradıklarını en geç mütaakıp gün içinde iş vere-ne bildirmemek veya hekim tarafından yapılan tavsiyelere riayet etmemek suretiyle, tedavi sü-relerinin uzamasına, mâlûl kalmalarına veya mâlûliyetlerinin artmasına sebeboları halinde, kendilerine atfedilebilecek kusur nisbetinde sigorta haklarının düşürüleceği derpiş edilmiş, maddeye sigortalıların hekime geç müracaat etmeleri hali de ilâve olunmuştur.

Bundan başka, teklif edilen tedaviyi kabul etmeyen sigortalılara tedaviyi kabul ettiklerini Kuruma bildirinceye kadar her hangi bir yardım yapılmıyacağı ve Kuruma müracaat ede-cekleri tarihe kadar da geçici iş göremezlik ödeneği ve daimî iş göremezlik geliri verilmeyeceği hususunda bir fıkra eklenmiştir.

Madde 18. — Meslek hastalığını tevhit edecek işten ayrılan sigortalılar için kabul edilmiş bulunan bir yıllık sukutu hak müddeti tatbikatta bâzı meslek hastalıkları için tubben kısa görülmüş olduğundan bu süre, maddede, üç seneye çıkarılmaktadır.

Madde 19. — Sürekli iş göremezlik halinin başlangıcı ve hangi sigortalılara sürekli iş gö-remezlik geliri bağlanabileceği maddede gösterilmiştir.

Madde 20. — Maddede, sürekli işgöremezlik halinde verilecek gelirin ne suretle hesap ve tes-bit edileceği belirtilmiştir.

Madde 21. — Tekrar bir iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan sigortalılara, bu kaza ve hastalıktan ileri gelen âرزaların bütünü nazara alınmak suretiyle gelir bağlanması ve eski ve yeni günlük kazançlarından hangisi yüksek ise gelire bunun esas tutulması derpiş edilmiş, maddede bu hususlar belirtilmiştir.

Madde 22. — İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından verilmekte olan sermayenin, tatbikatta, umumiyetle ancak hafif derecedeki iş kazası mâlûlleri tarafından iyi kullanılabilmek suretiyle nemalandırılabilirdiği, meslek hastalığı musabı mâlûllerin hastalık durumlarının bu ser-mayeyi iyi kullanarak bir menfaat temin etmelerine ekseriya müsait bulunmadığı, ayrıca, sigor-talıların mâlûliyet dereceleri zamanla daha da arttığı ve bu hal kendilerinin çalışabilmelerine engel teşkil ettiği cihetle, milletlerarası normlara da mütenazır olarak, sadece iş kazası neticesi tesbit edilen sürekli işgöremezlik derecesi % 25 ten az olan ve sürekli işgöremezlik derecesinin üç yıl içinde azalması memul görülmeyen sigortalılara gelirlerinin sermaye halinde ödenmesi esası kabul edilmiş, madde bu hususu temin edecek şekilde tertiplenmiştir.

Madde 23. — İş kazası veya meslek hastalığı sebebiyle ölen sigortalının hak sahibi eş ve çocuklarına ne nisbette ve hangi esaslar dairesinde gelir bağlanacağı belirtilen bu madde ile, kadın sigortalının ölümü halinde 60 yaşını doldurmuş kocasına gelir bağlanması ve gelir alan çocuğu bulunmayan dul kadın ile hak sahibi kocaya bağlanacak gelirin % 30 dan % 40 a çıkarılması da sağlanmaktadır.

Madde 24. — İş kazası veya meslek hastalığı sebebiyle ölen sigortalıların ana ve babalarına aylık bağlanmasında nazara alınacak esaslar maddede gösterilmiştir.

Madde 25. — Sürekli işgöremezlik geliri bağlanan sigortalıların mâlûllük derecelerinde çok zaman değişmeler husule gelmekte olduğundan, gelirlerin değişen sürekli işgöremezlik durumu-na göre ayarlanması ve bu sebeple de sigortalıların muayeneye tabi tutulması zaruri bulunmak-tadır.

Bu kontrol muayenelerinde uygulanacak esaslar maddede belirtilmektedir.

Madde 26. — Kasıt, kusur, suç sayılır hareket veya işçilerin sağlığını koruma ve iş emniyeti mevzuatına aykırı hallerden ileri gelen iş kazalarıyla meslek hastalıklarına ait masrafların mü-sebbiplerinden alınması lâzım ve tabîf bulunduğundan, madde ile bu husus sağlanmaktadır.

Madde 27. — Vukua gelen iş kazaları dolayısıyla gerekli yardım ve işlemlerin yapılabilmesi için Kurumun ve zabitanın bu kazalardan zamanında haberdar olması gerektiğinden, maddede buna ait hükümler yer almıştır.

Madde 28. — Meslek hastalığı dolayısıyla gerekli yardım ve işlemlerin yapılabilmesi için keyfiyetten Kurumun haberdar olması zaruridir.

Madde ile bu husus sağlanmaktadır.

Madde 29. — Kuruma bildirilen iş kazaları hakkında soruşturma yapılması gerektiği takdirde bunu sağlamak için bu madde kaleme alınmıştır.

Madde 30. — Meslek hastalığı hakkındaki incelemelerin Kurumca yapılacağı maddede belirtilmiştir.

Madde 31. — Bağlanan gelirlerin Kurumca ilgililere yazı ile bildirilmesi ve bu hususta itiraz hakkı da tanınması düşünülmüş ve madde buna göre kaleme alınmıştır.

Madde 32. — Hastalık Sigortasından sağlanan yardımlar maddede gösterilmiştir.

Madde 33. — Hastalık halinde sigortalılara yapılacak sağlık yardımları tarif ve tavsif edilmiştir.

Madde 34. — Hastalık halinde yapılacak sağlık yardımlarının muayyen bir müddetle mukayyet olması zaruridir.

Bu müddet 18 ay olarak derpiş edilmiş ve maddede buna göre yazılmıştır.

Madde 35. — Hastalık Sigortası sağlık yardımlarından sigortalıların eş ve çocuklarının da faydalandırılmaları düşünülmüş ve madde bunu sağlamak üzere yazılmıştır.

Madde 36. — Sürekli iş göremezlik gelini, yaşlılık veya mâlûllük aylığı almakta olan sigortalıların hastalık hallerinde sağlık yardımlarından faydalandırılmaları derpiş olunmuş ve bunu sağlamak üzere madde kaleme alınmıştır.

Madde 37. — Hastalık halinde sigortalılara geçici iş göremezlik ödeneği verilebilmesi için, bunların asgari bir müddet sigorta primi ödemiş olmaları ve ödeneğin muayyen bir süre ile tahdidî lâzımgelmektedir.

Maddede bu hususlarda gerekli hükümler sevk edilmiştir.

Madde 38. — Hekim tarafından tavsiye olunan tedbirlere riayet edilmemesi hastalığın artmasını veya süresinin uzamasını intacedebilir.

Maddede bunu önliyecek hükümler yer almıştır.

Madde 39. — Sigortalılar ile eş ve çocuklarının hastalanmalarına kasıt veya suç sayılır hareketleriyle sebeb olan kimselerin Hastalık Sigortasından yapılan masrafları tazmin etmeleri gerekli görülmüş ve madde buna göre yazılmıştır.

Madde 40. — Sigortalılık niteliğini kaybedenlerin, Hastalık Sigortası sağlık yardımlarından bir müddet daha faydalanabilmeleri derpiş olunmuş ve madde buna göre kaleme alınmıştır.

Madde 41. — Her hangi bir sigortalının bünyece elverişli olmadığı veya mevzuata göre çalıştırılmaması gerektiği işlerde çalıştırılmasından ileri gelen hastalık hallerinde yapılan masrafların ilgililerden alınması düşünülmüş ve madde buna göre yazılmıştır.

Madde 42. — Sigortalıların geçindirmekle yükümlü buldukları ana ve babalarının hastalıkları halinde asgari ücret tarifesine göre Kurum tarafından sağlık yardımları yapılması düşünülmüştür.

Madde ile bu husus temin edilmektedir.

Madde 43. — Maddede, Analık Sigortasından sağlanan yardımlar belirtilmektedir.

Madde 44. — Gebelik halinde muayene ve tedavilerin ne suretle sağlanacağı maddede açıklanmıştır.

Madde 45. — Maddede, doğum yardımı ve bu yardımların ne suretle sağlanacağı belirtilmiştir.

Madde 46. — Gebelik ve doğum halinde gerekli sağlık yardımlarının Kurumca doğrudan doğruya yapılmasına imkân bulunmayan yerlerde veya hallerde, bu yardım yerine önceden tesbit

edilecek bir tarife üzerinden maktu para yardımı yapılması derpiş edilmiş ve madde buna göre yazılmıştır.

Madde 47. — Canlı doğan çocuklar için bir emzime yardımı yapılması düşünülmüş ve maddede bu husus belirtilmiştir.

Madde 48. — Analık yardımlarından faydalanabilmek için, Hastalık Sigortasında olduğu gibi, asgari bir süre prim ödenmiş olması gerektiğinden maddede bu hususa ait hükümler yer almıştır.

Madde 49. — Sigortalı kadının analığı halinde hangi esaslar dairesinde geçici iş göremezlik ödeneği verileceği maddede belirtilmiştir.

Madde 50. — Doğum yardımlarından faydalanmayı reddeden veya hekim tavsiyelerine uymayan sigortalı kadınlara doğumdan ileri gelen hastalık hallerinde ödenek verilmemesi ve bu suretle bunların tıbbî icaplara uymaya teşvik edilmeleri derpiş olunmuş, madde buna göre kaleme alınmıştır.

Madde 51. — Sigortalılık niteliğini kaybedenlerin 300 gün içinde çocukları doğduğu takdirde Analık Sigortası yardımlarından faydalandırılmaları düşünülmüş ve maddede bu husus hükme bağlanmıştır.

Madde 52. — Mâlûllük Sigortasından sağlanan yardım maddede belirtilmiştir.

Madde 53. — Mâlûllük Sigortası tatbikatında, sigortalıların, hangi hallerde mâlûl sayılacakları maddede gösterilmektedir.

Çalışma gücünün en az üçte ikisini kaybetmiş durumda sayılmayan sigortalılardan, Hastalık Sigortasından yapılan tedavileri sonunda çalışabilir durumda olmadıkları tesbit edilenlerin de mâlûl sayılarak Mâlûllük Sigortası yardımlarından faydalandırılmaları düşünülmüş ve bu madde ile bu husus da sağlanmıştır.

Madde 54. — Mâlûllük aylığından faydalanabilmek için gerekli bulunan 15 yıl sigortalı olma şartı 5 yıla, 3 000 günlük sigorta primi ödemiş olma şartı da 1 800 güne indirilmiş ve madde buna göre yazılmıştır.

Madde 55. — Sigortalılara bağlanacak mâlûllük aylıklarında nazara alınacak esaslar maddede belirtilmiş ve bu aylıkların, sigortalılık süresine ait ortalama yıllık kazanç yerine, ücretlerin umumiyetle fazla olacağı son 10 yıl içindeki kazanç seviyesi en yüksek 7 yılın kazanç ortalamasına göre hesaplanması, ayrıca, sigortalılık süresi 5 ilâ 15 yıl olanlara bağlanan mâlûliyet aylıklarında yapılan azaltmanın kaldırılması ve geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunmayan sigortalılara % 35 nisbetinde bağlanan mâlûllük aylığının % 40 a çıkarılması uygun görülerek madde buna göre yazılmıştır.

Madde 56. — Mâlûllük aylığının hangi tarihten itibaren ödeneceği maddede izah edilmiştir.

Madde 57. — Mâlûllük aylığı bağlanan sigortalıların mâlûllük durumlarında husule gelebilecek değişikliklerin takip ve kontrol edilebilmesi ve haklarında yeni mâlûllük durumlarına göre muamele yapılabilmesi için, bunların muayeneye tabi tutulmaları lâzımgelmektedir.

Maddede bu husus hükme bağlanmıştır.

Madde 58. — Mâlûllük aylığı almakta iken sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle bu aylıkları kesilecek olan sigortalılar için tekrar ve ne suretle aylık bağlanabileceği maddede belirtilmiştir.

Madde 59. — Yaşlılık Sigortasından sağlanan yardımlar maddede gösterilmiştir.

Madde 60. — Yaşlılık aylığından faydalanabilmek için gerekli bulunan şartların belirtildiği bu madde ile, kadın sigortalılara ait ihtiyarlık yaş haddi 60 dan 55 e indirilmekte, gerek kadın gerekse erkek sigortalılara, erken yaşlanmaları halinde 50 yaşından itibaren yaşlılık aylığı bağlanması da sağlanmaktadır.

Madde 61. — Sigortalılara bağlanacak yaşlılık aylıklarının tabi olacağı esaslar maddede gösterilmiş ve bu aylıkların, 55 ne maddede açıklandığı veçhile kazanç seviyesi en yüksek 7 yılın ortalamasına göre hesaplanması, ayrıca, sigortalılık süresi 15 - 34 yıl arasında olan bir kısım sigortalılara bağlanan yaşlılık aylıklarında yapılmakta olan % 0,75 azaltmanın % 0,50 ye indiril-

mesi ve geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunmayan sigortalılara % 35 nisbetinde bağlanan yaşlılık aylığının % 40 a çıkarılması temin edilmiştir.

Madde 62. — Yaşlılık aylığının hangi tarihten itibaren ödeneceği maddede belirtilmiştir.

Madde 63. — Yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle bu aylıkları kesilecek olan sigortalılar için tekrar ve ne suretle aylık bağlanabileceği maddede açıklanmıştır.

Madde 64. — İhtiyarlık yaş haddini doldurdıkları halde yaşlılık aylığına hak kazanamayan sigortalılara yapılacak toptan ödeme bu maddede hükme bağlanmaktadır.

Madde 65. — Ölüm Sigortasından sağlanan yardımlar maddede gösterilmiştir.

Madde 66. — Hangi sigortalıların ölümü halinde hak sahibi kimselerine aylık bağlanabileceği maddede belirtilmiş, evvelce mevcut 15 yıldan beri sigortalı olma şartı 5 yıla, 3 000 günlük sigorta primi ödemiş olma şartı da 1 800 güne indirilmiştir.

Madde 67. — Ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine yapılacak tahsislere esas tutulacak aylıkların ne suretle tesbit edileceği belirtilen bu madde ile, sigortalılık süresi 5 - 20 yıl arasında olan bir kısım sigortalıların ölümleri halinde hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklardan yapılmakta olan azaltma kaldırılmış, aylıkların, 55 nci maddede açıklandığı üzere kazanç seviyesi en yüksek 7 yılın ortalamasına göre hesaplanması da sağlanmıştır.

Madde 68. — Sigortalının ölümü halinde aylık bağlanacak eş ve çocukların belirtildiği bu madde ile, Ölüm Sigortasından aylık alan çocuğu bulunmayan dul karısına ve hak sahibi kocasına bağlanacak aylığın nisbeti % 50 den üçte ikiye çıkarılmakta, 60 yaşını doldurmuş olan kocaya da aylık bağlanmasına imkân sağlanmaktadır.

Madde 69. — Ölen sigortalının ana ve babasına hangi hallerde aylık bağlanabileceği maddede gösterilmiştir.

Madde 70. — Ölüm sigortasından bağlanacak aylıkların hangi tarihten itibaren ödeneceği maddede belirtilmiştir.

Madde 71. — Ölen sigortalının hak sahibi kimselerinden hiçbiri aylık bağlanmasına hak kazanmadığı takdirde bunlara ne yolda toptan ödeme yapılacağı maddede belirtilmiştir.

Madde 72. — Çeşitli sigorta yardımları ile yardımların gerektirdiği idari masrafları karşılamak üzere kurumca prim alınması lâzımgeldiğinden bu hususu teminen hüküm sevk edilmiştir.

Madde 73. — Kurumca yapılacak çeşitli sigorta yardımları ile idare masraflarını karşılamak üzere alınması gereken primlerin nevilerini ve bunların kimler tarafından ne nisbette ödeneceğini belirtmek üzere madde kaleme alınmıştır.

Madde 74. — İş kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası primlerinin, yapılan işin iş kazası ve meslek hastalığı bakımından gösterdiği tehlikenin ağırlık derecesine göre Kurumca tesbit edilmesi ve alınacak primlerin vukua gelecek iş kazası ve meslek hastalığından dolayı yapılması gereken her türlü yardım ve idare masraflarını karşılamak üzere, Bakanlar Kurulunca onanacak bir tarifeye müsteniden hesaplanması uygun görülmüş, madde bu hususu sağlayacak şekilde tertiplenmiştir.

Madde 75. — İş kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası priminin, iş kollarının iş kazası ve meslek hastalığı bakımından arz ettiği tehlike derecesine göre tesbit edilmesi gerekmektedir.

Madde bu prensibe göre kaleme alınmış, ayrıca, iş yerlerinin tehlike sınıf ve derecelerinde Kurumca değişiklik yapılması, tebligat ve itiraz halinde uygulanacak esaslar da belirtilmiştir.

Madde 76. — Yapılan işte iş kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası primi nisbetine tesir edecek bir değişiklik vukua gelmesi halinde, iş kolunun buna göre tehlike sınıf ve derecesinin de değiştirilmesini mümkün kılmak üzere bu madde hükmü sevk edilmiş, ayrıca, işin mahiyetinde vukua gelen değişikliğin iş veren tarafından bir ay içinde bildirilip bildirilmemesi halinde kararın uygulanma tarihi madde metninde belirtilmiştir.

Madde 77. — Sigorta primlerine matrah teşkil edecek kazançlarla istisna edilecek kazançların belirtilmesi ve sigortalıların gayrimuayyen zaman ve miktar üzerinden ücret almaları yahut bir

takvim ayı zarfında muhtelif iş verenlerin emrinde çalışmaları halinde sigorta primlerine esas tutulacak günlük kazancın ne suretle tâyin edileceğinin açıklanması maksadıyla madde hükmü sevk edilmiştir.

Madde 78. — Alınacak primlerle verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulacak günlük kazancın âzami miktarı, asgari haddin ne suretle tesbit edileceği ve asgari hadden az ücret alanlarla ücretsiz çalışanlar için ne miktarda ve kimlerden prim alınacağı belirtilmek üzere bu madde kaleme alınmıştır.

Madde 79. — İş verenlerin, bir takvim ayı içinde çalıştırdıkları sigortalıların sigorta primleri hesabına esas tutulacak kazançlar toplamı ve prim ödeme gün sayıları ile sigorta primlerini gösterir belgeleri bu maksatla hazırlanacak tüzükte belirtilecek usul ve esaslar dairesinde Kuruma vermesi veya sigortalı çalıştırılmadığını ve ücret ödemediğini zamanında bildirmesi esası kabul edilmiş ve bu sebeple madde hükmü sevk edilmiş olup, ayrıca, madde metninde, mevzu bahis belgelerin usulü ve hile tanzim edilmemesi veya vaktinde verilmemesi yahut dayandığı kayıtların belgeler muhteviyatını teyideder mahiyette görülmemesi veyahut belgeler muhteviyatını teyidedecek kayıt ve vesaik ibraz edilmemesi halinde ne suretle muamele yapılacağı açıklanmıştır.

Madde 80. — Sigorta primlerinin en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma ödenmesi uygun bulunmuş ve bu maksatla sevk edilen madde metninde, zamanında yatırılmayan primlerin hesaplanacak kanuni faizden başka, geçecek zamana göre artırılabilecek gecikme zammı ile tahsili esası derpiş olunmuştur.

Madde 81. — Sigortalıların kanunla tanınan ve teminat altına alınan haklarının sağlanabilmesi ve gerekli yardımların zamanında yapılabilmesi, bunlara ait masrafları karşılamak üzere alınan primlerin vaktinde tahsil edilmesiyle mümkün olabilir.

Prim tahsilâtının gecikmesi veya tahsilât yapılamaması, sigorta yardımlarının sağlanmasını imkânsız hale getirebilir.

Bu sebep ve zaruretle, prim tahsilâtının sağlam esaslara bağlanması gerekmektedir.

Madde buna göre yazılmıştır.

Madde 82. — Sigortalıların çalıştırıldıkları işin devir ve intikal suretiyle elden ele geçmesi halinde eski iş verenin Kuruma olan prim borçlarından, sigortalıların haklarının vikayesi bakımından yeni iş veren durumundaki kimsenin de müteselsilen sorumlu olması uygun görülmüş ve madde buna göre yazılmıştır.

Madde 83. — Resmî sektör ile bu mahiyetteki teşekküller tarafından ihale suretiyle yaptırılan işlerden dolayı Kuruma ödenecek primlerin zamanında ve kolaylıkla tahsilini sağlamak ve sigortalıların haklarını korumak üzere, bu işleri üzerine alanların ihale makamları nezdindeki teminatının Kuruma prim borçları kalmadığı anlaşılmadıkça geri verilmemesi, ödenmemiş sigorta primlerinin bu teminattan kesilmek suretiyle tahsili uygun görülmüş ve bu maksatla madde kaleme alınmıştır.

Madde 84. — Hataen ve fuzulen tahsil edilmiş olduğu anlaşılan sigorta primlerinin tahsil tarihinden itibaren 10 senelik müruru zaman müddeti içinde iş verilere ve çalışanlara iade edilmesi hakkaniyet prensiplerine uygun düştüğünden, madde hükmü hazırlanmıştır.

Madde 85. — Sosyal sigortalara tabi işlerden ayrılan ve mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları haklarını kendi istekleriyle devam ettirmek isteyen sigortalılara bu imkânın sağlanması suretiyle, yaşlılık ve mâlûllüklerinde kendilerinin, ölümlerinde de aile efradının müzayakaya düşmeleri önleneyeceği ve istikbal teminatına kavuşturulmuş olacakları cihetle, bu madde hükmü sevk edilmiştir.

Madde 86. — Sosyal Sigortalar, memleketimizde henüz bütün vatandaşlara ve hiç değilse bütün çalışanlara şâmil hale getirilmemiştir.

Bu sebeple, sosyal sigortalara mecburi olarak tabi bulunmayanlardan isteyenlerin grup halinde bu sigortalara girebilmeleri ve böylece sosyal güvenliklerinin sağlanabilmesi için bu madde kaleme alınmıştır.

Madde 87. — Sigorta haklarının, aracı vasıtasıyla işe girilmesi halinde kaybolması ihtimalini önlemek maksadiyle bu madde sevk edilmiş ve ayrıca araçların tarifi de yapılmıştır.

Madde 88. — Sigortalılara verilecek ödeneklere ve bağlanacak gelirlere esas tutulacak günlük kazancın ne suretle hesap ve tesbit edileceği maddede etrafiyle belirtilmiştir.

Madde 89. — Sigortalılara verilecek geçici iş göremezlik ödeneklerinin ne yolda hesaplanacağı maddede gösterilmiştir.

Madde 90. — Sigortalıların iş yerlerinde çalıştıklarını ve bunlara sigorta yardımı yapılabilmesi için lüzumlu malûmatı belirten belgelerle Kuruma müracaat edilmesi zaruri bulunduğundan, bunu sağlamak üzere madde kaleme alınmıştır.

Madde 91. — Bir sigortalının çeşitli sigorta vakaları dolayısıyla geçici iş göremezliğe uğraması halinde, kendisine en yüksek olan geçici iş göremezlik ödeneğinin verilmesi derpiş edilmiş ve madde buna göre yazılmıştır.

Madde 92. — Çeşitli sigorta kollarından aynı zamanda gelir ve aylık bağlanmasına hak kazanılması halinde ne suretle tahsis yapılacağı maddede belirtilmiştir.

Madde 93. — Sigortalı olan ana ve babalarının ölümleri halinde her ikisinden de gelir veya aylığa hak kazanan çocuklara ne suretle tahsis yapılacağı maddede açıklanmıştır.

Madde 94. — Tatbikatta kolaylık sağlanmak maksadiyle, bağlanacak gelir ve aylıkların lira kesirlerinin liraya iblâğı düşünülmüş ve madde bu maksatla kaleme alınmıştır.

Madde 95. — Gelir veya aylık bağlanan kimselerin durumlarında değişiklik husule gelmesi halinde yeni gelir ve aylıkların hangi tarihten itibaren başlayacağı hususu maddede gösterilmiştir.

Madde 96. — Mâlûllük ve yaşlılık sigortalarından sigortalılara bağlanacak aylıkların yıllık tutarının asgari haddinin 1 440 liradan, geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunmayan sigortalılar için 2 400 liraya, geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunan sigortalılar için ise 3 000 liraya çıkarılması, ölüm sigortasından hak sahibi kimselere bağlanacak aylıklara esas tutulacak aylığın yıllık tutarının da buna muvazi olarak 1 440 liradan 3 000 liraya yükseltilmesi derpiş edilmiş ve madde bunu sağlayacak şekilde yazılmıştır.

Madde 97. — Günlük kazanç asgari haddinde artırma yapıldığı takdirde, buna muvazi olarak, eski asgari had üzerinden verilmekte olan ödenek ve gelirlerin de yeni asgari hadde göre yükseltilmesi derpiş edilmiş ve madde bu maksatla kaleme alınmıştır.

Madde 98. — Bağlanan gelir ve aylıkların üç ayda bir verilmesi ve durum değişikliği veya ölüm halinde bunların geri alınmaması düşünülmüş, madde buna göre yazılmıştır.

Madde 99. — Sigorta haklarının 5 yıl içinde istenilebilmesi ve hakkın düşme süresinin 3 yıldan 5 yıla çıkarılması, zaman aşımı süresinin de 5 yıl olarak tesbiti derpiş edilmiş, madde bu maksatla kaleme alınmıştır.

Madde 100. — Kurumca, gelir, aylık veya top'an ödemeye hak kazananlara, muamelelerinin her hangi bir sebeple uzaması halinde, avans verilebilmesi düşünülmüş ve madde bu yolda yazılmıştır.

Madde 101. — Sigortalılar için derpiş edildiği gibi, mâlûl koca ve çocukların da kontrol muayenesine tabi tutulmaları zaruri olduğundan, madde bunu sağlamak maksadiyle sevk edilmiştir.

Madde 102. — Muayene, tedavi veya sair sebeplerle Kurumca başka yerlere gönderilenlere, yahut ilgililerin istekleri veya itirazları üzerine Kurum tarafından muayeneye gönderilenlerden taleplerinin doğru olduğu anlaşılmalara ve icabında refakat ettirilen kimselere gidip gelme yol paraları ile zaruri masraflarının tarifesine göre Kurumca ödenmesi, bu haller dolayısıyla yapılan muayene ve müşahedeler için Kurumca masraf da alınmaması derpiş edilmiş ve madde buna göre yazılmıştır.

Madde 103. — Ölen sigortalıların cenazelerinin kaldırılabilmesi için cenaze masrafı karşılığı olarak Kurumca yardım yapılması ve bunun miktarının Bakanlar Kurulu kararı ile tesbit edilmesi düşünülmüş ve bu madde sevk edilmiştir.

Madde 104. — Sigorta haklarından faydalanabilmek için muayyen bir süre sigorta primi ödemiş olma şartının yerine gelmiş olup olmadığının tesbiti sırasında, askerlik, mahkûmiyetle neticelenmeyen mevküflük ve geçici iş göremezlik gibi hal'ler dolayısıyla prim ödeme imkânı bulunmayan devrelerin nazara alınmaması derpiş edilmiş ve madde buna göre yazılmıştır.

Madde 105. — Mâlûllük veya yaşlılık aylığı alman devrelerin de, 104 ncü maddenin gerekçesinde belirtilen sebeplerle nazara alınmamasını teminen bu madde kaleme alınmıştır.

Madde 106. — Kanunun tatbikatı bakımından, sigortalıların geçindirmekle yükümlü oldukları kimseler maddede belirtilmiştir.

Madde 107. — Hastalık ve analık sigortaları tatbikatında sigortalılık niteliğinin ne zaman sona ereceği maddede gösterilmiştir.

Madde 108. — Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları tatbikatında sigortalılık süresinin ne suretle tesbit edileceği açıklanmıştır.

Madde 109. — Sosyal sigorta tatbikatında, hastalık ve ârızaların tesbitinde hangi raporların esas tutulacağı maddede gösterilmiştir.

Madde 110. — Maddede, sigortalının kasıt veya suç sayılır hareketinden ileri gelen sigorta vakalarında ödenek ve gelirler hakkında yapılacak işlem belirtilmiştir.

Madde 111. — Bağışlanmaz kusuru yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya verilecek ödenek ve gelirden yapılabilecek eksiltmeler maddede açıklanmıştır.

Madde 112. — Maddede, bir kısım Emekli sandıklarına tabi olanlar hakkında bâzı sigorta kolları bakımından uygulanacak hükümler belirtilmiştir.

Madde 113. — Maden işçilerinin iş kazası ve meslek hastalığı halinde, 151 sayılı Kanun hükümleri yerine bugün olduğu gibi bu kanunun uygulanacağı kaydedilmiştir.

Madde 114. — 151 ve 1593 sayılı kanunlar şümulüne giren iş yerlerinde çalışan sigortalıların hastalıkları halinde uygulanmıyacak hükümler maddede gösterilmiştir.

Madde 115. — Sigorta vakaları dolayısıyla, Cumhuriyet savcılıklarınca yapılan soruşturmalardan icabında Kurumca bilgi alınabilmesi için bu madde sevk edilmiştir.

Madde 116. — Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanacak aylıklarla yapılacak toptan ödemelerin Kurumca ilgililere bildirilmesi ve itirazı halinde yürütülecek işlem maddede ifade edilmiştir.

Madde 117. — Sigortalılar ile eş ve çocuklarının, muayene ve tedavi için başvuracakları sağlık tesisleriyle hekim ve ebelerin isim ve adreslerinin ilgililere duyurulmasında ve hastaların sağlık tesislerine yatırılacakları hallerin belirtilmesinde fayda mülâhaza edilmiş ve madde buna göre kaleme alınmıştır.

Madde 118. — Maddede, analık yardımlarından faydalanacak olanların ne suretle müracaat edecekleri açıklanmıştır.

Madde 119. — Sigortalıların, bilhassa mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları tatbikatı dolayısıyla, sigortalılık süreleri, prim ödeme gün sayıları ve namlarına yatırılan primler ile kazanç durumlarının bilinmesi zaruridir.

Bu malûmatın ay beay işleneceği sigortalı hesap kartları ve muhteviyatına, eksiklik veya yanlışlık halinde ne suretle ve ne kadar bir müddet zarfında itiraz edilebileceği maddede tasrih edilmiştir.

Madde 120. — Kanunun tatbikatında, yaş ile ilgili hususlarda nazara alınacak esaslar maddede belirtilmiştir.

Madde 121. — Sosyal sigorta yardımlarının nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilememesi prensibine uygun olarak bu madde sevk edilmiştir.

Madde 122. — Daimî iş göremezlik geliri veya mâlûliyet aylığı alan sigortalılardan çalışma gücünün artırılabilceği umulanların işe alıştırmaya tabi tutulabilmelerini teminen bu madde tasarıya dercedilmiştir.

Madde 123. — Kurumca, bu kanun tatbikatı dolayısıyla gerçek veya tüzel kişilerle sözleşmeler yapılabilmesi zaruridir.

Madde, bunu sağlamak üzere yazılmıştır.

Madde 124. — Sigortalıların sağlık durumlarının kontrolü maksadiyle Kurumca muayene yaptırılabilmesinde, her yönden fayda mülâhaza edilmiş ve madde bu sebeple yazılmıştır.

Madde 125. — Sosyal sigorta tatbikatı dolayısıyla Kurum hekimlerince düzenlenen raporların iş yeri hekimleri tarafından verilen raporlar yerine geçmesi ve bunların resmî rapor mahiyetinde sayılması zaruri ve faydalı bulunduğundan madde bunu sağlamak üzere sevk edilmiştir.

Madde 126. — Sosyal sigorta işlemleri dolayısıyla düzenlenecek her çeşit evrak ve belgelerin resim ve harclardan muaf olması bu sigortaların mahiyet ve icaplarından bulunmaktadır.

Madde buna göre yazılmıştır.

Madde 127. — Sosyal sigorta yükümleri dolayısıyla, iş verenlerce, sigortalıların ücretlerinden indirme yapılması ihtimalini önlemek üzere madde kaleme alınmıştır.

Madde 128. — İş yerlerinde, sosyal sigortalar dışında her çeşit yardımlaşma sandıkları kurulmasında ve kuruluş amaçlarına göre faaliyette bulunmalarında mâni ve mahzur olmadığı gibi, bu sandıklara yardımda bulunmak sosyal sigorta mükellefiyetlerinin yerine getirilmemesine sebep teşkil edemez.

Maddede bu hususlar tasrih edilmiştir.

Madde 129. — Meslek hastalığı veya mâlûllük hallerinde çıkan ihtilâfların Yüksek Sağlık Şûrasınca karara bağlanabilmesi, şûranın uzun fâsülalarla ve senede ancak bir kaç defa toplanabilmesi dolayısıyla büyük gecikmelere meydan vermektedir.

Diğer taraftan, sosyal sigorta tatbikatından ileri gelen bu haller ayrı bir ihtisas mevzuu teşkil etmektedir.

Bu icap ve zaruretlerle, sosyal sigorta tatbikatında tabii bakımdan çıkabilecek anlaşmazlıkların, bu sahada yetkili ve mesaisinin tamamını bu işlere hasredebilecek ayrı bir organ kurulması ve bu maksatla Sosyal sigorta Yüksek Sağlık Kurulu teşkil edilmesi lüzumlu ve faydalı görülmüş, madde, bunu sağlamak üzere sevk edilmiştir.

Madde 130. — Kurumun teftişe yetkili memurlarının, iş yerlerinde Sosyal Sigorta tatbikatı dolayısıyla lüzumlu teftişleri yapabilmeleri için gerekli yetkileri haiz olması zaruridir.

Ayrıca, teftişler sırasında işçi sağlığı ve iş emniyeti mevzuat ve icaplarına aykırı haller görüldükleri takdirde bunların usulü dairesinde tesbit edilerek Kurum kanalı ile ilgili mercilere intikal ettirilmesinde fayda ve isabet görülmektedir.

Madde buna göre yazılmıştır.

Madde 131. — Hizmetlerin birleştirilmesi hakkındaki 228 sayılı Kanunda zikri geçen mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanunu yerine bu kanun kaim olacağından, maddede bu husus belirtilmiştir.

Madde 132. — Sosyal sigorta tatbikatı ile ilgili tebligatın 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri dairesinde icrası her bakımdan isabetli olacağı cihetle, bu madde sevk edilmiştir.

Madde 133. — Hususi sigortalara mütaallik kanunlardaki hükümlerin sosyal sigortalara şümüli olamayacağı cihetle, maddede bu husus tasrih edilmiştir.

Madde 134. — Sosyal sigorta tatbikatından doğacak anlaşmazlıkların, bu sahada yetkili özel mahkemelerde halli uygun ve isabetli olacağı cihetle, madde buna göre yazılmıştır.

Madde 135. — Bu kanun tatbikatı dolayısıyla hangi hususların tüzüklerle belli edileceği ve bu tüzüklerin hangi bakanlıklarla hazırlanacağı, maddede gösterilmiştir.

Madde 136. — Anayasamızın 48 nci maddesinde herkesin sosyal güvenlik hakkına sahibolduğu ve bu hakkı sağlamak için sosyal sigorta teşkilâtı kurulmasının Devletin ödevlerinden bulunduğu tasrih edilmiştir.

4792 sayılı Kanunla vücuda getirilen İşçi Sigortaları Kurumu da memleketimizde sosyal sigortaları uygulamak üzere kurulmuştur.

Kurumca uygulanan sosyal sigortalara tabii kimseler meyanında, işçilerle birlikte, diğer her çeşit meslek erbabı da yer almıştır.

Büyük Millet Meclisince kabul edilmiş bulunan Beş Yıllık Kalkınma Plânında da, sosyal güvenliğin, toplumun her grubu için bahis konusu olduğu ve sosyal güvenlik çalışmalarının bir elden yürütülmesinin sağlanacağı belirtilmektedir ki, bunların tahakkuk ettirilebilmesi evveleminde bu istikamette bir organizasyonu gerektirmektedir.

Bu itibarla, (İşçi Sigortaları Kurumu) nun adının, Anayasanın hüküm ve ifadesine, kalkınma plânındaki hedef ve tedbirlere, uygulanan sigortaların mahiyetine ve bu sigortaların bütün dünyada ve milletlerarası vesikalarda aldığı isme uygun olarak (Sosyal Sigortalar Kurumu) şeklinde değiştirilmesi gerektiği düşünülmüş ve madde buna göre kaleme alınmıştır.

Madde 137. — Sosyal sigortalardan tanınan haklar arasında, ilerde yapılacak yardımlar da bulunmaktadır.

Ayrıca, fevkalâde haller için bir miktar olağanüstü karşılık ayrılması da zaruridir.

Diğer taraftan, amortisman ve saire gibi bâzı karşılıklar ayrılması lâzım gelmektedir.

İlerde yapılması gereken yardımlar ile diğer haller için karşılık ayrılacağı maddede belirtilmiştir.

Madde 138. — Tatbikatta, bir sigorta koluna ait gelirlerin bu sigorta kolu giderlerine yetmemesi halinde, diğer sigorta kolları fonlarından, ilerde mahsubu yapılmak şartıyla kurumca sarfiyatta bulunulabilmesi zaruri görülmüş ve madde buna göre kaleme alınmıştır.

Madde 139. — Sosyal sigortaların gelirleriyle giderleri arasında devamlı olarak bir dengenin sağlanması ,gelecekteki yardımların bir teminatıdır.

Ayrıca, sigorta yardımlarının ekonomik gelişmeleri takip etmesi bu sigortaların gayesi icabı olduktan başka, Birleşmiş Milletler camiasına dâhil memleketlerdeki sosyal güvenlik tatbikatının asgari normlarını tesbit eden sözleşmelerde de prensibolarak yer almış bir husustur.

Madde, sosyal sigortaların malî bünyelerini devamlı olarak kontrol altında bulundurmak, aynı zamanda, sigortalıların geçim ve ücret seviyelerinde önemli değişikliklerin vukua gelmesi halinde sigorta yardımlarının bu değişmelere göre ayarlanması için gerekli tedbirlerin alınabilmesine imkân sağlamak amacını gütmektedir.

Madde 140. — Sosyal sigorta tatbikatının gereği gibi sağlanabilmesi için, mükellefiyetlerin müeyyidelere bağlanması zaruri olduğundan, bu hususta uygulanacak hükümler maddede gösterilmiştir.

Geçici madde 1. — Bu kanunun uygulanabilmesi için, gerekli sağlık tesislerinin ve Kurum teşkilâtının kurulması icabetmektedir.

Bu itibarla, kanun hükümlerinin, kanunun yürürlüğe gireceği tarihte bütün çalışanlara birden tatbika imkânsızdır.

Sosyal Sigortaların şümul sahası, bu kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte bir hayli genişletilmekle beraber, küçük iş yerleri gruplarına, ihtiyacı karşılayacak sağlık tesisleri ve Kurum teşkilâtı kuruldukça teşmil edilebilmesi zaruri görülmüş ve madde buna göre kaleme alınmıştır.

Geçici madde 2. — 3008, 5953 ve 6379 sayılı kanunlar gereğince Sosyal Sigortalara tabi tutulmuş olan iş yerlerinde çalışanlar ile bunların iş verenleri hakkında Sosyal Sigortaların ve bu kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunması gerekli bulunduğundan, maddede bu husus belirtilmiştir.

Geçici madde 3. — Bu kanuna tabi tutulanların çalıştırılan kimseler sayısını bakımından itiraz hakları ve itiraz mercii maddede gösterilmiştir.

Geçici madde 4. — Sigortalı çalıştırmaya başlayan iş verenler için 8 nci maddede derpiş edilen haller bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce husule gelmiş olduğu takdirde uygulanacak hükümler maddede belirtilmiştir.

Geçici madde 5. — Hastalık Sigortası sağlık yardımlarının sigortalıların eş ve çocuklarına teşmil edilebilmesi, gerekli sağlık tesislerinin kurulmasına ve lüzumlu diğer hazırlıkların tamamlanmasına bağlıdır. Bu sebeple, bu teşmil gerekli hazırlıklar ve tesisler tamamlandıkça, Bakanlar Kurulu kararı ile yapılabilecektir. Madde buna göre kaleme alınmıştır.

Geçici madde 6. — Hastalık Sigortası sağlık yardımlarının henüz eş ve çocuklara teşmil edilmediği yerlerde sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının doğumdan ileri gelecek hastalıklarında yapılacak işlem maddede belirtilmiştir.

Geçici madde 7. — Bu kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar, mülga sosyal sigorta mevzuatı gereğince kazanılmış hakların mahfuz kalması ve yardımların devam edebilmesi için bu madde sevk edilmiştir.

Ayrıca, aylıkların asgari miktarında bu kanunla yapılan artırımlardan aylık almakta olanların da faydalanabilmeleri hususunda maddeye hüküm konulmuştur.

Geçici madde 8. — Sosyal Sigortaların uzun vâdeli kolları olan Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarının kurulduğu tarihte ileri yaşta bulunmaları sebebiyle bu sigortalardan aylık bağlanma şartlarını yerine getirmeleri imkânsız olan sigortalılara, eski hizmetleri için borçlandırma dâli yapılmadan asgari ve istisnai şartlarla aylık bağlanabilmesini teminen bu madde sevk edilmiştir.

Geçici madde 9. — Geçici 8 nci maddede işçi ve hizmetliler için derpiş edilen eski hizmet çalışma belgelerine ait hükümlerin gazeteciler ile gemi adamlarının özel durumlarına göre ne suretle uygulanacağı maddede açıklanmıştır.

Geçici madde 10. — Mülga kanunlarda yer alan ağır ve yıpratıcı işlerde geçen hizmetlerden elde edilen munzam hakların mahfuz kalmasını teminen madde kaleme alınmıştır.

Geçici madde 11. — Mülga kanunlarda yer alan münavebeli işlerde geçen hizmetlerden dolayı kazanılan menfaatlerin kaybolmasını önlemek üzere bu madde yazılmıştır.

Geçici madde 12. — Mülga 5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre ödenen primlerle elde edilen hakların bu kanuna göre ödenecek primlerle elde edilecek haklarla birleştirilebilmesi için madde sevk edilmiştir.

Geçici madde 13. — Yabancı uyruklu sigortalıların mülga 5417 sayılı Kanun gereğince mec-buri olarak tabi tutuldukları ihtiyarlık sigortası için ödedikleri primlerden doğan tahsis haklarının mahfuz tutulmasını ve bu primlerin sigortalı hisselerinin geriverilmesi suretiyle hakların tasfiyesini sağlamak üzere madde kaleme alınmıştır.

Geçici madde 14. — Medeni Kanunun yürürlüğe girmesinden evvel evlenen ve birden fazla karısı bulunan sigortalıların ölümü halinde eşlerine bağlanacak aylıkların aralarında bölüneceği hususu maddede tasrih edilmiştir.

Geçici madde 15. — Kanunda belirtilen tüzüklerin 6 ay içinde düzenlenmesi derpiş edilmiş, bununla beraber, kanunun mer'iyete gireceği tarihe kadar tüzüklerin yürürlüğe konulamaması halinde, tüzüklerle tesbit olunması gereken hususlarda Çalışma Bakanlığınca çıkarılacak genel emirler dairesinde işlem yapılması zaruri görülmüş ve madde buna göre yazılmıştır.

Geçici madde 16. — Hastalık sigortası, halen, memleket içinde sadece, 151 sayılı Kanun şümulüne giren Ereğli Kömür Havzasında çalışanlar hakkında uygulanmamaktadır.

Buna mukabil, mezkûr kömür havzasında, hastalık halinde diğer mevzuat hükümleri dairesinde gerekli sağlık yardımları sağlanmaktadır.

Hastalık sigortasının, ilerde Bakanlar Kurulu kararı ile Ereğli Kömür Havzasına da teşmili için madde sevk edilmiştir.

Geçici madde 17. — Primlerin ve yardımların hesabına esas olan günlük kazançların en az haddi muhtelif tarihlerde yükseltilmiş ve daha önceki tarihlerde iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bu hadlerin altındaki kazançlar üzerinden bağlanmış olan gelirler mezkûr hadlere göre artırılmış ise de, asgari haddin üstündeki günlük kazançlara göre bağlanmış olan gelirlerde bugüne kadar bir ayarlama yapılmamıştır.

Madde, kuruluşundan beri iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağlanmış ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ödenmekte olan gelirlerin 139 ncu maddenin gerekçesinde belirtilen prensiplere göre revalörize edilmesini sağlamak amacıyla sevk edilmiştir. Maddeye ekli cetvelde gösterilen katsayılar, iş kazasının vukubulduğu veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıllarda sigortalıların umumi günlük kazanç ortalamalarıyla 1962 yılındaki ortalama arasındaki oranlara göre hazırlanmıştır.

Geçici madde 18. — Madde, mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından ödenmekte olan aylıkların 139 ncu maddenin gerekçesinde belirtilen prensiplere göre, revalörize edilmesi amacıyla sevk edilmiştir.

Ayrıca, mülga 5417 ve 6900 sayılı kanunlar hükümlerine göre bağlanmış olan aylıklar arasında mevcut sistem farkının giderilmesi derpiş edilmiş ve tutarları 5417 sayılı Kanun esaslarına göre tesbit edilmiş olan aylıklara uygulanacak katsayılar, mezkûr aylıkların tutarlarını 6900 sayılı Kanun esaslarına intibak ettirecek, aynı zamanda, 1962 yılındaki umumi ücret seviyesine göre revalörize edecek şekilde hesap ve tesbit edilmiştir.

Geçici madde 19. — Madde ile, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanacak aylık miktarlarının tesbitinde nazara alınacak eski yıllar kazançlarının, sigortalıların umumi ücret seviyelerinde vukua gelen yükselmeler oranında revalörize edilmesi suretiyle hesaba ithal olunması sağlanmaktadır.

Geçici madde 20. — Bir kısım bankalarla sigorta ve reasürans şirketleri bünyelerinde kurulmuş bulunan emekli sandıklarına tabi olarak geçen hizmetlerin değerlendirilmesi ve bu sandıklara dâhil olan personelin ayrıca bu kanuna da tabi tutulmamaları için madde tasarıya konulmuştur.

Madde 141. — Bu kanunun tedvini dolayısıyla ilgası gereken hükümler maddede belirtilmiştir.

Madde 142. — Bu kanunun tatbik mevkiine konulabilmesi için, yayını tarihi ile yürürlük tarihi arasında asgari 6 aylık bir süre bulunması zaruri görüldüğünden, madde buna göre yazılmıştır.

Madde 143. — Kanunun Bakanlar Kurulunca yürütüleceği maddede belirtilmiştir.

Trabzon Milletvekili Selâhaddin Güven'in, 5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanuna iki ek madde eklenmesine ve bu kanunun 14 ncü maddesinin tadiline dair kanun teklifi (2/368)

19 . 12 . 1962

Millet Meclisi Başkanlığına

5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanuna iki madde eklenmesi ve bu kanunun 14 ncü maddesinin tadiline dair kanun teklifimin gereğinin yapılmasına müsaadelerinizi saygıyla arz ederim.

Kanun metni ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Trabzon Milletvekili
Selâhaddin Güven

5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanuna iki ek madde eklenmesine ve bu kanunun 14 ncü maddesinin tadiline dair Kanunun

GEREKÇESİDİR

İhtiyarlık sigortası kanunları ile Emekli sandıkları kanunlarına bağlı hizmetlerin birleştirilmesi, 5 . 1 . 1961 gün, 228 sayılı Kanunla kabul edilmiş ve tatbikatına başlanılmıştır. Böylece büyük bir kütlenin senelerden beri hissetmekte oldukları üzüntünün izalesine çalışılmıştır. Ancak, 228 sayılı Kanunun tedvinine âmil olan hukukî noksanlık ve zaruretler iyice tetkik edilmemiş olacak ki; meriyete konan mezkûr kanun, ilgililerin mağduriyetlerini önliyen ve kendilerini huzura kavuşturan ahkâmı muhtevi değildir. Zira; Türkiye'de ihtiyarlık sigortası mevzuatı ilk defa 5417 sayılı Kanunla tedvin edilerek, 1 . 4 . 1950 tarihinde meriyete konmuştur. Kaldı ki, 5417 sayılı Kanun dahi; pek mahdut iş yerlerine tatbik edilmiş ve bu sebeple, ahkâmından çok az sayıdaki bir işçi ve müstahdemîn istifade edebilmiştir. Halen dahi Devlet ve İktisadi Devlet Teşkilâtında istihdam edilmekte bulunan bu emektar işçi ve müstahdemînün büyük kütlesi hakkında ihtiyarlık sigortası mevzuatının tatbiki, ancak 1 . 4 . 1954 tarihinde meriyete giren 6391 sayılı Kanunla mümkün olabilmıştır.

Bu durum, binlerce işçi ve müstahdemînün, Devlet ve İktisadi Devlet Teşekküllerinde 1 . 4 . 1954 tarihine kadar geçen ve tutarı birçok yıllara varan hizmet sürelerinin heba olmasını ve binnetice mağduriyetlerini mucibolmuştur. Çünkü: Yukarıda da açıklandığı üzere, 1 . 4 . 1954 tarihine kadar yevmiye ve (E) cetvellerinde geçen hizmetlerine ihtiyarlık sigortası ve ne de Emekli Sandığı kanunları hükümlerine tabi tutulmadığı gibi, 5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanunun şümulüne de alınmamıştır.

Halbuki memurlar için 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun muvakkat 65 ncü maddesinde, borçlanmak suretiyle, evvelece geçen hizmetlerinin 10 yılı emeklilik hizmetlerine eklenmesi esası vaz'edilmiş ve mezkûr muvakkat madde ahkâmına dâhil 6 aylık müracaat müddeti, muahharen çıkarılan kanunlarla üç defa temdid edilerek, bütün memurunin bu gibi hizmetlerinin, emeklilik hizmetlerine ithaline imkân verilmiştir.

Binaenaleyh, memurlarımız kadar Devlete hizmet eden ve nafi olan bu cefakâr işçi ve müstahdemlerimizin de; Devlet ve İktisadi Devlet teşkilâtının yevmiye ve (E) cetveli kadrolarında, 1 . 4 . 1954 tarihinden evvel geçen hizmetlerinin en çok 10 yılının borçlandırılmak suretiyle sigorta veya emeklilik hizmetlerine eklenmesi, bu geniş kütlenin uzun zamandan beri hissettikleri mağduriyet üzüntüsünün izalesi ve teadülün sağlanması bakımından zaruridir.

Bunun temini için, memurların hizmetlerinin değerlendirilmesini temin kasdiyle, Emekli Sandığı Kanununda vaz'edilen mevzuubahis borçlandırma müessesesinin, eklenecek iki madde ile 228 sayılı Kanunda da tesis olunması gerektiği mütalâa olunmuştur.

Ayrıca, 5 . 1 . 1961 gün, 228 sayılı Kanunun 14 ncü maddesi - (Sigorta veya Emekli Sandığı kanunlarından her hangi birine göre, aylık bağlanmasına müstahak olanlara yazılı talepleri halinde,

alâkalı kanun hükümleri dairesinde aylık bağlanır. Bu gibiler hakkında bu kanunun hizmetlerin birleştirilmesine mütaallik hükümleri uygulanmaz) Ahkâmını âmirdir ki, hukukan bu ahkâm, maddet ve hakkaniyet esaslarına tevakkuk etmemektedir. Zira; sebik eden ve karşılığında sigorta primi veya emekli aidatı verilmiş bulunan herhangi bir hizmetin ziyaa uğratılması hukukan bâtıldır. Bu sebeple zikri geçen madde ahkâmının da, hak ve adalet esasına intibak ettirilmesi bakımından, tadilini zaruri görmekteyiz.

Binnetice mağruz esbap dolayısıyla aşağıdaki kanunun sevkine zaruret hâsıl olmuştur.

TRABZON MİLLETVEKİLİ SELÂHATTİN GÜVEN'İN TEKLİFİ

5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanuna iki ek madde eklenmesine ve bu kanunun 14 ncü maddesinin tadilüne dair Kanun

MADDE 1. — 5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanuna aşağıdaki iki madde eklenmiştir :

EK MADDE 1. — İhtiyarlık sigortası kanunlarının yürürlüğe girmelerinden evvel veya her hangi bir sebeple ihtiyarlık sigortası kanunlarıyla Emekli sandıkları kanunlarına tabi tutulmaksızın, İş Kanununa tabi iş yerlerinde işçi veya hizmetli olarak çalışanların bu hizmetlerinin en çok 10 yılı, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren nihayet 6 ay içinde yazı ile Sigorta kurumuna veya Emekli Sandığına müracaatla borçlandırılmalarını istemeleri ve ek 2 nci maddede yazılı prim veya emeklilik aidatı tutarlarını ödemeleri halinde; yalnız emeklilik veya ihtiyarlık sigortası hizmetlerine eklenir.

Yukardaki esasa göre tesbit olunacak hizmetler, alâkalılar, son görevlerine göre, Emekli Sandığına tâbi bir hizmette iseler, emeklilik hizmetlerine, ihtiyarlık sigortasına tabi bir hizmette iseler, ihtiyarlık hizmetlerine eklenir; borçlandırılan miktar, hizmetin ekleniş şekline göre, Emekli Sandığı veya Sigorta Kurumuna ödenir.

EK MADDE 2. — Ek madde 1 ahkâmından faydalanmak üzere, müracaat edenlerin, o maddede ahkâmına göre tesbit olunacak hizmet müddetleri içinde aldıkları yevmiye veya ücret tutarlarının % 12 si Sigorta Kurumu veya Emekli Sandığında alâkalılar adına borç kaydedilerek; tesviye edilinceye kadar ücret veya yevmiyelerinin aylık tutarlarının % 12 si, her ay görevli buldukları kurumlarca tevkif edilip, Sigorta Kurumu veya Emekli Sandığına gönderilmek suretiyle tahsil ve itfa olunur.

MADDE 2. — 5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanunun 14 ncü maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur :

Madde 14. — Sigorta veya Emekli sandıkları kanunlarından her hangi birine göre, aylık bağlanmasına müstahak olanlara, yazılı talepleri halinde, bu kanuna tevfikan hizmetleri birleştirilerek, son görevlerine göre tabi buldukları sandık veya sigorta kurumunca, ilgili kanun hükümleri dairesinde aylık bağlanır.

Aylığı bağlamıyan sandık veya sigorta kurumu, ilgilinin, sandığına veya sigorta kurumuna tabi hizmetleri için evvelce ödenen prim veya emeklilik kesenekleriyle karşılıklarının tutarlarını; hesaplanacak % 4 faizle birlikte, aylığı bağliyan sandık veya kuruma 3 ay içinde ödemeye mecburdur.

Emekli Sandığına kendilerine aylık bağlananların, 5434 sayılı Kanunun 89 ncü maddesi gereğince, ikramiyelerinin tahakkuk ve tediye edilebilmesi için aranılan müddetin hesabında, yukardaki fıkraya göre, birleştirilen hizmetlerinin tutarları esas olarak alınır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Eskişehir Milletvekili Şevket Asbuzoğlu ile Konya Milletvekili Fakih Özfakih'in, 6900 sayılı Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanununa geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi (2/413)

1.2.1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

6900 sayılı Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair olan teklif ile gerekçesi birlikte sunulmuştur. Aidolduğu Komisyonlara sevkine delâletlerinizi arz ederiz.

Eskişehir
Ş. Asbuzoğlu

Konya
F. Özfakih

GEREKÇE

1. Atatürk'ün, nurlu elleriyle 1925 te kurulan Türk Hava Kurumu ve 1935 te kurularak gençliğin hizmetine verilen Türkkuşu pilot, makinist ve memurlarıyla İş Kanunu ve İşçi Sigortalarıyla 1956 yılından itibaren alâkalandırılmış ve 1956 yılından evvelki hizmetleri sigortalılık müddeti içine alınmamıştır.

2. Türkkuşunun pilot, makinist ve memurları bilindiği veçhile bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da memleket hizmetinde daima vazife alacaktır, almaya da hazırdır. Bu mevzudan olarak Türkkuşu bugüne kadar :

- 1937 - 1943 yıllarında Harb Okulu öğrencilerini plânör ve paraşütte,
- 1939 - 1947 yıllarında gedikli yuvasında askerî öğrencileri telsizci, ekipman, makinist ve pilot,
- 1950 - 1951 yıllarında Hava Harb Okulu öğrencilerini, gerillâcıları,
- 1948 - 1952 yıllarında Kara Ordusu Topçu Pilotları,
- 1955 - 1956 yıllarında Ordumuzun paraşüt birliğini teşkil edecek askerî paraşütçüleri,
- 1958 - 1960 yıllarında yine Kara Ordusu topçu pilotlarını yetiştirmek suretiyle Millî Savunmamıza direkt olarak eleman temini yolunda memleket savunmasında en az askerî okullar kadar rol oynamıştır.

Bugün, Türkkuşundaki muhtelif çalışmalardan yetişmiş yüksek rütbeli subaylar Ordumuzun muhtelif kademelelerinde (Hv. Kvv. ve Kara Kvv.) mevcuttur.

Türkkuşunun millî savunmamıza yaptığı bu direkt hizmete muvazi olarak birçok gencin Turizm pilotu, plânör pilotu, paraşütçü ve modelci olarak yetiştirmiş olması, Millî Eğitim Bakanlığımızca da küçümsenemeyecek bir hizmet ve emektir. Bu faaliyetlerle aynı zamanda sivil hava ordumuzun teşkiline çalışılmakta, milletimizin hava gücü sağlam temellere istinadettirilmektedir.

Yukarda arz edilen hizmetlere muvazi olarak Türkkuşu, en mühim millî dâvalarımızdan biri olan zirai kalkınma dâvasında, yepyeni bir memleket vazifesine başlamış bulunmaktadır. Bu vazife uçaklar vasıtasıyla zirai ilâçlama vazifesidir. 1961 yılında hususi sektörde 1962 yılında ise Devlet çiftliklerinde ve özel çiftliklerde yapılmış olan zirai mücadele hizmetiyle ilk tecrübe yılları olmasına rağmen :

1961 yılında 153 351 dekara 310 702 Kg.

1962 yılında 552 916 dekara 1 838 117 Kg. ilâçla zirai mücadele yapmıştır.

Ancak, Türkkuşu kuruluşundan beri büyük bir fedakârlık ve feragatle çalışmış ve çalışmakta olanların (Hattâ bu yolda canlarını vermiş bulunanlar hakkında) geleceklerine mâtuf her hangi devamlı bir sosyal teminat düşünülmemiştir. 1956 yılına kadar mütâaddit defalar kabul ve fesholunan bâzı hususi mevzuat ile geleceklerinin teminat altına alınmasına çalışılmış ise de, huzur verici her hangi bir müspet netice elde edilememiştir.

Bu mütevazî ve fakat mühim hizmetlerinin yanı sıra 1956 yılında kapsamına alındıkları 6900 sayılı Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanununun kendilerine tanıdığı haklar Türkkuşu personeline istikbal endişesi doğurmuş ve itimat buyurulmalıdır ki, bu endişe kâbus halini almıştır.

Hayat ve istikballerini bu mesleke vakfemiş ve bu yolda ömrünü harcamış olanların ilerde mâişet derdi ile kıvranaçakları asla nazarı itibara alınmamıştır.

Halbuki bu personel de 1946 yılında kabul edilen İşçi Sigortaları kapsamına alınmış olsalardı, mensuplarının hem hâl ve hem de istikballeri kanun mevzuatına uygun bir teminat altına alınmış olacaktı.

Nitekim, bütün hak ve vecibeleriyle Türk Hava Kurumuna bağlı iken 1952 yılında M. K. Endüstrisi Kurumuna devredilen Uçak ve Motor fabrikaları mensuplarının bu mağduriyetlerini önlemek üzere 6807 sayılı Kanunla, Türk Hava Kurumunda geçirmiş oldukları on yıllık hizmetleri sayılmak suretiyle istikballeri teminat altına alınmış bulunmaktadır.

Eskişehir Milletvekili Şevket Asbuzoğlu ile Konya Milletvekili Fakih Özfakih'in teklifi

6900 sayılı Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanununa geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 6900 sayılı Kanuna aşağıda yazılı geçici madde eklenmiştir.

Geçici madde 7. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türk Hava Kurumunun İşçi Sigortalarına giren ve Türk Hava Kurumunun aylık ücretli daimî kadrolarından maaş alan hizmetlilerin, 1956 yılından önce Türk Hava Kurumunun aylık ücretli daimî kadrolarında geçen hizmetlerinin en çok on yılı, 6900 sayılı Kanunun 33 ncu ve mütaakıp maddelerinde yazılı esaslar dairesinde ve bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren altı ay içinde Çalışma Bakanlığı İşçi Sigortalarına müracaatte bulunmaları şartıyla ve borçlanma yoluyla, Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları fiili hizmet müddetlerine eklenir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in 4 . 2 . 1957 gün ve 6900 sayılı malûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları Kanununa ek kanun teklifi (2/506)

Yüksek Başkanlığa

6900 sayılı malûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları Kanununa ek kanun teklifini gerekçesiyle birlikte takdim ediyorum.

Gerekli işlemin yapılmasını saygılarımla rica ederim.

29 . 5 . 1963
Edirne Milletvekili
İlhami Ertem

G E R E K Ç E

Can ve mal emniyetinin, bilhassa konut masuniyetinin sağlanmasında en büyük ödevin çarşı ve mahallât bekçilerine mevdu bulunduğu bir bedchettir.

Yağmur, kar buz demeden her türlü elverişsiz hava şartlarında gece vazife gören, başkalarının emniyet içinde istirahat edebilmeleri için kendi istirahatlerini feda eden bu cefâkeş kamu hizmetlilerine bugüne kadar lâyük olduğu ilgi gösterilmemiştir.

Memurlara emeklilik, işçilere sosyal sigortalarla her türlü içtimai güvenlik sağlanırken çarşı ve mahallât bekcileri düşünülmemiştir.

İşte bu eksikliği tamamlamak, çarşı ve mahallât bekciliğini bir meslek haline getirmek, onları da sosyal emniyete kavuşturmak için bu kanun teklifi hazırlanmıştır.

EDİRNE MİLLETVEKİLİ İLHAMİ ERTEM'İN TEKLİFİ

4 . 2 . 1957 gün ve 6900 sayılı Mâlûliyet İhtiyarlık ve Ölüm sigortaları Kanununa ek Kanun

MADDE 1. — 29 Nisan 1330 tarihli Kanunda yazılı çarşı ve mahallât bekcileri de 6900 sayılı Kanun hükümleri dairesinde mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından faydalanırlar.

Bu kanun gereğince iş verene düşen vecibe ve mükellefiyetler zabıta teşkilâtı olan yerlerde bu idarelerce, bulunmayan yerlerde de mahallî belediyeler tarafından yerine getirilir.

MADDE 2. — Bu kanunun yayımı tarihinde hizmet süresi 20 yılı ikmal etmiş olan çarşı ve mahallât bekcilerinden mâlûliyet veya 60 yaşını ikmal etmek suretiyle görevinden ayrılmaları ile, ölümleri halinde hak sahiplerine iş veren sayılan kurumlarca bir yıllık ücretleri tutarında tazminat verilir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini İçişleri ve Çalışma Bakanları yürütür.

Geçici Komisyon raporu

Sosyal Sigortalar kanunu tasarısı ile Eskişehir Milletvekili Şevket Asbuzoğlu ve Konya Milletvekili Fakih Özfakih'in 6900 sayılı Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, Trabzon Milletvekili Selâhattin Güven'in 5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanuna 2 ek madde eklenmesine ve bu kanunun 14 ncü maddesinin tadiline dair kanun teklifi ve Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in 4 . 2 . 1957 gün ve 6900 sayılı Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanununa ek kanun teklifi ve bu tasarı ile kanun tekliflerini incelemek üzere kurulan Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi

Geçici Komisyon

Esas No: 1/462, 2/368,

2/413, 2/506

Karar No: 2

5 . 7 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Sosyal Sigortalar kanun tasarısı ile Eskişehir Milletvekili Şevket Asbuzoğlu ve Konya Milletvekili Fakih Özfakih'in 6900 sayılı Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, Trabzon Milletvekili Selâhattin Güven'in, 5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanuna (2) ek madde eklenmesine ve bu Kanunun 14 ncü maddesinin tadiline dair kanun teklifi ve Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in, 4 . 2 . 1957 gün ve 6900 sayılı Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanununa ek kanun teklifi komisyonumuzca incelenmiştir.

Tasarı, iş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık, analık mâlûllük, yaşlılık ve ölüm hallerinde sosyal sigorta yardımları yapılmasını derpiş etmektedir. Bu suretle, adıgeçen meslekî ve sosyal risklerin bahis konusu edildiği 4772, 5502 ve 6900 sayılı kanunlarla bu kanunlarda değişiklikler yapan kanunlar, bir metin içinde yer almaktadır. Tehlikenin çeşidi, yürürlükteki kanun-

ların sistemi, sağlanan hak ve menfaatlerin niteliği bakımından temelden değişiklik yapan bir durum yoktur. Ancak kanunların birçok bakımlardan kapsamı genişletilmiş, birçok sigorta haklarının seviyesi sigortalılar ve hak sahipleri lehine önemli ölçüde yükseltilmiştir.

Tasarıda ferdi aktin ve bu akde konu işin mahiyeti ne olursa olsun tek işçi çalıştıran iş yerleri de bu kanun bakımından sigorta kapsamına alınmaktadır. Halen 3008 sayılı İş Kanununa tabi iş yerlerinde çalışan işçi ve hizmetliler ile basın mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki münasebetlerin düzenlenmesi hakkındaki 5953 sayılı Kanunun kapsamına giren gazeteciler ve 6379 sayılı Deniz İş Kanununa tabi gemi adamları sosyal sigorta nimetlerinden faydalanmaktadırlar. 3008, 5953 ve 6379 sayılı kanunların kapsamı dışındaki çalışanlar da, bu tasarının istisnaları arasında bulunmamak şartıyla bahis konusu sigorta dallarında sigortalı olacaklardır. Ayrıca, sigortalıların eş ve çocukları da, hastalık sigortasının sağlık yardımlarında hak sahipleri arasına katılmışlardır.

«Sigorta haklarını tek işçili iş yerine kadar götürme» konusu, tasarının 2 nci maddesinde hedef alınmış ve tedrici bir gelişmeye tabi tutulmuştur. Nitekim geçici 1 nci maddede, bu kanun hükümlerinin şehir ve kasabalarda belediye sınırları içinde bulunan yerlerde 4 kişiden, bunlar dışında kalan yerlerde de 8 kişiden az işçi çalıştıran iş yerlerinde yürürlüğe konulabilmesi, Bakanlar Kurulunun kararına bağlı tutulmuştur. Sağlık tesisleriyle Kurum teşkilâtının henüz bu ölçüdeki bir kapsam genişliğini karşılayabilecek kapasitede olmaması, böyle bir tedrici gelişmenin zaruri sebebi sayılmıştır. Sağlık tesisleri ve Kurum teşkilâtı ihtiyacı karşılayabilir gelişmeye kavuştukça sigorta hakları da o ölçüdeki geniş vatandaş kütlesine yayılmış olacaktır. Bu zarureti reddetmek mümkün değildir. Kurumun sağlık tesisleriyle teşkilâtı en kısa zamanda tanımlanarak kapasite genişliği hedefinin nazari plânda bırakılmaması temenni olunur. Kaldı ki, mâlûliyet, yaşlılık ve ölüm gibi uzun vâdeli sigorta dallarında, sağlık tesislerinin tamamlanmasını beklemeksizin kapsam genişliği sağlanabilecektir. 2 nci maddedeki hedefe kısa zamanda varabilmek için Kuruma büyük gayret düşmektedir.

Bu kanunun sigortalı saymadığı kimseleri belirten 6 nci maddede mevcut istisnalar arasında en başlıcası, tarım işlerinde çalışanlardır. Bu büyük bir noksanlıktır. Fakat tarımın dağınık olması, büyük işletmelerden mahrum bulunması, birçok halde kendi tarlasında başkasını çalıştıranın başkasının da tarlasında çalışması gibi gerçekler ve özellikler sebebiyle tarım işçisi kavramını tesbitteki fiili zorluklar, maalesef büyük bir kütleyi sosyal sigorta nimetinden faydalandırmamaktır. Çalışma Bakanlığı ile Tarım Bakanlığında tarım işçilerini iş hukuku kapsamına sokacak hazırlıklar esasen vardır. Bu çalışmaların müspet sonucu alındıktan sonra bu büyük çalışan kütlenin tasarıdaki istisnalar maddesinden çıkarılması gerekir.

Kanun teklifleri hakkında komisyonumuzun vardığı sonuç aşağıda sunulmuştur.

Eskişehir Milletvekili Şevket Asbuzoğlu ile Konya Milletvekili Fakih Özfakih'in 6900 sayılı Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm sigortaları Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair, Trabzon Milletvekili Salâhattin Güven'in, 5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanuna 2 ek madde eklenmesine dair ve Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in 4 . 2 . 1957 gün ve 6900 sayılı Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm sigortaları Kanununa ek kanun teklifleri ile sağlanmak istenen hak ve menfaatlerin, sosyal sigortalar kanun tasarısı ile, bu tasarıda komisyonumuzca yapılmış olan değişikliklerle, Sosyal Sigorta amaç ve imkânları ölçüsünde borçlandırma yapılmaksızın eski hizmetlerin değerlendirilmesi suretiyle sağlanmış olduğu sonucuna varılmıştır. Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in «hak sahiplerine iş veren sayılan Kurumlara bir yıllık ücret tutarında tazminat verilmesi» ni derpiş eden 2 nci maddesi hükmü ise, sosyal sigortanın sistemi ile bağdaşır görülmedikten başka, Hükümetçe Büyük Millet Meclisine sevk edilmek üzere olan iş kanunu tasarısının görüşülmesi sırasında ve tabiatıyla genellik prensibini bozmamak şartı ile kadem tazminatı müessesesi içinde mütalâa edilebileceği görüşüne varıldığından bahis konusu hüküm reddedilmiştir.

Tasarı maddelerinde yapılan değişiklikler aşağıda sunulmuştur :

Madde 1, 2. — Tasarının bu ilk iki maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 3. — İş veren vekilinin aneak iş verenin malî olmayan yüklemelerinden dolayı sorumlu tutulabileceğini açıkça belirtmek maksadıyla, maddenin son fıkrası değiştirilmiştir.

Madde 4, 5. — Tasarıdaki hüküm aynen kabul edilmiştir.

Madde 6. — Bu kanunun uygulanamayacağı kimseleri belirten maddenin (A) fıkrasının (c) bendindeki istisnalar arasına «fidanlık işlerinde çalışanlar» da eklenmiştir. Ayrıca, (C) fıkrası esasen «ev işlerini» kapsadığına göre, (D) fıkrasında da «ev işlerinin» zikredilmiş olması, faydasız bir tekrar sayılmış ve bu sebeple (D) fıkrasında sadece «ev hizmetlerinde çalışanlar» la yetinilmiştir.

Madde 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22. — Tasarıdaki hükümler aynen kabul edilmiştir.

Madde 23. — İş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölümlerde gelir bağlanan sigortalı karısının ve kız çocuklarının evlenmeleri, halinde, bu gelirlerinin kesileceği hükmünü koyan (F) fıkrasının, gelirin kesilmesine yol açan evlenme son bulunca gelirin tekrar bağlanmasına cevaz vermemiş olması, bahis konusu sigortalıları âdeta evlenmemeye zorlayan ve kaderin denendiği izdivaçta da talihsizliğe uğramayı «gelirden mahrumiyet» cezasına mâruz bırakan bir mahiyet taşınması, haksız ve sosyal sigortanın ana maksadına aykırı görülmüş ve bu gerekçe ile, fıkra bu maksadı sağlayacak değişikliğe tabi tutulmuştur. Aneak, tereddüde meydan vermemek için, kız çocukları için yukarı fıkralarda belirtilen yaş hadlerinin saklı tutulduğu belirtilmiştir. Bundan başka boşanan, veya dul kalan eş veya kız çocuklarının ikinci eşinden de gelir almaya hak kazanabilecekleri ihtimali de düşünülmüş ve bu takdirde, gelirlerin en fazla olanının ödeneceği hükmü tasarıdaki diğer benzer durumlar için kabul ettiği esasa uygun tarzda yazılmıştır.

Madde 24, 25. — Tasarıdaki hükümler aynen kabul edilmiştir.

Madde 26. — Maddenin son fıkrasındaki «özensizlik» kelimesi «dikkatsizlik» olarak değiştirilmiştir.

Madde 27, 28. — Tasarıdaki hükümler aynen kabul edilmiştir.

Madde 29. — «Hakikat» kelimesinin yerini «gerçek» kelimesi almıştır.

Madde 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50. — Tasarıdaki hükümler aynen kabul edilmiştir.

Madde 51. — Mânayı değiştirmeyecek bir cümle değişikliği yapılmıştır.

Madde 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67. — Tasarıdaki hükümler aynen kabul edilmiştir.

Madde 68. — 23 nci maddenin (F) fıkrasında yapılan değişikliğe mütenazır olarak ve aynı gerekçe ile bu maddenin (E) fıkrası da değiştirilmiştir.

Madde 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76. — Tasarıdaki hükümler aynen kabul edilmiştir.

Madde 77. — Komisyon ücreti ve kâra katılma gibi belirsiz zaman ve miktar üzerinden ücret alan sigortalıların prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak kazançların 78 nci madde saklı kalmak şartıyla Bakanlar Kurulunca belli edileceği hükmünde, «sigortalının ayrıca belirli bir kazançının da var olabileceği hususu dikkate alınmış ve bu halde, belirli kazancın belirsiz kazançla ekleneceği belirtilmiştir.

Madde 78, 79, 80, 81, 82, 83. — Tasarıdaki hükümler aynen kabul edilmiştir.

Madde 84. — Yanlış ve yersiz alınmış olan primlerin iş verenlere iadesinde, Kurumca kanunî faiz ödenmesi adalete uygun görüldüğünden, bu maksadı sağlayacak bir değişiklik yapılmıştır.

Madde 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92. — Tasarıdaki hükümler aynen kabul edilmiştir.

Madde 93. — Sigortalı olan ana ve babaların ölümlerinde her ikisinden gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanan çocuklara, bunlardan intikal eden gelir ve aylıklardan sadece yüksek olanının bağlanması yeter görülmemiş, hem anasından hem babasından gelir veya aylık bağlanan çocuklara, gelir veya aylığın yüksek olanının tümünün, eksik olanının da yarısının bağlanması uygun bulunmuş ve madde de bu tarzda değiştirilmiş, ayrıca mânayı bozmayacak bir kelime değişikliği yapılmıştır.

Madde 94, 95, 96, 97. — Tasarıdaki hükümler aynen kabul edilmiştir.

Madde 98. — «Önden» kelimesinin yerini «peşin» kelimesi almıştır.

Madde 99, 100, 101, 102. — Tasarının hükmü aynen kabul edilmiştir.

Madde 103. — Özel tesbitleri de Bakanlar Kurulu yapıyormuş gibi maksada ters düşen bir anlama yer vermemek için «miktar» kelimesi «tarife» kelimesi ile değiştirilerek maddeye vuzuh verilmiştir.

Madde 104, 105, 106, 107. — Tasarının hükümleri aynen kabul edilmiştir.

Madde 108. — Mânayı değiştirmeyecek şekilde «yürürlükten» kelimesi ilâve edilmiştir.

Madde 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117. — Tasarının hükümleri aynen kabul edilmiştir.

Madde 118. — Sadece «analık» yardımlarından yararlanacak olanlara hasredilmiş bulunması sebebiyle tasarı maddesinde görülen noksanlık, «hastalık yardımlarından yararlanacak olanlara» da şünullendirilerek tamamlanmıştır.

Madde 119. — Tasarının hükmü aynen kabul edilmiştir.

Madde 120. — Mânayı değiştirmeyecek şekilde «yürürlükten» kelimesi ilâve edilmiştir.

Madde 121, 122. — Tasarının hükümleri aynen kabul edilmiştir.

Madde 123. — Tereddüde meydan vermemek için kurumun sözleşmeler yapmaya yetkili kılındığı gerçek kişiler arasına «eczacı» da eklenmiş, ayrıca kurumun eczane açabilme yetkisinin 6197 sayılı Kanunda gösterilen genel hükümlere tabi bulunacağı hususu zikredilmiştir.

Madde 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134. — Tasarının hükümleri aynen kabul edilmiştir.

Madde 135. — 8 nci maddenin son fıkrasındaki devirle ilgili hükümlerin ne yolda uygulanacağını da Çalışma Bakanlığınca hazırlanacak tüzükle tesbit edilmesi uygun bulunmuştur.

Madde 136, 137, 138. — Tasarı hükümleri aynen kabul edilmiştir.

Madde 139. — Kelime düzeltilmesi yapılmıştır.

Madde 140. — Basit yanlışlıklarda ve unutmalarda para cezasının en az haddinin 500 liradan 200 liraya indirilmesi, insafa daha uygun bulunmuş, hâkim 5 000 lira olan yukarı hadde kadar ağır para cezasını her zaman takdir edebileceğine göre, bu indirmenin, müeyyidedeki etkiyi azaltmıyacağı sonucuna varılmıştır. Ayrıca, prim borçları için esasen gecikme zammı ile kanuni faiz yürütüldüğü dikkate alınarak çift cezayı önlemek maksadiyle son fıkra eklenmiştir.

Geçici Madde 1, 2, 3, 4, 5, 6. — Tasarının hükümleri aynen kabul edilmiştir.

Geçici Madde 7. — «Yürürlükten» kelimesi eklenmiştir.

Geçici Madde 8. — Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının kurulduğu tarihte ileri yaşta bulunmaları sebebiyle bu sigortalardan aylık bağlanma şartlarını yerine getirmeleri imkânsız olan sigortalılara eski hizmetleri için borçlandırma dahi yapılmadan asgari ve istisnai şartlarla aylık bağlanmasını sağlamak üzere sevk edilen ve yürürlükteki hükmün tekrarından ibaret olan geçici 8 nci maddenin, bu kanunun yürürlüğe girdiği anda aynı durumdaki sigortalıların eski hizmetlerini kıymetlendirmediklerinden, aynı imkânın bu kanunla sigortalı olacıklara da tanınması ve bu maksatla maddenin değiştirilmesi kabul edilmiştir.

Geçici madde 9. — Geçici 8 nci maddenin komisyonca değiştirilen yeni şeklinden sonra, geçici 9 neu madde tasarıdaki aynı geçici madde ile varılmak istenen gayeyi sağladığından bu madde de değiştirilmiştir.

Geçici madde 10, 11, 12, 13. — «Yürürlükten» kelimeleri eklenmiştir.

Geçici madde 14, 15, 16, 17. — Tasarıdaki hükümler ekli bir numaralı cetvelle birlikte aynen kabul edilmiştir.

Geçici madde 18. — «Yürürlükten» kelimeleri eklenmiştir. 2 ve 3 numaralı ekli cetvellerle birlikte kabul edilmiştir.

Geçici madde 19. — Tasarının hükmü, ekli 4 numaralı cetvelle birlikte aynen kabul edilmiştir.

Geçici madde 20. — 1963 - 1967 Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânımızda, işçi sigortalarını öteki yardım kurum ve sandıkları ile birleştirecek yeni bir genel sosyal güvenlik düzenine gidilmesi hedef alınmış iken, bu kanunun 2 nci maddesindeki kapsama giren bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar ve bunların teşkil ettikleri birlikler personelinin geçici 20 nci madde ile özel bir statüye alınmak istenmesi, plân hedeflerine aykırı görüldükten başka, personele adı geçen kurum, teşekkül ve birliklerce bu kanuna nazaran fazla bağlanmış olan yardımların munzam sigorta sistemleri ile devam ettirilmesine kanuni bir engel bulunmaması da düşünülerek bu geçici madde kaldırılmıştır.

Ancak, 6900 sayılı Kanuna tâbi olmayıp bu kanunla sosyal sigortaya tâbi tutulanların iş veya hizmet âkıdlarıyla veya mevcut tesis ve sandıklarının tüzük ve statüleriyle sağlanmış bulunan hakların bu kanuna göre fazla olanlarını mahfuz tutmak maksadiyle yeni geçici 20 nci madde kabul edilmiştir.

Madde 141, 142, 143. — Tasarının hükümleri aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Genel Kurulun tasvibine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa takdim olunur.

Geçici Komisyon

Başkanı Elâzığ Ö. F. Sanaç	Sözcü İzmir Ş. Bakışık	Kâtip İzmir K. Özek	Adana Söz hakkım mahfuzdur. İ. Tekin
Adıyaman M. Özbay	Adıyaman A. Atalay İmzada bulunamadı.	Eskişehir İ. Cemalcılar	İçel Y. Dermancı
İçel Söz hakkım mahfuz. İ. Önal	İstanbul Söz hakkım mahfuzdur. İ. H. Tekinel	İzmir N. Mirkelâmoğlu	Uşak İ. Bulanalp
Zonguldak Y. Z. Yücebilgin	Gümüşane H. Bayramoğlu İmzada bulunamadı.	Manisa H. Okçu İmzada bulunamadı.	Maraş A. Karaküçük İmzada bulunamadı.
	Sivas S. Hastaoğlu İmzada bulunamadı.	Yozgat İ. H. Akdoğan İmzada bulunamadı.	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Sosyal sigortalar kanunu tasarısı

BÖLÜM - I

Genel hükümler

Kanunun amacı

MADDE 1. — İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm hallerinde bu kanunda yazılı şartlarla sosyal sigorta yardımları sağlanır.

Bu kanunda geçen (Kurum) deyimi (Sosyal Sigortalar Kurumu) anlamına gelir.

Kimlerin sigortalı sayıldığı

MADDE 2. — Yapılan işin ve sözleşmenin şekil, nitelik ve süresi, çalıştırılanlar sayısı ve emeğin karşılığı ne olursa olsun, bir veya birkaç iş veren tarafından çalıştırılanlar, bu kanuna göre sigortalı sayılırlar.

Bu kanunda belirtilen sosyal sigorta yardımlarından sigortalılar ile bunların eş ve çocukları ve sigortalıların ölümlerinde hak sahibi kimseleri yararlanırlar.

İş veren ve iş veren vekilinin tanımı

MADDE 3. — Bu kanunun uygulanmasında, 2 nci maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler «iş veren» dir.

İş veren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseler «iş veren vekili» dir.

Bu kanunda geçen iş veren deyimi iş veren vekilini de kapsar.

İş verenin bu kanunda belirtilen yüklemelerinden dolayı aynen iş veren vekili de sorumludur.

İş yerinin tanımı

MADDE 4. — Bu kanunun uygulanmasında, 2 nci maddede belirtilen sigortalıların işlerini yaptıkları yerler «iş yeri» dir.

İşin niteliği ve yürütümü bakımından iş yerine bağlı bulunan yerlerle dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ve araçlar da «iş yeri» nden sayılır.

Sigortalılığın başlangıcı ve mecburi oluşu

MADDE 5. — Çalıştırılanlar, işe alınmaları ile beraber kendiliğinden «Sigortalı» olurlar.

Sigortalılar ile bunların iş verenleri hakkında sigorta hak ve vecibeleri sigortalının işe alındığı tarihten başlar.

Bunlar, bu suretle sigortalı olmak hak ve vecibesinden feragat veya istinkâf edemezler.

Sözleşmelerde, sosyal sigorta yardım ve vecibesini azaltmak veya başkasına devir veya feragat etmek yolunda yer alacak hükümler bătıldır.

İstisnalar

MADDE 6. — Aşağıda yazılı kimseler bu kanunun uygulanmasında sigortalı sayılmazlar :

A) Her türlü tarım işlerinde çalışanlar (Şu kadar ki :

a) Her türlü tarım sanatlarına ait işlerde,

b) Tarım iş yerlerinde yapılan ve tarım işlerinden sayılmıyan her türlü işlerde,

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Sosyal sigortalar kanunu tasarısı

BÖLÜM - I

Genel hükümler

Kanunun amacı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kimlerin sigortalı sayıldığı

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İş veren ve iş veren vekilinin tanımı

MADDE 3. — Bu kanunun uygulanmasında, 2 nci maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler «iş veren» dir.

İş veren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseler «iş veren vekili» dir.

Bu kanunda geçen iş veren deyimi iş veren vekilini de kapsar.

İş verenin bu kanunda belirtilen ve malî olmıyan yüklemelerinden dolayı aynen iş veren vekili de sorumludur.

İş yerlerinin tanımı

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalılığın başlangıcı ve mecburi oluşu

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İstisnalar

MADDE 6. — Aşağıda yazılı kimseler bu kanunun uygulanmasında sigortalı sayılmazlar :

A) Her türlü tarım işlerinde çalışanlar (şu kadar ki :

a) Her türlü tarım sanatlarına ait işlerde,

b) Tarım iş yerlerinde yapılan ve tarım işlerinden sayılmıyan her türlü işlerde,

- c) Tarım iş yerleri hariç olmak üzere, çalışılan yerlerin park, bahçe ve benzeri işlerinde, Çalışanlar hakkında bu kanun hükümleri uygulanır),
- B) İş verenin eşi,
- C) Aynı konutta birlikte yaşayan ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) olan hısımlar arasında ve aralarına dışarıdan başka kimse katılmıyarak bu konut içinde yapılan işlerde çalışanlar,
- D) Ev işlerinde ve hizmetlerinde çalışanlar,
- E) Askerlik hizmetini yapmakta olan yükümlüler (27 . 2 . 1962 tarihli 33 sayılı Kanun hükümlerine göre çalışanlar hariç),
- F) Kanunla kurulu emekli sandıklarına aidat ödemekte olanlar,
- G) Yabancı bir memlekette kurulu her hangi bir müessese tarafından ve o müessese nam ve hesabına Türkiye'ye bir iş için gönderilen ve yabancı memlekette sigortalı olduğunu bildiren yabancı kimseler,
- H) Resmî meslek ve sanat okulları ile, yetkili resmî makamların müsaadesiyle kurulan meslek veya sanat okullarında tatbikî mahiyetteki yapım ve üretim işlerinde çalışan öğrenciler,
- I) Yalnız ceza ve islâh evleri içindeki atelyelerde çalıştırılan mahkûmlar,
- J) Sağlık müesseselerinde işe alıştırılmakta olan hasta veya mâlûller,
- K) Her hangi bir iş verene bağlı olmaksızın kendi nam ve hesabına bağımsız ve serbest olarak çalışanlar.

Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları, bir iş veren emrinde çalışan ve Türk uyruklu olmıyan kimselerden yalnız kurumdan yazılı istekte bulunanlar hakkında ve istek tarihinden sonraki ay başından başlanarak uygulanır.

Özel kanununda tarifi ve nitelikleri belirtilen çıraklar hakkında, çıraklık devresi sayılan süre içinde, analık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları uygulanmaz.

2 nci madde gereğince sigortalı sayılanlardan kanunla kurulu emekli sandıklarından mâlûllük veya emekli aylığı almakta olanlar hakkında mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları uygulanmaz. Ancak, bunlardan kendi kanunlarına göre görev mâlûllüğü aylığı bağlanmış olanlar Kurumdan yazılı istekte bulunurlarsa, bunlar hakkında istek tarihinden sonraki ay başından başlanarak mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları da uygulanır.

Yabancı ülkeye gönderilme

MADDE 7. — Bu kanuna göre Türkiye'de sigortalı bulunan ve geçici bir iş için iş veren tarafından yabancı bir ülkeye gönderilmiş olanların bu işlerini yaptıkları sürece de bu kanunda belirtilmiş olan hak ve vecibeleri devam eder.

Sigortalı çalıştırıldığını bildirme

MADDE 8. — Sigortalı çalıştırmaya başlayan iş veren, örneği Kurumca hazırlanacak bildirgeyi, sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihten itibaren en geç 15 gün içinde, Kurumun ilgili teşkilâtına vermekle veya taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.

İş verene, Kurumca, bildirgenin alındığını bildirir bir belge verilir.

Bu maddede belirtilen bildirgenin verilmemesi veya geç verilmesi bu kanunda belirtilen hak ve yükümleri kaldırmaz.

Sigortalı çalıştırılan bir işin başka bir işverene devrolunması veya intikal etmesi halinde de, yeni iş veren bildirge vermekle yükümlüdür. Bu işlerde çalışan sigortalıların sigorta hak ve vecibeleri devam eder.

c) Tarım iş yerleri haric olmak üzere, çalışılan yerlerin park, bahçe, fidanlık ve benzeri iş yerlerinde,

Çalışanlar hakkında bu kanun hükümleri uygulanır),

B) İş verenin eşi,

C) Aynı konutta birlikte yaşayan ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) olan kimseler arasında ve aralarına dışardan başka kimse katılmıyarak bu konut içinde yapılan işlerde çalışanlar,

D) Ev hizmetlerinde çalışanlar,

E) Askerlik hizmetlerini yapmakta olan yükümlüler (27.2.1962 tarihli 33 sayılı kanun hükümlerine göre çalışanlar hariç),

F) Kanunla kurulu Emekli sandıklarına aidat ödemekte olanlar,

G) Yabancı bir memlekette kurulu her hangi bir müessese tarafından ve o müessese nam ve hesabına Türkiye'ye bir iş için gönderilen ve yabancı memlekette sigortalı olduğunu bildiren yabancı kimseler,

H) Resmî meslek ve sanat okullarıyla, yetkili resmî makamların müsaadesiyle kurulan meslek veya sanat okullarında tatbiki mahiyetteki yapım ve üretim işlerinde çalışan öğrenciler,

I) Yalnız ceza ve ıslah evleri içindeki atelyelerde çalıştırılan mahkûmlar,

J) Sağlık müesseselerinde işe alıştırılmakta olan hasta veya mâlûller,

K) Her hangi bir iş verene bağlı olmaksızın kendi nam ve hesabına bağımsız ve serbest olarak çalışanlar.

Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm sigortaları, bir iş veren emrinde çalışan ve Türk uyruklu olmayan kimselerden yalnız kurumdan yazılı istekte bulunanlar hakkında ve istek tarihinden sonraki ay başından başlanarak uygulanır.

Özel kanununda tarifi ve nitelikleri belirtilen çıraklar hakkında, çıraklık devresi sayılan süre içinde Analık, Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm sigortaları uygulanmaz.

2 nci madde gereğince sigortalı sayılanlardan kanunla kurulu emekli sandıklarından mâlûllük veya emekli aylığı almakta olanlar hakkında mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları uygulanmaz. Ancak, bunlardan kendi kanunlarına göre görev mâlûllüğü aylığı bağlanmış olanlar kurumdan yazılı istekte bulunurlarsa, bunlar hakkında istek tarihinden sonraki ay başından başlanarak mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları da uygulanır.

Yabancı ülkeye gönderilme

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalı çalıştırıldığını bildirme

MADDE 8. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Çalıştırılan sigortalıları bildirme.

MADDE 9. — İş veren, çalıştırdığı sigortalıları, örneği Kurumca hazırlanacak bildirgelerle en geç 15 gün içinde Kuruma bildirmeye mecburdur.

Bildirilmeyen sigortalılar için yapılacak işlem

MADDE 10. — Sigortalı çalıştırılmaya başlandığının süresi içinde Kuruma bildirilmemesi halinde bildirgenin sonradan verildiği veya sigortalı çalıştırıldığının Kurumca tesbit edildiği tarihten önce meydana gelen iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde ilgililerin sigorta yardımları Kurumca sağlanır.

Sigortalı çalıştırılmaya başlandığı Kuruma bildirilmiş veya bu husus Kurumca tesbit edilmiş olmakla beraber, yeniden işe alınan sigortalılardan, süresi içinde Kuruma bildirilmeyenler için de, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde gerekli sigorta yardımları Kurumca sağlanır.

Ancak, yukarıki fıkralarda belirtilen sigorta olayları için Kurumca yapılan ve ilerde yapılması gerekli bulunan her türlü masrafların tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22 nci maddede sözü geçen tarifeye göre hesabedilecek sermaye değerleri tutarı, 26 ncı maddede yazılı sorumluluk halleri aranmaksızın, iş verene ayrıca ödettilir.

BÖLÜM - II

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası

MADDE 11. —

İş kazası ve meslek hastalığının tanımı

A) İş kazası, aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhca ârizaya uğratan olaydır :

- a) Sigortalının iş yerinde bulunduğu sırada,
- b) İş veren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,
- c) Sigortalının, iş veren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalıların, iş verence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında.

B) Meslek hastalığı, sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi âriza halleridir.

Bu kanuna göre tesbit edilmiş olan hastalıklar listesi dışında her hangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması üzerinde çıkabilecek uyuşmazlıklar, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

Sağlanan yardımlar

MADDE 12. — İş kazaları ile meslek hastalıkları halinde sağlanan yardımlar:

- A)** Sağlık yardımı yapılması,
- B)** Geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi,
- C)** Sürekli iş göremezlik hallerinde gelir verilmesi,

Çalıştırılan sigortalaları bildirme

MADDE 9. — Hükümetin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bildirilmeyen sigortalılar için yapılacak işlem

MADDE 10. — Hükümetin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - II

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası

İş kazası ve meslek hastalığının tanımı

MADDE 11. — Hükümetin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sağlanan yardımlar

MADDE 12. — Hükümetin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

- D) Protez araç ve gereçlerinin sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,
E) (A) ve (D) fıkralarında yazılı yardımlar için sigortalının başka yere gönderilmesi,
F) İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla bedenî veya ruhi bir ârızaya uğrıyanlardan, yurt içinde tedavisi kabil olmayıp, ancak yabancı bir ülkede kısmen veya tamamen tedavisi mümkün görülen ve mesleğinde uğradığı iş göremezlik derecesinin azalabileceği Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile tesbit edilen sigortalının ve bu raporda belirtilmişse, beraber gidecek kımselerin yabancı ülkelere gidip gelme yol paraları ile o yerdeki kalış ve tedavi masraflarının ödenmesi (sağlık kurulunca verilen rapora Kurum veya sigortalı itiraz ederse, bu husus Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır),
G) Cenaze masrafı karşılığı verilmesi,
H) Sigortalının ölümünde hak sahiplerine gelir bağlanması.

Sağlık yardımlarının tanımı

MADDE 13. — İş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde sigortalıya yapılacak sağlık yardımları, sigortalının :

A) Hekime muayene ettirilmesi, hekimin göstereceği lüzum üzerine teşhis için gereken klinik ve lâboratuvar muayenelerinin sağlanması, gerekirse sağlık müessesesine yatırılması ve her türlü tedavisinin yapılması,

B) Tedavi süresince gerekli ilâç ve iyileştirme araçlarının sağlanması, şeklinde olur.

Yukarıki fıkralara göre yapılacak sağlık yardımları, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünü yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme yeteneğini artırma amacını güder.

Sağlık yardımlarının süresi

MADDE 14. — Sağlık yardımı, iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan sigortalının sağlık durumunun gerektirdiği sürece devam eder.

Sigortalı, Kurum hastaneleri sağlık kurullarınca gerekli görülürse, Kurumun dinlenme evlerine yatırılabilir.

Bu yardımlar, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığına tutulan sigortalının Kurumca tedaviye alındığı tarihten başlar.

Ancak, meslek hastalığına tutulan sigortalı, Kurumca tedaviye alınmadan önce her hangi bir suretle iş verene ait yahut resmî sağlık müesseselerinden birinde tedaviye alınmış ise, yardımlar bu tedavinin başladığı tarihte başlamış sayılır ve belgelere dayanan masraflar Kurumca ödenir.

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik geliri almakta olan veya bu geliri sermayeye çevrilerek kendilerine ödenmiş bulunanlardan, aynı iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilmeleri Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile gerekli gösterilenler de sağlık yardımlarından yararlanırlar.

İş verenin yükümü

MADDE 15. — İş veren, iş kazasına uğrayan sigortalıya, Kurumca işe el konuncaya kadar, sağlık durumunun gerektirdiği sağlık yardımlarını yapmakla yükümlüdür.

Bu amaçla yapılan ve belgelere dayanan masraflarla yol paraları Kurum tarafından iş verene ödenir.

Birinci fıkrada belirtilen yükümlerin yerine getirilmesindeki savsama ve gecikmeden dolayı, sigortalının tedavi süresinin uzamasına, mâlûl kalmasına veya mâlûllük derecesinin artmasına sebeb olan iş veren, Kurumun bu yüzden uğrayacağı her türlü zararı ödemekle yükümlüdür.

Sağlık yardımlarının tanımı

MADDE 13. — Hükümetin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sağlık yardımlarının süresi

MADDE 14. — Hükümetin 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

İş verenin yükümü

MADDE 15. — Hükümetin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Geçici iş göremezlik ödeneği

MADDE 16. — İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla geçici iş göremezliğe uğrayan sigortalıya her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Sigortalının yükümü

MADDE 17. — Sigortalı, iş kazasına uğradığını en geç kazadan sonraki gün içinde iş verene bildirmekle yükümlüdür. Bunu yerine getirmemek veya muayene ve tedavi için hekime geç baş vurmak yahut iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla hekimin bildirdiği tedbir ve tavsiyelere uymamak yüzünden tedavi süresinin uzamasına, mâlûl kalmasına veya mâlûllük derecesinin artmasına sebep olan sigortalının geçici iş göremezlik ödeneğinin veya sürekli iş göremezlik geliri- nin kendisine yüklenebilecek kusurun raporda belirtilen orandaki kısmı, Kurum tarafından, düşürülebilir. Şu kadar ki, bu düşürme % 50 yi geçemez.

Kurumun yazılı bildirisine rağmen, teklif edilen tedaviyi kabul etmiyen sigortalıya, tedavi için Kuruma baş vuracağı tarihe kadar sağlık yardımı yapılmıyacağı gibi geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri de verilmez. Bu gibi sigortalılar hakkında birinci fıkra hükmü de uygulanır.

Meslek hastalığının tesbiti

MADDE 18. — Meslek hastalığı halinde bu kanunda yazılı yardımlardan yararlanmak için sigortalının çalıştığı işte meslek hastalığına tutulduğunun hekim raporu ile tesbit edilmesi gereklidir.

Meslek hastalığı, sigortalı olarak çalıştığı ve böyle bir hastalığa sebep olacak işten ayrıldıktan sonra meydana çıkmış ise, sigortalının, bu kanunla sağlanan yardımlardan yararlanabilmesi için, eski işinden fiilen ayrılmasıyla hastalığın meydana çıkması arasında üç yıldan uzun bir zamanın geçmemiş olması şarttır.

Sürekli iş göremezlik hali

MADDE 19. — Geçici iş göremezlik hali sonunda Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulları tarafından verilecek raporlarda belirtilen ârizalarına göre, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 10 azalmış bulunduğu Kurumca tesbit edilen sigortalı, sürekli iş göremezlik gelirinine hak kazanır.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan veya bu geliri sermayeye çevrilerek ödenmiş bulunan sigortalının yeniden tedavi ettirilmesi halinde meslekte kazanma gücünü ne oranda yitirdiği, yukarıki fıkrada belirtilen sağlık kurullarından alınacak raporlara göre yeniden tesbit olunur.

Sürekli iş göremezlik gelirinin hesaplanması

MADDE 20. — Sürekli iş göremezlik geliri, sigortalının mesleğinde kazanma gücünün tamamını veya bir kısmını yitirmiş bulunmasına göre hesaplanır.

Sürekli ve tam iş göremezlikte sigortalıya yıllık kazancının % 60 ına eşit yıllık bir gelir bağlanır.

Sürekli kısmi iş göremezlikte sigortalıya bağlanacak gelir, tam iş göremezlik geliri gibi hesaplanarak bunun iş göremezlik derecesi oranındaki tutarı kendisine verilir.

Sürekli kısmi veya sürekli tam iş göremez durumdaki sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise bu gelir % 50 artırılır.

Geçici Ko.

Geçici iş göremezlik ödeneği

MADDE 16. — Hükümetin 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalının yükümü

MADDE 17. — Hükümetin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Meslek hastalığının tesbiti

MADDE 18. — Hükümetin 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sürekli iş göremezlik hali

MADDE 19. — Hükümetin 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sürekli iş göremezlik gelirinin hesaplanması

MADDE 20. — Hükümetin 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Birden çok iş kazasına uğrama hali

MADDE 21. — Sigortalının yeniden bir iş kazasına uğraması veya yeni bir meslek hastalığına tutulması halinde meydana gelen ârizaların bütünü göz önüne alınarak kendisine sürekli iş göremezliğini doğuran ilk iş kazası veya meslek hastalığı sırasındaki kazancı üzerinden gelir bağlanır. Ancak, sigortalının uğradığı son iş kazası veya meslek hastalığı sırasındaki günlük kazancı önceki kazancından yüksek ise sürekli iş göremezlik geliri bu kazanç üzerinden hesaplanır.

Gelirin sermayeye çevrilmesi

MADDE 22. — Sürekli iş göremezlik gelirinun sigortalıya ömrü boyunca verilmesi esastır.

Ancak, iş kazası neticesinde tesbit edilen sürekli iş göremezlik derecesinin % 25 ten az olması ve bunun üç yıl içinde değişmesinin kurumca mümkün görülmemesi hallerinde, bu gelirler sermayeye çevrilerek ödenir.

Bu madde gereğince verilecek sermaye, Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte tesbit olunacak tarifeye göre hesaplanır.

Eş ve çocuklara gelir bağlanması

MADDE 23. — İş kazası veya meslek hastalığı sonucu olan ölümlerde, sigortalının 88 nci madde gereğince tesbit edilecek yıllık kazancının :

A) Dul karısına % 30 u, gelir alan çocuğu bulunmayan dul karısına % 40 ı,

B) Sigortalı eşinin ölümü tarihinde çalışmayacak durumda mâlûl veya 60 yaşını doldurmuş olan ve geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen kocasına % 30 u, gelir alan çocuğu bulunmayan aynı durumdaki kocaya % 40 ı,

C)

a) 18 yaşını doldurmamış,

b) Ortaöğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış,

c) Yaşları ne olursa olsun çalışmayacak durumda mâlûl,

Çocuklarının her birine % 15 i, bu çocuklardan sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalanların her birine % 30 u,

Oranında yıllık gelir bağlanır.

İş kazasının meydana geldiği veya meslek hastalığının hekim raporu ile ilk olarak tesbit edildiği tarihten önce sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları ile sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları da bağlanacak gelirden yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

Bu gelirler, çocuğun, 18 yaşını, ortaöğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde de 25 yaşını doldurmasına, çalışmayacak durumda mâlûl sayılmak suretiyle gelir verilen çocukların gelirleri ise, 101 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyla, ölümleri tarihine kadar devam eder.

Yukarıda yazılı yaşları doldurdukları tarihlerde çalışmayacak durumda mâlûl olan çocukların gelirleri bu yaşlara vardıkdan sonra da kesilmez.

Sigortalı babanın ölümü tarihinde ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan çocuklarla, sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulunmakla beraber anaları sonradan evlenen çocuklara bağlanacak gelir oranı % 30 a yükseltilir.

D) Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak gelirlerin toplamı sigortalının yıllık kazancının % altmışını geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse hak sahibi kimselerin gelirlerinden orantılı olarak indirmeler yapılır.

Birden çok iş kazasına uğrama hali

MADDE 21. — Hükümetin 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Gelirin sermayeye çevrilmesi

MADDE 22. — Hükümetin 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eş ve çocuklara gelir bağlanması

MADDE 23. — İş kazası veya meslek hastalığı sonucu olan ölümlerde, sigortalının 88 nci madde gereğince tesbit edilecek yıllık kazancının:

- A) Dul karısına % 30 u, gelir alan çocuğu bulunmayan dul karısına % 40 ı,
- B) Sigortalı eşinin ölümü tarihinde çalışamıyacak durumda mâlûl veya 60 yaşını doldurmuş olan ve geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen kocasına % 30 u, gelir alan çocuğu bulunmayan aynı durumdaki kocaya % 40 ı,
- C)
 - a) 18 yaşını doldurmamış,
 - b) Ortaöğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış,
 - c) Yaşları ne olursa olsun çalışamıyacak durumda mâlûl, çocuklarının her birine % 15 i, bu çocuklardan sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalanların her birine % 30 u, oranında yıllık gelir bağlanır.

İş kazasının meydana geldiği veya meslek hastalığının hekim raporu ile ilk olarak tesbit edildiği tarihten önce sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocuklarıyla sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları da bağlanacak gelirden yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

Bu gelirler, çocuğun, 18 yaşını, ortaöğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde de 25 yaşını doldurmasına, çalışamıyacak durumda mâlûl sayılmak suretiyle gelir verilen çocukların gelirleri ise, 101 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyla, ölümleri tarihine kadar devam eder.

Yukarıda yazılı yaşları doldurdukları tarihlerde çalışamıyacak durumda mâlûl olan çocukların gelirleri bu yaşlara varduktan sonra da kesilmez.

Sigortalı babanın ölümü tarihinde ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan çocuklarla, sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulunmakla beraber anaları sonradan evlenen çocuklara bağlanacak gelir oranı % 30 a yükseltilir.

D) Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak gelirlerin toplamı sigortalının yıllık kazancının % 60 ını geçemez. Bu sınırın aşılmaması için gerekirse hak sahibi kimselerin gelirlerinden oranlı olarak indirmeler yapılır.

E) Sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış ve bu gelir sermaye halinde ödenmiş olsa da, hak sahiplerine, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu olarak ölen sigortalıya verilen sermaye nazara alınmadan, bu kanun hükümlerine göre gelir bağlanır.

F) Sigortalının dul karısı ve kız çocukları evlenirlerse gelirleri kesilir.

Ana ve babaya gelir bağlanması

MADDE 24. — Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken gelirlerin toplamı, sigortalının yıllık kazancının % 60'ından aşağı ise, artanı, eşit hisseler halinde geçimi sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasına gelir olarak verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalının yıllık kazancının % 15'ini geçemez.

Sigortalının ölümü ile eşine ve çocuklarına bağlanabilecek gelirlerin toplamı sigortalının yıllık kazancının % 60'ından aşağı değilse ana ve babanın gelir bağlanma hakları düşer.

Sigortalının kontrol muayenesi

MADDE 25. — Sürekli iş göremezlik geliri bağlandıktan sonra sigortalı, her zaman, iş göremezlik derecesinde bir artma olduğunu veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek gelirden değişiklik yapılmasını isteyebileceği gibi Kurum da, sigortalıyı her zaman kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Gerek sigortalının başvurması üzerine gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesi sonunda Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporuna göre sürekli iş göremezlik durumunda değişiklik olduğu tesbit edilirse, sigortalının sürekli iş göremezlik geliri, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak artırılır, eksiltilir veya kesilir.

Geliri sermayeye çevrilmiş sigortalılardan sürekli iş göremezliği azalanlar için bu değişme istenemez. Ancak, sürekli iş göremezliği artanlar değişmeden yararlanırlar.

Kabul edilir bir özürü olmadığı halde kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmıyan sigortalının sürekli iş göremezlik geliri, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlayarak kesilir.

Şu kadar ki, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve sürekli iş göremezlik halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının yeni sürekli iş göremezlik derecesine göre hesaplanacak geliri, ödemenin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve sürekli iş görmezlik halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının yeni sürekli iş göremezlik derecesine göre hesaplanacak geliri rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

İş verenin sorumluluğu

MADDE 26. — İş kazası veya meslek hastalığı, iş verenin kasdı veya işçilerin sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi veyahut suç sayılır bir eylemi sonucunda olmuşsa, Kurumca sigortalıya veya hak sahibi kimselerine yapılan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22'nci maddede sözü geçen tarifeye göre hesabedilecek sermaye değerleri toplamı iş verenden alınır.

Geçici Ko.

E) Sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış ve bu gelir sermaye halinde ödenmiş olsa da, hak sahiplerine, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu olarak ölen sigortalıya verilen sermaye nazara alınmadan, bu kanun hükümlerine göre gelir bağlanır.

F) Sigortalının dul karısı ve kız çocukları evlenirse gelirleri kesilir. Gelirin kesilmesine yol açan evlenme son bulunca gelir tekrar bağlanır.

Şu kadar ki, kız çocuklara gelir ödenebilmesi için yukarıki fıkralarda belirtilen yaş hadleri saklıdır.

Boşanan veya dul kalan eş veya kız çocuklar, ikinci eşlerinden de gelir almaya hak kazanırlarsa bu gelirlerden fazla olanı ödenir.

Ana ve babaya gelir bağlanması

MADDE 24. — Hükümetin 24 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalının kontrol muayenesi

MADDE 25. — Hükümetin 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İş verenin sorumluluğu

MADDE 26. — İş kazası veya meslek hastalığı, iş verenin kasdi veya işçilerin sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi veyahut suç sayılır bir eylemi sonucunda olmuşsa, kurumca sigortalıya veya hak sahibi kimselerine yapılan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22 nci maddede sözü geçen tarifeye göre hesap edilecek sermaye değerleri toplamı iş verenden alınır.

İş kazası veya meslek hastalığı, üçüncü bir kişinin kasıt veya kusuru yahut savsama ve özensizliği yüzünden olmuşsa, Kurumca bütün sigorta yardımları yapılmakla beraber zarara sebeb olan üçüncü kişilere ve varsa bunları çalıştıranlara Borçlar Kanunu hükümlerine göre rücu edilir. Ancak, aynı iş verene tabi olan sigortalıların birbirlerine zarar vermeleri halinde iş verene rücu edilmez.

İş kazasını bildirme

MADDE 27. — İş veren, iş kazasını, o yer yetkili zabıtasına derhal ve Kuruma da en geç kazadan sonraki iki gün içinde yazı ile bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirme örneği Kurumca hazırlanan haber verme kâğıtları doldurulup verilerek yapılır.

İş kazasının bu madde gereğince Kuruma zamanında bildirilmemesinden veya haber verme kâğıdında yazılı bilginin eksik veya yanlış olmasından doğan ve ileride doğacak olan Kurum zararlarından iş veren sorumludur.

Birinci fıkrada yazılı süre içinde Kuruma bildirilmeyen iş kazası dolayısıyla, bildirme tarihine kadar iş veren tarafından yapılmış olan harcamalar Kurumca ödenmez.

Meslek hastalığını bildirme

MADDE 28. — İş veren, bir sigortalının meslek hastalığına tutulduğunu öğrenirse bunu, örneği Kurumca hazırlanan haber verme kâğıdı ile ve öğrendiği günden başlayarak iki gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

Bu yükümü yerine getirmeyen veya haber verme kâğıdında belirtilen bilgiyi eksik veya yanlış bildiren iş veren hakkında 27 nci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Durumu 18 nci maddenin ikinci fıkrasına uyan kimse, alacağı hekim raporu ve gerekli belgelerle doğrudan doğruya Kuruma müracaat eder.

İş kazasının soruşturulması

MADDE 29. — Haber verme kâğıdında bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmıyacağı hakkında bir karara varılabilmesi için, gerekirse Kurumca soruşturma yapılabilir. Bu soruşturma sonunda, haber verme kâğıdında yazılı hususların hakikata uymadığı ve vakanın iş kazası olmadığı anlaşılırsa Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış bulunan masraflar iş verenden alınır.

İlgililer hakkında genel hükümlere göre ayrıca kovuşturma yapılır.

Meslek hastalığının incelenmesi

MADDE 30. — Meslek hastalığı ile ilgili bildirmeler üzerine gerekli incelemeler doğrudan doğruya Kurumca yapılır.

Bildirme ve itiraz

MADDE 31. — Kurum, soruşturma ve incelemeler sonunda sigortalıya veya kanıtlı belgelere göre belli olan hak sahibi kimselere bağlanacak gelirleri kararlaştırarak ilgililere yazı ile bildirir.

İlgililer, kararı bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak Kurum kararına itirazda bulunabilirler.

Bu itiraz, kararın uygulanmasını geciktirmez.

İlgililer tarafından itiraz edilmemesi veya itirazın reddi hakkındaki mahkeme kararının kesinleşmesiyle, Kurumun kararı kesinleşmiş olur.

Bu kesinleşme 25 nci madde gereğince gelirden değişiklik yapılmasına engel olmaz.

İş kazası veya meslek hastalığı, 3 ncü bir kişinin kasıd veya kusuru yahut savsama ve dikkatsizliği yüzünden olmuşsa, kurumca bütün sigorta yardımları yapılmakla beraber zarara sebebolan 3 ncü kişilere ve varsa bunları çalıştıranlara Borçlar Kanunu hükümlerine göre rücu edilir. Ancak, aynı iş verene tabi olan sigortalıların birbirlerine zarar vermeleri halinde iş verene rücu edilmez.

İş kazasına bildirme

MADDE 27. — Hükümetin 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Meslek hastalığına bildirme

MADDE 28. — Hükümetin 28 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İş kazasının soruşturulması

MADDE 29. — Haber verme kâğıdında bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmıyacağı hakkında bir karara varılabilmesi için, gerekirse kurumca soruşturma yapılabilir. Bu soruşturma sonunda, haber verme kâğıdında yazılı hususların gerçeğe uymadığı ve vakanın iş kazası olmadığı anlaşılırsa kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış bulunan masraflar iş verenden alınır.

İlgililer hakkında genel hükümlere göre ayrıca kovuşturma yapılır.

Meslek hastalığının incelenmesi

MADDE 30. — Hükümetin 30 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bildirme ve itiraz

MADDE 31. — Hükümetin 31 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - III

Hastalık sigortası

Sağlanan yardımlar

MADDE 32. — Sigortalıya, iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası kapsamı dışında kalan hastalıklarda, aşağıda yazılı yardımlar sağlanır:

- A) Sağlık yardımı yapılması,
- B) Ağız protezleri dışındaki protez araç ve gereçlerinin sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,
- C) Geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi,
- D) Gerekli hallerde muayene ve tedavi için başka bir yere gönderilmesi.

Sağlık yardımlarının tanımı

MADDE 33. — Hastalık halinde sigortalıya yapılacak sağlık yardımları, sigortalının;

- A) Hekime muayene ettirilmesi, hekimin göstereceği lüzum üzerine teşhis için gereken klinik ve lâboratuvar muayenelerinin yaptırılması ve tedavisinin sağlanması,
- B) Teşhis ve tedavi için gerekirse sağlık müessesesine yatırılması,
- C) Tedavisi süresince gerekli ilâç ve iyileştirme vasıtalarının sağlanması, şeklinde olur.

Çocuk düşürme, bu kanunun uygulanmasında, hastalık hali sayılır.

Bu madde gereğince yapılacak sağlık yardımları, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünü yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme yeteneğini artırma amacını güder.

Sağlık yardımlarının süresi

MADDE 34. — Hastalık hallerinde yapılacak sağlık yardımları sigortalının iyileşmesine kadar sürer.

Ancak, bu yardımlar sigortalının Kurumca tedavi altına alındığı tarihten başlayarak altı ayı geçemez.

Şu kadar ki, tedaviye devam edilirse mâlûllük halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabileceği, Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporları ile anlaşılırsa, bu süre 18 aya kadar uzatılır.

Kurum, sigortalının iyileşmesine yarayacak, yahut iş göremezliğini az çok gidermesi için gerekli görülecek protez araç ve gereçlerini, yukarıda yazılı sağlık yardımları süreleri ile bağlı olmaksızın sağlamak, onarmak ve tesbit edilen süre ve şartlarla yenilemekle yükümlüdür.

Eş ve çocuklara sağlık yardımı yapılması

MADDE 35. — Sigortalının eşi ve geçindirmekle yükümlü olduğu çocukları, hastalıkları halinde, bu kanunun 33 ncü maddesinde belirtilen sağlık yardımlarından, 34 ncü maddede yazılı süreleri aşmamak üzere, yararlanırlar. Ancak, ayakta yapılan tedavilerde verilen ilâç bedellerinin % 20 sini sigortalı öder.

Sigortalının eşi ile geçindirmekle yükümlü olduğu çocuklarının yukarıda belirtilen sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için, sigortalının, hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olması şarttır.

BÖLÜM - III

Hastalık sigortası

Sağlanan yardımlar

MADDE 32. — Hükümetin 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sağlık yardımlarının tanımı

MADDE 33. — Hükümetin 33 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sağlık yardımlarının süresi

MADDE 34. — Hükümetin 34 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eş ve çocuklara sağlık yardımı yapılması

MADDE 35. — Hükümetin 35 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mâlûl ve yaşlılara sağlık yardımı yapılması

MADDE 36. — Bu kanuna göre sürekli iş göremezlik geliri, mâlûllük veya yaşlılık aylığı almakta olanlar, hastalıkları halinde, bu kanunun 33 nci maddesinin (A) ve (C) fıkralarında belirtilen yardımlardan yararlanırlar. Ancak, verilen ilâç bedellerinin % 20 si ilgililerce ödenir.

Geçici iş göremezlik ödeneği

MADDE 37. — Hastalık sebebiyle geçici iş göremezliğe uğrayan sigortalılardan geçici iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş bulunanlara, geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak ve 18 ayı geçmemek üzere, her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Ancak, hastalık halinde geçici iş göremezlik ödeneği verilebilmesi için, Kurumca tâyin ve tesbit olunan hekim veya sağlık kurullarından dinlenme raporu alınmış olması şarttır.

Hekim tavsiyelerine uymazlık

MADDE 38. — Hekimce alınması istenen tedbirlere uymıyan sigortalılara, bu tedbirleri yerine getirmedikleri süre için ödenek verilmez.

Tedavinin sona erdiğine ve çalışabilir durumda olduğuna dair Kurum hekimlerinden belge almaksızın eski iş verenin işinde çalıştırılan sigortalının aynı hastalığı sebebiyle yapılması gereken tedavi masrafları iş verenden, başka işte çalışan sigortalının aynı hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masrafları ise kendinden alınacağı gibi, bu süreler için geçici iş göremezlik ödeneği verilmez, verilmiş olanlar da sigortalıdan geri alınır.

Üçüncü kişinin sorumluluğu

MADDE 39. — Kastı veya suç sayılır hareketi ile sigortalının, eşinin veya çocuğunun hastalanmasına sebeb olan kimse, bu kanun gereğince hastalık sigortasından yapılan her türlü giderleri ödemekle yükümlüdür.

Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi

MADDE 40. — 2 nci maddede belirtilen sigortalılık niteliğini yitirenlerden, bu tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün Hastalık Sigortası primi ödemiş olanlar, bu niteliğin yitirilmesinden başlamak üzere altı ay içinde meydana gelecek hastalık halinde 32 nci maddenin (A) ve (D) fıkralarında yazılı yardımlardan yararlanırlar.

Bünyeye elverişli olmadıkları işlerde çalıştırılanlar

MADDE 41. — Çalışma mevzuatına göre sağlık raporu alınması gerektiği halde böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyeye elverişli bulunmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girişinden önce var olduğu tesbit edilen veya bünyeye elverişli bulunmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen hastalığı için Kurumca yapılan Hastalık Sigortası masraflarının tümü iş verene ödettirilir.

Ana ve babaya sağlık yardımı yapılması

MADDE 42. — Sigortalının geçindirmekle yükümlü bulunduğu ana ve babasının hastalıkları halinde, Çalışma Bakanlığınca onanacak asgari ücret tarifesine göre, Kurumca sağlık yardımları sağlanabilir.

Geçici Ko.

Mâlûl ve yaşlılara sağlık yardımı yapılması

MADDE 36. — Hükümetin 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Geçici iş göremezlik ödeneği

MADDE 37. — Hükümetin 37 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hekim tavsiyelerine uymazlık

MADDE 38. — Hükümetin 38 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Üçüncü kişinin sorumluluğu

MADDE 39. — Hükümetin 39 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi

MADDE 40. — Hükümetin 40 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bünyeye elverişli olmadıkları işlerde çalıştırılanlar

MADDE 41. — Hükümetin 41 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ana ve babaya sağlık yardımı yapılması

MADDE 42. — Hükümetin 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - IV

Analık Sigortası

Sağlanan yardımlar

MADDE 43. — Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan karısının analığı halinde, aşağıda yazılı yardımlar sağlanır :

- A) Gebelik muayenesinin yaptırılması ve gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- B) Doğumda gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- C) Emzirme yardım parası verilmesi,
- D) Sigortalı kadının doğumdan önce ve sonra işinden kaldığı günler için ödenek verilmesi,
- E) Gerekirse anahk hali sebebiyle başka bir yere gönderilmesi.

Gebelik halinde muayene ve tedavi

MADDE 44. — Gebelik muayenesi ve gerekli görülecek tedavi Kurumca önceden belli edilen hekim veya ebeler tarafından yapılır. Sigortalı, gebeliğin altıncı ayı sonuna kadar gebelik muayenesi yaptırmaz yahut hekim veya ebenin lüzum gösterdiği muayene ve tedavilere devam etmezse, bu yüzden ileri gelecek iş göremezlik hallerinde verilecek ödeneklerin bir kısmı veya tümü Kurumca düşürülebilir.

Doğum yardımı

MADDE 45. — Doğum yardımı, sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan karısının doğurması halinde, doğum sırasında ve doğumdan sonra gerekli sağlık yardımlarıyla ilaçların ve sağlık malzemesinin sağlanmasıdır.

Bu yardım, Kurumca tâyin ve tesbit edilen ebeler tarafından sigortalının evinde yapılır. Gerekirse doğum sırasında yetkili bir uzman hekim bulundurulabileceği gibi, hekim veya ebenin lüzum göstereceği hallerde, doğum, sigortalı kadın veya sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan karısı bir sağlık müessesesine yatırılmak suretiyle yaptırılır.

Kuruma ait sağlık tesisleriyle 123 ncü madde gereğince sözleşme yapılmış olan tesislerde doğum yapan sigortalı kadınla sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan karısının doğan çocukları için, sağlık tesisinde kaldıkları müddetçe yapılmasına lüzum görülen sağlık yardımlarına ait masraflar ilgililerden istenmez.

Maktu gebelik ve doğum yardımları

MADDE 46. — 44 ve 45 nci maddelerde gösterilen sağlık yardımlarının Kurumca doğrudan doğruya yapılmasına imkân görülemiyen yer veya hallerde, gebelik ve doğum sağlık yardımı yerine, Çalışma Bakanlığınca onanacak ve önceden bildirilecek tarifeye göre maktu para yardımı yapılır. İki veya daha fazla çocuk doğarsa maktu doğum yardımı bir kat artırılır.

Ancak :

A) Gebelik yardım parası alabilmek için, gebelik halinin hekim veya diplomalı ebeden alınacak bir belge ile ve doğumdan önce Kuruma bildirilmesi,

B) Doğum yardım parası alabilmek için, doğumun üç ay içinde Kuruma bildirilmesi ve hekim veya diplomalı ebeden alınacak doğum kâğıdı, yahut onanmış nüfus kayıt örneği ile belgelenmesi,

Şarttır.

BÖLÜM - IV

Analık sigortası

Sağlanan yardımlar

MADDE 43. — Hükümetin 43 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Gebelik halinde muayene ve tedavi

MADDE 44. — Hükümetin 44 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Doğum yardımı

MADDE 45. — Hükümetin 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Maktu gebelik ve doğum yardımları

MADDE 46. — Hükümetin 46 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Emzirme yardımı

MADDE 47. — Sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması dolayısıyla sigortalı erkeğe, çocuğun ölü doğmaması şartıyla, Çalışma Bakanlığınca onanacak tarifeyle göre her çocuk için bir emzirme yardımı yapılır.

Analık yardımlarından yararlanma şartları

MADDE 48. — Analık sağlık yardımları ile emzirme yardımlarından veyahut maktu gebelik ve doğum para yardımlarından yararlanabilmek için :

A) Sigortalı kadın için, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 90 gün Analık Sigortası primi ödenmiş olması,

B) Sigortalı erkek için, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün Analık Sigortası primi ödenmiş olması ve sigortalının doğum yapan kadınla doğumdan önce evlenmiş bulunması, şarttır.

Geçici iş göremezlik ödeneği

MADDE 49. — Kendisi için doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün Analık Sigortası primi ödenmiş bulunan sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki ve sonraki 6 şar haftalık sürede, çalışmadığı her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Geçici iş göremezlik ödeneğinden yoksun kalma

MADDE 50. — Kurumca sağlanacak olan doğum yardımlarından haklı ve makûl sebep olmaksızın yararlanmayı reddeden yahut hekim veya ebeğin lüzum gösterdiği tedbirleri almıyan sigortalı kadınlara doğumdan ileri gelen hastalık hallerinde geçici iş göremezlik ödeneği verilmaz.

Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi

MADDE 51. — 2 nci maddede belirtilen sigortalılık niteliğini yitirenler, bu niteliğin yitirilişinden başlamak üzere 300 gün içinde çocuk doğururlarsa, sigortalı kadın, veya karısı Analık Sigortası yardımından yararlanacak sigortalı erkek için, doğum tarihinden önceki 15 ay içinde en az 120 gün Analık Sigortası primi ödenmiş olması şartıyla, bu kanunda yazılı analık sağlık ve emzirme yardımlarından veya 46 nci maddede yazılı maktu para yardımından yararlanırlar.

BÖLÜM — V.

Mâlûllük Sigortası

Sağlanan yardım

MADDE 52. — Mâlûllük Sigortasından sağlanan yardım, mâlûllük aylığı bağlanmasıdır.

Kimlerin mâlûl sayılacağı

MADDE 53. —

a) Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirdiği tesbit edilen,

b) Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş durumda sayılmıyanlardan 34 nci madde ge-

Geçici Ko.

Emzirme yardımı

MADDE 47. — Hükümetin 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Analık yardımlarından yararlanma şartları

MADDE 48. — Hükümetin 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Geçici iş göremezlik ödeneği

MADDE 49. — Hükümetin 49 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Geçici iş göremezlik ödeneğinden yoksun kalma

MADDE 50. — Hükümetin 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi

MADDE 51. — 2 nci maddede belirtilen sigortalılık niteliğini yitirenler, bu niteliğin yitirilişinden başlamak üzere 300 gün içinde çocukları doğarsa, sigortalı kadın, veya karısı analık sigortası yardımından yararlanacak sigortlı erkek için, doğum tarihinden önceki 15 ay içinde en az 120 gün Analık Sigortası primi ödenmiş olması şartıyla, bu kanunda yazılı Analık sağlık ve emzirme yardımlarından veya 46 nci maddede yazılı maktu para yardımından yararlanırlar.

BÖLÜM - V

Mâlûllük sigortası

Sağlanan yardım

MADDE 52. — Hükümetin 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kimlerin mâlûl sayılacağı

MADDE 53. — Hükümetin 53 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

reğince yapılan tedavi sonunda, Kurum sağlık tesisleri sağlık kurullarınca düzenlenecek raporlarda çalışabilir durumda olmadığı belirtilen, sigortalı,

Mâlûllük Sigortası bakımından mâlûl sayılır.

Şu kadar ki, sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte mâlûl sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya ârızası bulunduğu önceden veya sonradan tesbit edilen sigortalı bu hastalık ve ârızası sebebiyle Mâlûllük Sigortası yardımlarından yararlanamaz. Ancak, bu gibi sigortalılara Mâlûllük Sigortasından evvelce ödenmiş bulunan aylıklar geri alınmaz.

Mâlûllük aylığından yararlanma şartları

MADDE 54. — Mâlûllük aylığından yararlanabilmek için :

- a) 53 ncü maddeye göre mâlûl sayılmak,
 - b) En az 5 yıldan beri sigortalı bulunmak, her yıl için ortalama olarak en az 150 gün veya toplam olarak 1 800 gün Mâlûllük, yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödemiş olmak,
- Şarttır.

Aylığın hesaplanması

MADDE 55. — Mâlûllük aylığı bağlanmasına hak kazanan ve geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunan sigortalıya, işten ayrıldığı tarihten önceki Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödemiş son on takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan yedi takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 50 si, geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunmayan sigortalıya da % 40 ı oranında yıllık mâlûllük geliri bağlanır.

8 ve 9 takvim yılı prim ödemiş olan sigortalının ortalama yıllık kazancı da yukarıki fıkraya göre hesaplanır. Sekiz takvim yılından az Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödemiş olan sigortalının yıllık mâlûllük gelirinin hesabına esas tutulacak ortalama yıllık kazancı prim ödediği takvim yılları esas alınmak suretiyle tesbit edilir.

Başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda mâlûl olan sigortalıya yukarıki fıkralara göre hesaplanacak ortalama yıllık kazancının % 60 ı oranında yıllık mâlûllük geliri bağlanır.

Mâlûllük aylığı yıllık mâlûllük gelirinin on ikide biridir.

Aylığın başlangıcı

MADDE 56. — Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı istekte bulunan ve mâlûllük aylığına hak kazanan sigortalının aylığının ödenmesine, kendisinin yazılı isteğinden, mâlûl sayılmasına esas tutulan raporun tarihi yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarih ise bu raporun tarihinden sonraki ay başından başlanır.

Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş sayılan sigortalı birinci fıkraya göre aylıkların ödenmesine başlanacağı tesbit edilen tarihte Hastalık Sigortasından geçici iş göremezlik ödeneği almakta ise mâlûllük aylığı geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki ay başından başlar. Şu kadar ki, bağlanacak mâlûllük aylığı, sigortalının Hastalık Sigortasından almakta olduğu geçici iş göremezlik ödeneğinin aylık tutarından fazla ise, aradaki fark, birinci fıkraya göre tesbit edilecek tarihten başlanarak verilir.

Sigortalının kontrol muayenesi

MADDE 57. — Mâlûllük aylığı bağlandıktan sonra, sigortalı, her zaman, başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek mâlûllük aylığının artırılmasını isteyebilir.

Mâlûllük aylığı bağlanan sigortalıları Kurum da her zaman kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Mâlîllük aylığından yararlanma şartları

MADDE 54. — Hükümetin 54 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Aylığın hesaplanması

MADDE 55. — Hükümetin 55 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Aylığın başlangıcı

MADDE 56. — Hükümetin 56 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalının kontrol muayenesi

MADDE 57. — Hükümetin 57 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesinde, gerekse sigortalının isteği üzerine veya işe alıştırma sonunda yapılan muayenesinde yeniden tesbit edilecek mâlûllük durumuna göre, mâlûllük aylığı :

- A) Sigortalının istekte bulunması halinde :
- Yazılı isteğini,
 - Yeni mâlûllük durumuna esas tutulan rapor yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarihi taşımakta ise bu raporun tarihini,
- B) Kurumca kontrol muayenesine veya işe alıştırmaya tabi tutulma halinde de yeni mâlûllük durumuna esas tutulan raporun tarihini,

takibeden ay başından başlanarak gerekirse artırılır, azaltılır veya kesilir.

Kabul edilir bir özürü olmadığı halde kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmıyan sigortalının mâlûllük aylığı, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak kesilir. Şu kadar ki, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve mâlûllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının mâlûllük aylığı, ödemenin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve mâlûllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının mâlûllük aylığı, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

Aylığın kesilmesi ve yeniden başlaması

MADDE 58. — Mâlûllük aylığı almakta iken sigortalı olarak çalışmaya başlıyanların mâlûllük aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihten başlayarak kesilir.

Yukarıki fıkraya göre mâlûllük aylıkları kesilenlerden işten ayrılarak mâlûllük aylığı verilmesi için yazılı istekte bulunan sigortalıya, kontrol muayenesine tabi tutulmak ve mâlûllüğünün devam ettiği anlaşılacak şartıyla, eski mâlûllük aylığı, yazılı istekte bulunduğu tarihten sonraki ay başından başlanarak ödenmeye başlanır. Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar için yazılı istek tarihlerine göre yeniden mâlûllük aylığı hesaplanır ve bu aylık önce bağlanan mâlûllük aylığından fazla ise hesaplanan yeni aylık üzerinden ödeme yapılır.

BÖLÜM - VI

Yaşlılık sigortası

Sağlanan yardımlar

MADDE 59. — Yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır :

Sigortalıya :

- Yaşlılık aylığı bağlanması,
- Toptan ödeme yapılması.

Yaşlılık aylığından yararlanma şartları

MADDE 60. —

A) Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için, sigortalının :

- Kadın ise 55, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması,
- En az 25 yıldan beri sigortalı bulunması,

Aylığın kesilmesi ve yeniden başlaması

MADDE 58. — Hükümetin 58 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - VI

Yaşlılık sigortası

Sağlanan yardımlar

MADDE 59. — Hükümetin 59 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yaşlılık aylığından yararlanma şartları

MADDE 60. — Hükümetin 60 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

c) En az beş bin gün mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması, şarttır.

B) Yukarıki (b) ve (c) bentlerinde yazılı şartlardan birini veya her ikisini yerine getirmemiş olmakla beraber sigortalılık süresi 15 - 34 yıl olan ve her yıl için ortalama olarak en az 150 gün mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunan sigortalıya da yaşlılık aylığı bağlanır.

C) 50 yaşını dolduran ve erken yaşlanmış olduğu tesbit edilen sigortalı da, yukarıki (A) veya (B) fıkralarında belirtilen şartlarla yaşlılık aylığından yararlanır.

Aylığın hesaplanması

MADDE 61. — 60 ncı maddenin (A) fıkrasında yazılı şartları yerine getirerek yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan ve geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunan sigortalıya işten ayrıldığı tarihten önce Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödenmiş son on takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan yedi takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 50 si, geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunmayan sigortalıya da % 40 ı oranında yıllık yaşlılık geliri bağlanır.

8 ve 9 takvim yılı prim ödemiş olan sigortalının ortalama yıllık kazancı da yukarıki fıkraya göre hesaplanır.

Sekiz takvim yılından az Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödemiş olan sigortalının yıllık yaşlılık gelirinun hesabına esas tutulacak ortalama yıllık kazancı prim ödediği takvim yılları esas alınarak tesbit edilir.

60 ncı maddenin (B) fıkrasına göre yaşlılık geliri bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, yukarıki oranlardan, sigortalılık süresinin 34 yıldan eksik her tam yılı için % 0,50 indirme yapılmak suretiyle yıllık yaşlılık geliri bağlanır.

60 dan yukarı yaşta aylık bağlanan sigortalının yıllık yaşlılık geliri, yukarıki fıkralara göre tesbit olunacak oranlar, 60 yaşından sonra doldurmuş bulunduğu her tam yaş için % 1 artırılarak hesap olunur.

Yaşlılık aylığı, yıllık yaşlılık gelirinun onikide biridir.

Aylığın başlangıcı

MADDE 62. — Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı istekte bulunan ve yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıya bu isteğinden sonraki ay başından başlanarak yaşlılık aylığı bağlanır.

Erken yaşlanmış olması dolayısıyla yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalının bu husustaki raporunun tarihi, yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarih ise, yaşlılık aylığı, raporun tarihinden sonraki aybaşından başlanarak verilir.

Yukarıki fıkralara göre aylığınun ödenmesine başlanacağı tesbit edilen tarihte Hastalık Sigortasından geçici iş göremezlik ödeneği almakta olan sigortalının yaşlılık aylığı geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki ay başından başlar. Şu kadar ki, bağlanacak yaşlılık aylığı sigortalının Hastalık Sigortasından almakta olduğu geçici iş göremezlik ödeneğinin aylık tutarından fazla ise, aradaki fark, yukarıdaki fıkralara göre tesbit edilecek tarihten başlanarak verilir.

Aylığın kesilmesi ve yeniden başlaması

MADDE 63. — Yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihte kesilir.

Yukarıki fıkraya göre yaşlılık aylıkları kesilenlerden işten ayrılarak yaşlılık aylığı verilmesi

Aylığın hesaplanması

MADDE 61. — Hükümetin 61 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Aylığın başlangıcı

MADDE 62. — Hükümetin 62 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Aylığın kesilmesi ve yeniden başlaması

MADDE 63. — Hükümetin 63 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

için yazılı istekte bulunan sigortalıya, eski yaşlılık aylığı, yazılı istekte bulunduğu tarihten sonraki ay başından bağlanarak ödenir.

Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar için yazılı istek tarihlerine göre yeniden yaşlılık aylığı hesaplanır ve bu aylık önceden bağlanan yaşlılık aylığından çoksa hesaplanan yeni aylık üzerinden ödeme yapılır.

Toptan ödeme

MADDE 64. — Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrılan ve mâlûllük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamıyan :

- a) 55 yaşını doldurmuş kadın sigortalıya,
- b) 60 yaşını doldurmuş erkek sigortalıya,
- c) 50 yaşını doldurmuş bulunan ve erken yaşlanmış olduğu tesbit edilen sigortalıya,

Kendisinin ve iş verenlerinin ödediği Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primlerinin toplamı, yazılı isteği üzerine, toptan ödeme şeklinde verilir.

BÖLÜM - VII

Ölüm Sigortası

Sağlanan yardımlar

MADDE 65. — Ölüm Sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır :

- a) Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına aylık bağlanması,
- b) Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına toptan ödeme yapılması,
- c) Ölen sigortalı için cenaze masrafı karşılığı verilmesi.

Hangi sigortalıların hak sahiplerine aylık bağlanacağı

MADDE 66. —

a) Mâlûllük veya yaşlılık aylığı almakta iken, yahut yazılı olarak istekte bulunup mâlûllük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazandıktan sonra ölen,

b) Bağlanmış bulunan yaşlılık aylıkları, sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle kesilmiş durumda olanlardan ölen,

c) Bağlanmış bulunan mâlûllük aylıkları sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle kesilenlerden mâlûllük aylığı alma hakkını yitirmiş durumda olduğu kontrol muayenesi sonunda tesbit edilmeden ölen,

d) Ölüm tarihinde, en az 5 yıldan beri sigortalı bulunan ve her yıl için ortalama olarak en az 150 gün veya toplam olarak 1.800 gün Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödemiş bulunan,

Sigortalının hak sahibi kimselerine aylık bağlanır.

Aylığın hesaplanması

MADDE 67. — Sigortalının ölümü halinde, hak sahibi kimselerine bağlanacak aylığın tesbitinde :

a) Sigortalının almakta olduğu veya bağlanmasına hak kazanmış bulunduğu mâlûllük veya yaşlılık aylığı,

b) Mâlûllük veya yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra sigortalı olarak çalışmaya başlaması sebe-

Toptan ödeme

MADDE 64. — Hükümetin 64 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - VII

Ölüm sigortası

Sağlanan yardımlar

MADDE 65. — Hükümetin 65 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hangi sigortalıların hak sahiplerine aylık bağlanacağı

MADDE 66. — Hükümetin 66 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Aylığın hesaplanması

MADDE 67. — Hükümetin 67 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

biyle aylığı kesilen sigortalı için, ölüm tarihine ve 58 ve 63 nci maddelerdeki esaslara göre tesbit edilecek aylık,

c) En az 5 yıldan beri sigortalı olan ve her yıl için ortalama olarak en az 150 gün veya toplam olarak 1 800 gün mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunan sigortalının, ölüm tarihinden önce, mâlûllük, yaşlılık, ve ölüm sigortaları primi ödenmiş son on takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan yedi takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 50 si üzerinden hesaplanacak yıllık gelirinin onikide biri,

Esas tutulur.

Sigortalı başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda mâlûl sayılarak aylık bağlanmış veya aylık bağlanmasına hak kazanmış ise, (a) ve (b) fıkralarına göre tesbit edilecek aylıklarda, bu hal nazara alınmadan sigortalıya bağlanabilecek aylık esas tutulur.

8 ve 9 takvim yılı prim ödemiş olan sigortalının ortalama yıllık kazancı (c) fıkrasına göre hesaplanır.

Sekiz takvim yılından az mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının yıllık mâlûllük gelirinin hesabına esas tutulacak ortalama yıllık kazanç, prim ödediği takvim yılları esas alınarak tesbit edilir.

Aylık bağlanmamış veya aylık bağlanması için istekte bulunmamış olan sigortalının 60 tan yukarı yaşlarda ölümü halinde (c) fıkrasına göre hesaplanacak yıllık gelir, bu fıkrada belirtilen oran 60 yaşından sonra doldurmuş olduğu her tam yaş için % 1 artırılarak tesbit olunur.

Eş ve çocuklara aylık bağlanması

MADDE 68. — Sigortalının ölümünde, 67 nci madde gereğince tesbit edilecek aylığın :

A) Dul karısına % 50 si, aylık alan çocuğu bulunmayan dul karısına üçte ikisi,

B) Sigortalı eşinin ölümü tarihinde çalışmayacak durumda mâlûl veya 60 yaşını doldurmuş olan ve geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen kocasına % 50 si, gelir alan çocuğu bulunmayan aynı durumdaki kocaya üçte ikisi,

C) a) 18 yaşını doldurmamış,

b) Ortaöğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış,

c) Yaşları ne olursa olsun çalışmayacak durumda mâlûl,

Çocuklarının her birine % 25 i, bu çocuklardan sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalanların her birine % 50 si,

Oranında aylık bağlanır.

Sigortalının ölümünden önce, sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları ile ölümünden sonra doğan çocukları da, bağlanacak aylıktan yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

Bu aylıklar, çocuğun, 18 yaşını, ortaöğrenim yapıyorsa 20 yaşını, yüksek öğrenim yapıyorsa 25 yaşını doldurmasına, çalışmayacak durumda mâlûl sayılarak aylık verilen çocukların aylıkları ise, 101 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyla ölüm tarihi kadar devam eder.

Yukarıda yazılı yaşları doldurdukları tarihlerde çalışmayacak durumda mâlûl olan çocukların aylıkları bu yaşları doldurduktan sonra da kesilmez.

Sigortalı babanın ölümü tarihinde, ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan çocuklarla, sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulunmakla beraber anaları sonradan evlenen çocuklara bağlanacak aylık oranı % 50 ye yükseltilir.

D) Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak aylıkların yıllık toplamı, sigortalıya ait aylığın yıllık tutarını geçemez. Bunun aşılması için, gerekirse, hak sahibi kimselerin aylıklarından orantılı olarak indirmeler yapılır.

E) Sigortalının dul karısı ve kız çocukları evlenirlerse aylıkları kesilir.

Eş ve çocuklara aylık bağlanması

MADDE 68. — Sigortalının ölümünde, 67 nci madde gereğince tesbit edilecek aylığın :

- A) Dul karısına % 50 si, aylık alan çocuğu bulunmayan dul karısına üçte ikisi,
B) Sigortalı eşinin ölüm tarihinde çalışmayacak durumda mâlûl veya 60 yaşını doldurmuş olan ve geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen kocasına % 50 si, gelir alan çocuğu bulunmayan aynı durumdaki kocaya üçte ikisi,
C)
a) 18 yaşını doldurmamış,
b) Ortaöğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış,
c) yaşları ne olursa olsun çalışmayacak durumda mâlûl,
Çocuklarının her birine % 25 i, bu çocuklardan sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalanların her birine % 50 si,

Oranında aylık bağlanır.

Sigortalının ölümünden önce, sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları ile ölümünden sonra doğan çocukları da, bağlanacak aylıktan yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

Bu aylıklar, çocuğun, 18 yaşını, ortaöğrenim yapıyorsa 20 yaşını, yüksek öğrenim yapıyorsa 25 yaşını doldurmasına, çalışmayacak durumda mâlûl sayılarak aylık verilen çocukların aylıkları ise, 101 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyla ölümleri tarihine kadar devam eder.

Yukarıda yazılı yaşları doldurdukları tarihlerde çalışmayacak durumda mâlûl olan çocukların aylıkları bu yaşları doldurduktan sonra da kesilmez.

Sigortalı babanın ölümü tarihinde, ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan çocuklarla, sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulunmakla beraber anaları sonradan evlenen çocuklara bağlanacak aylık oranı % 50 ye yükseltilir.

D) Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak aylıkların yıllık toplamı, sigortalıya ait aylığın yıllık tutarını geçemez. Bunun aşılması için, gerekirse, hak sahibi kimselerin aylıklarından orantılı olarak indirmeler yapılır.

Ana ve babaya aylık bağlanması

MADDE 69. — Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken aylıkların toplamı, sigortalıya ait aylıktan aşağı olursa, artanı, eşit hisseler halinde, geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasına aylık olarak verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalıya ait aylığın % 25 ini geçemez.

Sigortalının ölümü ile eşine ve çocuklarına bağlanabilecek aylıkların toplamı, sigortalıya ait aylıktan aşağı değilse ana ve babanın aylık bağlanma hakları düşer.

Aylığın başlangıcı

MADDE 70. — Sigortalının ölümünde ölüm sigortasından hak sahibi kimselerine bağlanacak aylıklar, ölümle aylığa hak kazandıkları tarihten sonraki ay başından başlar.

Mâlûllük veya yaşlılık aylığı almakta iken ölen sigortalının hak sahibi kimselerinin aylıkları, sigortalının hak kazandığı son aylık devresinin sona erdiği tarihten başlar.

Toptan ödeme

MADDE 71. — Ölen sigortalının hak sahibi kimselerinden hiçbiri bu kanuna göre ölüm sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamazsa, sigortalının kendisinin ve iş verenlerinin ödediği mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri toplamının :

A) Dul karısına % 50 si, toptan ödeme alacak durumda çocuğu bulunmayan karısına üçte ikisi,
B) Sigortalı eşinin ölümü tarihinde çalışmayacak durumda mâlûl veya 60 yaşını doldurmuş olan ve geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen kocasına % 50 si, toptan ödeme yapılan çocuğu bulunmayan aynı durumdaki kocaya üçte ikisi,

C) Sigortalının ölümü tarihinde :

a) 18 yaşını doldurmamış,

b) Orta öğrenim yapıyorsa 20 yaşını, yüksek öğrenim yapıyorsa 25 yaşını doldurmamış,

c) Yaşları ne olursa olsun çalışmayacak durumda mâlûl,

Çocuklarının her birine % 25 i, bu çocuklardan sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalanlar ile sigortalı babanın ölümü tarihinde ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan çocukların her birine % 50 si,

Toptan ödeme şeklinde verilir.

Sigortalının ölümünden önce, sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş, yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları da, yapılacak toptan ödemeden yukarda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

D) Hak sahibi eş ve çocuklara yapılacak toptan ödemelerin toplamı toptan ödenecek miktarı geçemez. Bunun aşılması için, gerekirse, eş ve çocukların hisselerinden orantılı olarak indirmeler yapılır.

E) Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına yapılacak toptan ödemelerin toplamı, toptan ödenecek miktardan aşağı olursa, artanı, eşit hisseler halinde, geçimi sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasına verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi %25 i geçemez.

E) Sigortalının dul karısı ve kız çocukları evlenirlerse aylıkları kesilir.

Aylığın kesilmesine yol açan evlenme son bulunca aylık tekrar bağlanır.

Şu kadar ki, kız çocuklara aylık ödenebilmesi için yukarıki fıkralarda belirtilen yaş hadleri saklıdır.

Boşanan veya dul kalan eş veya kız çocuklar ikinci eşlerinden de aylık almaya hak kazanırlarsa bu aylıklardan fazla olanı ödenir.

Ana ve babaya aylık bağlanması

MADDE 69. — Hükümetin 69 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Aylığın başlangıcı

MADDE 70. — Hükümetin 70 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Toptan ödeme

MADDE 71. — Hükümetin 71 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

F) Yukarıki esaslara göre toptan ödeme yapıldıktan sonra kalıntı olursa, sigortalının ölümünden sonra doğacak çocuklarına da bu madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılır.

BÖLÜM — VIII

Primler

Prim alınması

MADDE 72. — İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının gerektirdiği her türlü yardım ve ödemelerle her çeşit yönetim giderlerini karşılamak üzere, kurumca bu kanun hükümlerine göre prim alınır.

Prim oranları

MADDE 73. —

A) Tarifesine göre tesbit edilecek iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası priminin tamamı iş verenler tarafından verilir.

B) Hastalık sigortası primi, sigortalının kazancının % 8 i dir . Bunun % 4 ü sigortalı hissesi, % 4 ü de iş veren hissesidir.

C) Analık sigortası primi, sigortalının kazancının % 1 i dir. Bu primi vermekle yalnız iş veren yükümlüdür.

D) Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, sigortalının kazancının % 11 i dir. Bunun % 5 i sigortalı hissesi, % 6 sı da iş veren hissesidir.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları prim oranının tesbiti.

MADDE 74. — İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası primi, yapılan işin iş kazası ve meslek hastalığı bakımından gösterdiği tehlikenin ağırlığına göre tesbit edilir.

İş kolları, tehlikenin ağırlığına göre sınıflara, bu sınıflar da özel iş şartlarına ve tehlikeyi önlemek için alınmış olan tedbirlere göre derecelere ayrılır.

Hangi iş kollarının hangi tehlike sınıfına girdiği, tehlike sınıf ve derecelerine ait prim oranlarının ve tehlike derecelerinin belli edilmesinde uygulanacak esaslar, ilgili bakanlıkların düşünceleri sorulduktan sonra Çalışma Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konacak bir tarife ile tesbit olunur.

Prim tarifesi gerekli görülürse aynı usulle değiştirilebilir.

Prim oranları, iş kazaları ve meslek hastalıklarından dolayı yapılması gereken her türlü sigorta yardımları ve idare masrafları ile bağlanacak gelirlerin tesis sermayeleri toplamı göz önünde tutularak hesaplanır.

Tehlike sınıf ve derecelerinin belli edilmesi

MADDE 75. — Yapılan işin 74 ncü maddede belirtilen tarifeye göre hangi tehlike sınıf ve derecesine girdiği ve ödenecek iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası primi oranı kurumca belli edilerek iş verene yazı ile bildirilir.

İş kazalarını ve meslek hastalıklarını önleyecek tedbirler hakkındaki mevzuat hükümlerine uygun bulunmadığı tesbit edilen işler, kurumca daha yüksek primli derecelere konulabilir.

Kurum, tesbit edilmiş bulunan tehlike, sınıf ve derecesini, yaptıracığı incelemelere dayanarak kendiliğinden veya iş verenin isteği üzerine değiştirebilir.

BÖLÜM - VIII

Primler

Prim alınması

MADDE 72. — Hükümetin 72 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Prim oranları

MADDE 73. — Hükümetin 73 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları prim oranının tesbiti

MADDE 74. — Hükümetin 74 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tehlike sınıf ve derecelerinin belli edilmesi

MADDE 75. — Hükümetin 75 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kurumca yapılacak değişikliklere ilişkin kararın takvim yılından en az bir ay önce iş verene ve iş veren tarafından değişiklik isteğinin de takvim yılından en az iki ay önce kuruma bildirilmesi şarttır.

Böylece, karara bağlanacak değişiklikler, yukarıki fıkra yazılı karar veya istekten sonraki takvim yılı başında yürürlüğe girer.

İş veren, tehlike sınıf ve derecesiyle prim oranı hakkında kurumca yapılacak yazılı bildiriye aldıktan sonra bir ay içinde Çalışma Bakanlığına itirazda bulunabilir. Bakanlık bu itirazı inceliyerek dört ay içinde vereceği kararı ilgiliye bildirir.

İtiraz primlerin ödenmesini geciktirmez.

İş veren bu madde gereğince tehlike sınıf ve derecesine karşı Çalışma Bakanlığına yahut bu Bakanlığın vereceği karar üzerine Danıştay'a baş vurursa, bu kanunun 81 nci maddesinin uygulanmasında, İcra ve İflâs Kanununun 72 nci maddesinde yazılı bir yıllık süre, birinci halde bakanlık kararının iptal süresi sonunda, ikinci halde ise Danıştay Kararının kesinleştiği tarihten başlar.

Tehlike sınıf ve derecelerine dokunabilecek değişiklikler.

MADDE 76. — İş veren, tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek her türlü değişiklikleri bir ay içinde kuruma yazı ile bildirmekle yükümlüdür.

Bu bildirme üzerine kurum, yaptıracağı incelemeler sonunda tehlike sınıf ve derecesini değiştirebilir.

Tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek değişiklik bir ay içinde bildirilirse bu konuda kurumca verilecek karar, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ay başında uygulanır.

Tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek değişiklik bir ay içinde bildirilmezse:

- a) Tehlike sınıfı yükseliyorsa, değişikliğin meydana geldiği,
- b) Tehlike sınıfı alçalıyorsa, değişikliğin Kurumca öğrenildiği,

Tarihler esas alınmak ve bu tarihlerden sonraki ay başından uygulanmak üzere, Kurumca karar alınır.

Prime esas ücretler

MADDE 77. — Sigortalılarla iş verenlerin bir takvim ayı için ödiyecekleri primlerin hesabında:

- a) Sigortalıların o takvim ayı için hak ettikleri ücretlerin,
- b) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan sigortalılara o ay içinde ödenenlerin,

c) İdare veya kaza mercilerince verilen karar gereğince (a) ve (b) fıkralarında yazılı kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

Toplamı esas alınır.

Şu kadar ki, yolluklar, çocuk ve aile zamları, ölüm, doğum ve evlenme yardımları ile aynı yardımlar sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak ücretlerin aylık tutarının tesbitinde nazara alınmaz.

Her sigortalının prim hesabına esas tutulacak aylık kazanç toplamının 50 kuruşa kadar olan lira kesri nazara alınmaz, 50 kuruş ve daha fazla olan kesirler liraya çıkarılır.

Günlük, haftalık veya aylık olarak belirli bir ücrete dayanmış olmayıp da komisyon ücreti ve kâra katılma gibi belirsiz zaman ve miktar üzerinden ücret alan sigortalıların prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak günlük kazançları, 78 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyla, Bakanlar Kurulu kararı ile belli edilir.

Bu kanun gereğince primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalının, bir takvim ayı için prime esas tutulan kazancının 30 da biridir.

Tehlike sınıf ve derjcelerine dokunabilecek değişiklikler

MADDE 76. — Hükümetin 76 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Prime esas ücretler

MADDE 77. — Sigortalılarla iş verenlerin bir takvim ayı için ödiyecekleri primlerin hesabında:

- a) Sigortalıların o takvim ayı için hak ettikleri ücretlerin,
- b) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan sigortalılara o ay içinde ödenenlerin,
- c) İdare veya kaza mercilerince verilen karar gereğince (a) ve (b) fıkralarında yazılı kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

Toplamı esas alınır.

Şu kadar ki, yolluklar, çocuk ve aile zamları, ölüm, doğum ve evlenme yardımları ile aynı yardımlar sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak ücretlerin aylık tutarının tesbitinde nazara alınmaz.

Her sigortalının prim hesabına esas tutulacak aylık kazanç toplamının 50 kuruşa kadar olan lira kesri nazara alınmaz, 50 kuruş ve daha fazla olan kesirler liraya çıkarılır.

Günlük, haftalık veya aylık olarak belirli bir ücrete dayanmış olmayıp da komisyon ücreti ve kâra katılma gibi belirsiz zaman ve miktar üzerinden ücret alan sigortalıların prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak günlük kazançları, 78 ncı madde hükmü saklı kalmak şartıyla, Bakanlar Kurulu kararıyla belli edilir.

Şu kadar ki, sigortalının ayrıca belirli bir kazanç varsa, bu takdirde prim ve ödeneklerin hesabında esas tutulacak günlük kazancı, yukarıki fıkraya göre hesabedilecek günlük kazancına belirli kazancı üzerinden hesaplanacak günlük kazanç m ilâvesi suretiyle bulunur.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bâzı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancı, o ay için prime esas tutulan kazancı ücret aldığı gün sayısına bölünerek hesaplanır.

Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda, bunların prim ödeme gün sayılarını gösterir.

Bir takvim ayı içinde çeşitli iş verenlerin içinde çalışan sigortalının bu kanun gereğince alınacak primlerine esas tutulacak aylık ve günlük kazancının tesbitinde her iş verenden elde ettiği aylık ve günlük kazanç tutarı ayrı ayrı nazara alınır ve primler buna göre hesaplanır.

Günlük kazanç sınırları

MADDE 78. — Bu kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazançların üst sınırı 100 liradır. Alt sınırı da, 6 liradan aşağı olmamak üzere, Bakanlar Kurulu kararı ile tesbit olunur.

Bakanlar Kurulu kararı ile tesbit edilen günlük kazançtan daha aşağı miktarda günlük kazancı olanlarla ücretsiz çalışanların günlük kazançları alt sınır üzerinden, günlük kazançları 100 liranın üstünde olan sigortalıların günlük kazançları da 100 lira olarak hesaplanır.

Sigortalının kazancı ile günlük kazancın Bakanlar Kurulu kararıyla tesbit olunacak alt sınırı arasındaki farka ait sigorta primlerinin tümünü iş veren öder.

Prim belgeleri ve ölçümleme

MADDE 79. — İş veren, bir takvim ayı içinde çalıştırdığı sigortalıların, sigorta primleri hesabına esas tutulan kazançlar toplamı ve prim ödeme gün sayıları ile sigorta primlerini gösteren ve niteliği, usul ve esaslarıyla verilme süreleri hazırlanacak tüzükte belirtilecek olan kayıt ve belgeleri Kuruma ve sigortalı hesap kartlarını sigortalılara vermeye veya o ay içinde sigortalı çalıştırılmadığını ve ücret ödenmediğini süresi içinde yazılı olarak Kuruma bildirmeye mecburdurlar.

Bu belgeler, tüzükte belirtilen usul ve esaslara göre düzenlenmez veya vaktinde Kuruma verilmezse yahut bu belgelerin dayandığı kayıtlar belgelerde yazılı olanları doğrulayıcı nitelikte görülmezse veyahut belgelerde yazılı olanları doğruluyacak kayıt ve belgeler gösterilmezse, Kurum, sigorta primleri hesabına esas tutulacak kazançlar toplamını, hazırlanacak tüzükteki usul ve esaslara göre ölçümler.

Ancak, sigorta primlerinin ölçümleme yolu ile Kurumca tesbit olunması, iş verenin usul ve esasları tüzükle tesbit olunacak kayıt ve belgeleri düzenleme ve Kuruma verme yükümünü kaldırmaz.

Usul ve esasları tüzükle tesbit olunacak belgeleri iş veren tarafından verilmeyen sigortalılar, çalıştıklarını hizmetin geçtiği yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde mahkemeye başvurarak alacakları ilâm ile tanıtırlarsa bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamı ile prim ödeme gün sayıları nazara alınır.

Sigortalının çalıştığı bir veya birkaç işte, bu kanunda yazılı prim ödeme şartını yerine getirmiş olmasına rağmen kendisi için verilmesi gereken kayıt ve belgeler iş veren tarafından verilmediği veya verilen kayıt ve belgelerde kazançların veya prim ödeme gün sayılarının eksik gösterildiği Kurumca tesbit edilirse, hastalık ve analık sigortalılarından gerekli yardım yapılır.

Bu kanun gereğince primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç sigortalının, bir takvim ayı için prime esas tutulan kazancının 30 da biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bâzı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancı, o ay için prime esas tutulan kazancı ücret aldığı gün sayısına bölünerek hesaplanır.

Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda, bunların prim ödeme gün sayılarını gösterir.

Bir takvim ayı içinde çeşitli iş verenlerin işinde çalışan sigortalının bu kanun gereğince alınacak primlerine esas tutulacak aylık ve günlük kazancının tesbitinde her iş verenden elde ettiği aylık ve günlük kazanç tutarı ayrı ayrı nazara alınır ve primler buna göre hesaplanır.

Günlük kazanç sınırları

MADDE 78. — Hükümetin 78 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Prim belgeleri ve ölçümleme

MADDE 79. — Hükümetin 79 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Primlerin ödenmesi

MADDE 80. — İş veren, bir takvim ayı içinde çalıştırdığı sigortalıların sigorta primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendilerine ait primler tutarını da bu miktara ekliyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma ödemeye mecburdur.

77 nci maddenin (a) fıkrası gereğince hak edilen ve fakat ödenmemiş olan ücretler üzerinden hesaplanacak primler hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

Primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmiyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak bir aylık süre için % 10 ve bundan sonraki her ay için % 2 gecikme zammı uygulanır.

Ay kesirleri tam ay olarak hesap edilir. Gecikme zammı yalnız prim alacaklarına uygulanır ve tutarı bu zammın uygulandığı prim miktarını geçemez.

Primlerin zamanında ödenmiyen kısmı için ödenme süresinin sona erdiği tarihten başlayarak ayrıca kanuni faiz yürütülür.

Dâva veya icra kovuşturması açılmış olsa bile primlerin ödenmemiş kısmının alınacağı tarihe kadar gecikme zammı ve faiz alınır.

Ödenmiyen primler için Kurumca düzenlenecek belgeler

MADDE 81. — Bu kanuna göre alınacak sigorta primlerinin ödenmesi için Kurumca iş verene yapılacak bildiri üzerine prim borçları ödenmezse, Kurumca düzenlenen ve iş verenin prim borcu miktarını gösteren belgeler resmî dairelerin usulüne göre verdikleri belgeler hükmünde olup, icra ve iflâs dairelerince, bunların tabi oldukları hükümlere göre işlem yapılır.

Prim borçlarına arda olma

MADDE 82. — Sigortalıların çalıştırıldığı iş yeri ne şekilde olursa olsun elden ele geçerse eski iş verenin Kuruma olan sigorta primi ile gecikme zammı ve faiz borçlarından aynı zamanda yeni iş veren durumundaki kimse de müteselsilen sorumludur.

Bu hükme aykırı sözleşmeler muteber değildir.

Teminatın prim borçlarına karşılık tutulması

MADDE 83. — Devlet, il ve belediyeler ile sermayesinin en az yarısı Devlet, il ve belediyelere ait her çeşit teşekkül ve müesseseler, kamu müesseseleri ve özel kanunlarla kurulan teşekküllerce ihale yolu ile yaptırılan her türlü işleri üzerine alanlarla bunların adresleri, ilgili makamlar tarafından Kuruma bildirilir. İş alanlar tarafından bu işlere karşılık gösterilen her türlü teminat, prim ile gecikme zammı ve faiz borçları kalmadığına dair Kurumdan alınan bir belge gösterilmedikçe geri verilmez. Ödenmemiş sigorta primleri ile gecikme zamları ve faizleri tutarı bu teminat kesilerek veya teminat paraya çevrilerek Kuruma yatırılır.

Yersiz olarak alınan primlerin geri verilmesi

MADDE 84. — Yanlış ve yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler, alındıkları tarihlerden 10 yıl geçmemiş ise, hisseleri oranında iş verenlere ve sigortalılara geriverilir.

Primleri geriverilenlere, primleri iptal edilen çalışmaları dolayısıyla, Kurumca iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından yapılmakta olan yardım ve ödemeler durdurulur. Hastalık, analık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından yapılmakta olan yardımlar ile verilmekte olan öde-

Primlerin ödenmesi

MADDE 80. — Hükümetin 80 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ödenmeyen primler için kurumca düzenlenecek belgeler

MADDE 81. — Hükümetin 81 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Prim borçlarına arda olma

MADDE 82. — Hükümetin 82 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teminatın prim borçlarına karşılık tutulması

MADDE 83. — Hükümetin 83 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yersiz olarak alınan primlerin geri verilmesi

MADDE 84. — Yanlış ve yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler, alındıkları tarihlerden 10 yıl geçmemiş ise, hisseleri oranında iş verenlere ve sigortalılara geri verilir.

İş verenlere geri verilecek primler için Kurumca kanuni faiz de ödenir. Bu faiz, primin Kuruma yatırıldığı tarihi takibeden aybaşından iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır.

nek ve aylıklar ise, ilgililer bu sebeple gerekli yardım, tahsis ve ödeme şartlarını yitirmiş olurlarsa durdurulur. Şu kadar ki, daha önce sağlanan yardımlara ait giderler ilgililerden geri alınmaz.

BÖLÜM - IX

İsteğe bağlı sigorta

Şartlar

MADDE 85. — Sigortalılık süresi en az 5 yıl olan ve en az 750 gün mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunan sigortalı aşağıdaki şartlarla mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına isteğe bağlı olarak devam edebilir:

- a) İsteğe bağlı olarak sigortaya devam edeceğini Kuruma yazı ile bildirmek,
- b) Daha önce kendisine aylık bağlanmamış veya toptan ödeme yapılmamış olmak,
- c) İsteğe bağlı olarak sigortaya devam isteğinin kabul edildiğinin Kurumca sigortalıya yazı ile bildirildiği tarihten sonra gelen ve Kurumca belli edilecek taksit dönemi başından başlayarak her yıl en az 300 gün sigorta primi ödemek.

(c) bendi gereğince ödenecek primler, sigortalının, yazılı istekte bulunduğu tarihten önce prim ödediği son takvim yılında elde ettiği ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançlar toplamının prim ödeme gün sayısı toplamına bölünmesiyle bulunacak ortalama günlük kazanç göre alınır. Böylece tesbit olunacak günlük kazancın lira kesirleri liraya çıkarılır.

Ancak, günlük kazançlar 78 nci maddeye göre tesbit edilen alt sınırdan aşağı olamaz.

Ortalama günlük kazanç üzerinden 73 ncü maddenin (D) fıkrasına göre tesbit olunacak primlerin tümünü sigortalı öder.

Sigortalıların zorunlu ve isteğe bağlı olarak ödedikleri primler, bu primlere ait gün sayıları ve yıllık kazanç tutarları birleştirilir.

Sigorta haklarını isteğe bağlı olarak devam ettirenler yıllık primlerini Kurumun belli edeceği tarihlerde dört eşit taksitte öderler. Her hangi bir taksidi kanuni faizi ile birlikte ve taksit tarihinden başlayarak en geç altı ay içinde yatırmayan sigortalılar başlamış buldukları isteğe bağlı sigortaya devam edemezler.

Bu gibiler bir yıl geçmedikçe yeniden isteğe bağlı sigortaya devam etmek isteğinde bulunamazlar.

Topluluk sigortası

MADDE 86. — Kurum, 2 nci ve 6 ncı maddelere göre sigortalı durumunda bulunmayanların, Çalışma Bakanlığınca onanacak genel şartlarla (iş kazalarıyla, meslek hatalıkları), (hastalık), (analık), (mâlûllük, yaşlılık ve ölüm) sigortalarından birine, bir kaçına veya hepsine toplu olarak tabi tutulmaları için, iş verenlerle veya dernek, birlik, sendika ve başka teşekküllerle sözleşmeler yapabilir.

Ancak, sosyal sigortalara bu yoldan tabi olanlar hakkında bu kanunun geçici 8 nci maddesindeki hükümler uygulanmaz.

Geçici Ko.

Primleri geri verilenlere, primleri iptal edilen çalışmaları dolayısıyla, Kurumca iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından yapılmakta olan yardım ve ödemeler durdurulur. Hastalık, Analık, Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm sigortalarından yapılmakta olan yardımlar ile verilmekte olan ödenek ve aylıklar ise, ilgililer bu sebeple gerekli yardım, tahsis ve ödeme şartlarını yetirmiş olurlarsa durdurulur. Şu kadar ki, daha önce sağlanan yardımlara ait giderler ilgililerden geri alınmaz.

BÖLÜM - IX

İsteğe bağlı sigorta

Şartlar

MADDE 85. — Hükümetin 85 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Topluluk sigortası

MADDE 86. — Hükümetin 86 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - X

Ortak hükümler

Üçüncü kişinin aracılığı

MADDE 87. — Sigortalılar üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bununla sözleşme yapmış olsalar bile, bu kanunun iş verene yüklediği ödevlerden dolayı, aracı olan üçüncü kişi ile birlikte asıl iş veren de sorumludur.

Bir işte veya bir işin bölüm veya eklentilerinde iş verenden iş alan ve kendi adına sigortalı çalıştıran üçüncü kişiye aracı denir.

Ödenek ve gelirlere esas tutulacak günlük kazanç

MADDE 88. — İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık ve analık hallerinde verilecek ödenek ve gelirlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, iş kazasının veya doğumun olduğu, yahut meslek hastalığı veya hastalık dolayısıyla iş göremezliğin başladığı tarihten önceki üç takvim ayı içinde, bu kanunun uygulandığı bir veya birkaç işte 77 nci maddenin (a) ve (b) fıkralarına göre elde edilen ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançlar toplamının 90 da biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan üç takvim ayı içinde bâzı iş günlerinde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış olan sigortalının ödenek ve gelire esas olan kazancı, o üç aylık devre içinde 77 nci maddenin (a) ve (b) fıkralarına göre elde ettiği kazanç toplamının 77 nci maddenin (a) fıkrasına göre ücret aldığı gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

77 nci maddenin (c) fıkrasına göre yapılan ödemelerden, ödenek ve gelirin hesabına esas tutulan üç aylık dönemden önceki aylara ilişkin olanlar, günlük kazancın hesabında nazara alınmaz.

Günlük kazancın hesabında 77 nci maddenin (b) fıkrasında belirtilen ödemeler de nazara alınmışsa, ödenek ve gelire esas alınan günlük kazancın tutarı, 77 nci maddenin (a) fıkrasında yazılı ücret toplamının 90 a veya ücret alınan gün sayısına bölünmesiyle hesaplanacak günlük kazançta bunun % 50 si oranında bir ekleme yapılarak bulunan miktardan çok olamaz.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan üç aylık dönem içinde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalının günlük kazancının tesbitinde, iş kazasının veya doğumun olduğu yahut meslek hastalığı veya hastalık dolayısıyla iş göremezliğin başladığı tarihten önceki oniki takvim ayı içinde çalıştığı son üç aylık dönemde elde ettiği kazanç esas tutulur ve günlük kazanç yukarıki fıkralara göre hesaplanır.

12 aylık dönemde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalı işe girdiği takvim ayı içinde iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla iş göremezliğe uğrarsa, günlük kazancı, iş göremezliğinin başladığı tarih ile işe girdiği tarih arasındaki sürede elde ettiği kazanç toplamı ücret aldığı gün sayısına bölünerek hesaplanır. İşe girdiği gün iş kazasına uğriyan sigortalının da taraflarca kararlaştırılmış olan günlük ücreti günlük kazançsayılır. Sigortalı olarak çalışmaya ilk defa başlayanlar hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır.

Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı gün iş kazasına uğriyan ve parça başına veya yapılan iş miktarına göre ücret alan sigortalının günlük kazancının hesabında aynı veya benzeri bir işte çalışan benzeri bir sigortalının günlük kazancı esas tutulur.

Günlük kazancının hesabına esas tutulan dönem içinde aynı zamanda birden çok işte çalışan sigortalının ödenek ve gelire esas tutulacak günlük kazancının tesbitinde, bu işler dolayısıyla elde edilen ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançlar ayrı ayrı nazara alınır ve günlük kazanç yukarıki esaslar dairesinde hesaplanır.

BÖLÜM - X

Ortak hükümler

Üçüncü kişinin aracılığı

MADDE 87. — Hükümetin 87 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ödenek ve gelirlere esas tutulacak günlük kazanç

MADDE 88. — Hükümetin 88 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Meslek hastalığı, sigortalının sigortalı olarak çalıştığı son işinden ayrıldığı tarihten bir yıl geçtikten sonra meydana çıkmış ise, günlük kazancı, bu son işinden ayrıldığı tarih esas alınarak yukarıki fıkralara göre hesaplanır.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağlanacak gelirlere esas tutulacak yıllık kazanç, yukarıki hükümlere göre hesaplanacak günlük kazancın 360 katıdır.

Geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanması

MADDE 89. — İş kazası, meslek hastalığı ve ya hastalık halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, sigortalının 78 ve 88 nci maddeler gereğince hesaplanacak günlük kazancının yarısıdır.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi varsa geçici iş göremezlik ödeneği günlük kazancının üçte ikisi üzerinden hesaplanır.

Sağlık müesseselerine yatırılmak yahut bakımı Kurumca sağlanarak kaplıca veya içmelere gönderilmek yolu ile tedavi ettirilen sigortalıya günlük kazancının üçte biri verilir. Bu yoldan tedavi ettirilen sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi varsa, bu ödenek sigortalının günlük kazancının yarısına çıkarılır.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan sigortalı aynı ârıza veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilir ve yazılı istekte bulunursa, sürekli iş göremezlik gelirine esas tutulan kazanca göre hesaplanacak bir günlük geçici iş göremezlik ödeneği ile üç aylık sürekli iş göremezlik gelirinin 90 da biri arasındaki fark, kendisine her gün için geçici iş göremezlik ödeneği olarak verilir.

Geçici iş göremezlik ödenekleri haftalık olarak ve işledikten sonra Kurumca verilir.

Kurumdan doğrudan doğruya alınmasında güçlük bulunursa, bu ödenek Kurumun talimatı uyarınca, iş veren tarafından Kurum hesabına sigortalıya verilir. Kurum, bu kanuna uygun olarak verilen ödenekleri belgelerine dayanarak iş verene öder.

Sigortalı kadının analığında verilecek günlük ödenek kazancının üçte ikisidir.

Muayene için sigortalıya verilecek belge

MADDE 90. — İş veren, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde, sigortalının kazancını ve prim ödeme gün sayılarını göstermek üzere, örneği Kurumca hazırlanacak belgeyi düzenliyerek sigortalıya vermekle yükümlüdür.

Bu belgede yazılı bilginin yanlış olması sebebiyle sigortalıya yersiz olarak verilen ödenekler ile sigortalının eş ve çocuklarına yersiz olarak yapılan sağlık yardımları masrafları iş verenden alınır.

Geçici iş göremezlik ödeneklerinin birleşmesi

MADDE 91. — Bir sigortalıda, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinden birkaçı birleşirse, sigortalıya, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortalarından hak kazandığı geçici iş göremezlik ödeneklerinden en yükseği verilir.

Gelir ve aylıkların birleşmesi

MADDE 92. — Hem mâlûllük hem de yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, bu aylıklardan yüksek olanı, aylıklar eşitse yalnız yaşlılık aylığı bağlanır.

Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler birleşirse, sigortalıya veya hak sahibine bu aylık ve gelirlerden yüksek olanın tümü, eksik olanının da yarısı bağlanır. Bu aylık ve gelirler eşitse, iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağlanan gelirin tümü, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanan

Geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanması

MADDE 89. — Hükümetin 89 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Muayene için sigortalıya verilecek belge

MADDE 90. — Hükümetin 90 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Geçici iş göremezlik ödeneklerinin birleşmesi

MADDE 91. — Hükümetin 91 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Gelir ve aylıkların birleşmesi

MADDE 92. — Hükümetin 92 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

aylığın da yarısı verilir. Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanmadan önce iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağlanan ve sermayeye çevrilen gelirler ile yaşlılık sigortasından yapılacak toptan ödemelerde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Mâlûllük sigortasından aylık bağlanmasına ve yaşlılık sigortasından toptan ödeme yapılmasına hak kazanan sigortalıya yalnız aylık verilir.

Ana ve babalarından gelir veya aylığa hak kazanan çocuklar

MADDE 93. — Sigortalı olan ana ve babalarının ölümlerinde her ikisinden de gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanan çocuklara, bunlardan geçen gelir ve aylıklardan yüksek olanı bağlanır.

Ancak, 71 nci madde gereğince yapılacak toptan ödemelerde yukarıki fıkra hükmü uygulanmaz.

Lira kesirleri

MADDE 94. — Bu kanuna göre sigortalıya veya hak sahibi kimselerinin her birine bağlanacak gelir veya aylığın aylık tutarındaki lira kesirleri liraya çıkarılır.

Değişen gelir ve aylıkların başlangıcı

MADDE 95. — Bu kanuna göre gelir veya aylık bağlanan sigortalı ile hak sahibi kimselerinin durumlarında kendilerine veya başka hak sahiplerine bağlanmış bulunan gelir veya aylık miktarının değiştirilmesini gerektiren bir durum meydana gelirse, gelir veya aylık miktarları, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ay başından başlanarak yeni duruma göre değiştirilir. 25, 57 ve 101 nci maddeler hükümleri saklıdır.

Aylıkların alt sınırı

MADDE 96. — Bu kanuna göre mâlûllük ve yaşlılık sigortalarından bağlanacak aylıkların yıllık tutarı, geçindirmekle yükümlü kimsesi bulunan sigortalılar için 3 000, geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunmayan sigortalılar için 2 400, ölüm sigortasından hak sahibi kimselere bağlanacak aylıklara esas tutulacak aylıkların yıllık tutarı da 3 000 liradan aşağı olamaz.

Gelir ve ödeneklerin, günlük kazancın alt sınırına göre artırılması

MADDE 97. — Sigorta prim ve ödeneklerinin hesabına esas tutulacak ve 78 nci madde gereğince Bakanlar Kurulu kararı ile tesbit olunacak günlük kazancın alt sınırında meydana gelecek yükselmelerde, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortalarından, yeniden tesbit edilen alt sınırın altında bir günlük kazanç üzerinden ödenek veya gelir almakta olanların veya almaya hak kazanmış bulunanların bu ödenek ve gelirleri, günlük kazancın alt sınırının yükseltildiği tarihten başlanarak, yükseltilmiş günlük kazanç alt sınırına göre artırılır.

Gelir ve aylıkların ödenmesi

MADDE 98. — Sigortalıya ve hak sahibi olan kimselere bağlanan gelir ve aylıklar üç ayda bir önden verilir. Gelir veya aylığın bağlanış tarihi ile ilk dönem arasındaki haklar ayrıca ödenir.

Önden verilen gelir ve aylıklar durum değişikliği veya ölüm halinde geri alınmaz.

Ana veya babalarından gelir veya aylığa hak kazanan çocuklar

MADDE 93. — Sigortalı olan ana ve babalarının ölümlerinde her ikisinden de gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanan çocuklara, bunlardan intikal eden gelir ve aylıklardan yüksek olanının tümü eksik olanının da yarısı bağlanır.

Ancak, 71 nci madde gereğince yapılacak toptan ödemelerde yukarıki fıkra hükmü uygulanmaz.

Lira kesirleri

MADDE 94. — Hükümetin 94 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Değişen gelir ve aylıkların başlangıcı

MADDE 95. — Hükümetin 95 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Aylıkların alt sınırı

MADDE 96. — Hükümetin 96 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Gelir ve ödeneklerin, günlük kazancın alt sınırına göre artırılması

MADDE 97. — Hükümetin 97 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Gelir ve aylıkların ödenmesi

MADDE 98. — Sigortalıya ve hak sahibi olan kimselere bağlanan gelir ve aylıklar üç ayda bir peşin verilir. Gelir veya aylığın bağlanış tarihi ile ilk dönem arasındaki haklar ayrıca ödenir. Peşin verilen gelir ve aylıklar durum değişikliği veya ölüm halinde geri alınmaz.

Hakkın düşmesi

MADDE 99. — Bu kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık ve ölüm sigortaları hakları, hakkı doğuran olay tarihinden başlanarak beş yıl içinde istenmezse düşer.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından her hangi bir döneme ilişkin gelir veya aylığını beş yıl içinde almıyanların bu döneme ilişkin gelir ve aylıkları ödenmez.

Geçici iş göremezlik ödenekleri hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

Avans

MADDE 100. — Kurum, gelir, aylık veya toptan ödeme işlemlerine başlanmış bulunan ve gelir veya aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazandığı anlaşılan sigortalıya veya hak sahibi kimselerine, ileride alacaklarından kesilmek üzere, avans verebilir.

Eş ve çocukların kontrol muayeneleri

MADDE 101. — Bu kanuna göre gelir veya aylık bağlanan çalışamıyacak durumda mâlûl koca ve çocuklar ile mâlûllük veya yaşlılık aylığı bağlanan sigortalının çalışamıyacak durumda mâlûl koca ve çocukları, Kurumca kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

Mâlûl koca 60 yaşını doldurduktan sonra kontrol muayenesine tabi tutulmaz.

Bağlanmış bulunan gelir ve aylıklar, kontrol muayenesi sonunda tesbit edilecek mâlûllük durumuna göre gerekirse rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak eksiltilir veya kesilir.

Kabul edilir bir özür olmadığı halde kontrol muayenesi, Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırılmazsa, koca ve çocukların çalışamıyacak durumunda mâlûl sayılmaları sebebiyle bağlanmış veya artırılmış bulunan gelir ve aylıklar kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak eksiltilir veya kesilir.

Şu kadar ki, kontrol muayenesi Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlanarak üç ay içinde yaptırılır ve mâlûllük durumunun devam ettiği tesbit olunursa eksiltilen veya kesilen gelir veya aylıklar eksiltildiği veya kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesi Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptırılır ve mâlûllük durumunun devam ettiği tesbit olunursa, eksiltilen veya kesilen gelir veya aylıklar rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

Yol parası

MADDE 102. — Bu kanun gereğince, sigortalılar ile bunların hak sahibi kimseleri veya geçindirmekle yükümlü oldukları kimseler :

- a) Muayene ve tedavi,
- b) Protez araç ve gereçlerinin sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,
- c) Analık,
- d) Sürekli iş göremezlik veya mâlûllük durumlarının tesbiti,
- e) Erken yaşlanma halinin tesbiti,
- f) Sağlık durumlarının tesbiti,
- g) Raporlarının Kurumca yeter görülmemesi üzerine yeniden muayene,
- h) Kontrol muayenesi,

Dolayısıyla Kurumca bir yerden başka bir yere gönderilirlerse, bunların ve sağlık durumları sebebiyle başkalarıyla birlikte gitmelerinin gerektiği hekim raporu ile belgelenenlerle birlik-

Geçici Ko.

Hakkın düşmesi

MADDE 99. — Hükümetin 99 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Avans

MADDE 100. — Hükümetin 100 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eş ve çocukların kontrol muayeneleri

MADDE 101. — Hükümetin 101 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yol parası

MADDE 102. — Hükümetin 102 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

te gidecek kimselerin gidip gelme yol paraları ile zaruri masrafları Çalışma Bakanlığınca onanacak târifeye göre Kurumca ödenir.

İlgililerin istekleri veya itirazları üzerine Kurumca muayeneye gönderilenlerden, sadece, isteklerinin doğru olduğu anlaşılanların ve gerektiğinde bunlarla beraber gidenlerin gidip gelme yol paraları ile zaruri masrafları verilir.

Yukarda belirtilen durumlarda, gerek buldukları gerekse gönderildikleri yerlerde yapılan muayene ve müşahedeler için ilgililerden Kurumca masraf alınmaz.

Cenaze masrafı karşılığı

MADDE 103. — İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı ile sigortalı olarak çalışmakta veya mâlûllük yahut yaşlılık aylığı almakta iken veyahut sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldığı tarihten bir yıl geçmeden ölen sigortalının ailesine, Bakanlar Kurulunca tesbit edilecek tarife üzerinden, cenaze masrafı karşılığı ödenir.

Cenaze, gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılırsa, masrafların belgelere dayanan ve Bakanlar Kurulunca tesbit edilen miktarı geçmiyen kısmı bunlara ödenir. Şu kadar ki, yapılan masraflar bu miktardan az olursa artanı sigortalının ailesine verilir.

Cenaze masrafı, ölüm, iş kazasından veya meslek hastalığından ileri gelmişse bu sigorta kolu hesabından, başka sebepten ileri gelmişse ölüm sigortası hesabından karşılanır.

Nazara alınmıyan süreler

MADDE 104. —

- A) Her hangi bir sebeple silâh altına alınan sigortalının askerlikte geçen hizmet süresi,
- B) Hükümlülükle sonuçlanmıyan tutuklukta geçen süre,
- C) İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık veya analık sigortalarından geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalının iş göremediği süre,

Bu kanunun 35, 37, 48, 49 ve 51 nci maddelerinde belirtilen çalışma sürelerine girmediği gibi, iş göremezliğin başladığı veya hastalığın anlaşıldığı, yahut doğumun olduğu tarihten önceki bir yılın ve 15 ayın hesabında da nazara alınmaz.

Nazara alınmıyan süreler

MADDE 105. — Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında, mâlûllük veya yaşlılık aylıkları kesilmiş bulunan sigortalıların kendilerine veya ölümlerinde hak sahibi kimselerine aylık bağlanması gerekirse, mâlûllük ve yaşlılık aylığı ödenen süreler, ortalama yıllık kazanç ve prim ödeme gün sayısının hesabında nazara alınmaz.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler

MADDE 106. — Bu kanunun uygulanmasında, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler :

- a) Karısı, çalışmıyacak durumda mâlûl veya 60 yaşını doldurmuş kocası,
 - b) 18 yaşını veya orta öğrenim yapıyorsa 20 yaşını, yüksek öğrenim yapıyorsa 25 yaşını doldurmamış yahut 18 yaşını doldurmuş olup da çalışmıyacak durumda mâlûl çocukları,
 - c) Geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babası,
- dır.

Geçici iş göremezlik ödeneği verilmesine yahut mâlûllük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanılan tarihten önce, sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş, yahut babalığı hükme bağlanmış çocuklar da (b) fıkrası kapsamına girerler.

Cenaze masrafı karşılığı

MADDE 103. — İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı ile sigortalı olarak çalışmakta veya mâlûllük yahut yaşlılık aylığı almakta iken veyahut sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldığı tarihten bir yıl geçmeden ölen sigortalının ailesine, Bakanlar Kurulunca tesbit edilecek tarife üzerinden, cenaze masrafı karşılığı ödenir.

Cenaze gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılırsa, masrafların belgelere dayanan ve Bakanlar Kurulunca tesbit edilen tarifedeki miktarı geçmiyen kısmı bunlara ödenir. Şu kadar ki, yapılan masraflar bu miktardan az olursa artanı sigortalının ailesine verilir.

Cenaze masrafı, ölüm, iş kazasından veya meslek hastalığından ileri gelmişse bu sigorta kolu hesabından, başka sebepten ileri gelmişse Ölüm Sigortası hesabından karşılanır.

Nazara alınmıyan süreler

MADDE 104. — Hükümetin 104 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Nazara alınmıyan süreler

MADDE 105. — Hükümetin 105 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler

MADDE 106. — Hükümetin 106 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Sigortalılık niteliğinin ne zaman yitirilmiş sayılacağı

MADDE 107. — 2 nci maddede belirtilen sigortalılardan hastalık ve analık sigortaları primi ödeme hali sona erenlerin sigortalılık nitelikleri, hastalık ve analık sigortalarının uygulanmasında, ödenen primin ilişkin olduğu son günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

Sigortalılık süresi

MADDE 108. — Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında nazara alınacak sigortalılık süresinin başlangıcı, sigortalının, kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara veya bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihtir.

Tahsis işlerinde nazara alınan sigortalılık süreleri, bu sürenin başlangıç tarihi ile, sigortalının tahsis yapılması için yazılı istekte bulunduğu tarih, tahsis için istekte bulunmuş olmyan sigortalılar için de ölüm tarihi arasında geçen süredir.

Raporlar

MADDE 109. — Bu kanunun uygulanmasında :

- A) Sigortalıların sürekli iş göremezlik, mâlûllük ve erken yaşlanma hallerinin,
- B) Hak sahibi kimselerin mâlûllük durumlarının,
- C) Aylık bağlanan sigortalıların, geçindirmekle yükümlü oldukları kimselerin sağlık durumlarının,

Tesbitinde, kurum sağlık tesisleri sağlık kurullarınca verilecek raporlarda belirtilen hastalık ve ârizalar esas tutulur.

Raporları yeter görülmiyen ilgililer Kurumca yeniden muayene ettirilebilirler.

İlgililerin durumlarının tesbitinde son muayene raporu esas tutulur.

Yukarda belirtilen raporlar üzerine, Kurumca verilen karara ilgililer tarafından itiraz edilirse, durum Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

Sigortalının kastı ve suç sayılır hareketi

MADDE 110. — Kastı veya suç sayılır bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrıyan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği ve sürekli iş göremezlik geliri verilmez. Ancak, kастın veya suç sayılır hareketin anlaşılmasından önce verilenler geri alınmaz. Sigortalıya yalnız gerekli sağlık yardımları yapılır.

Sigortalının bağışlanmaz kusuru

MADDE 111. — Bağışlanmaz kusuru yüzünden iş kazasına uğrıyan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya verilecek geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri, bu kusurun derecesine göre, Kurumca, yarısına kadar eksiltilebilir.

Tehlikeli olduğu veya hastalığa sebeb olacağı bilinen yahut yetkili kimseler tarafından verilen emirlere aykırı olan veyahut açıkça izne dayanmadığı gibi hiçbir gereği veya yararı bulunmayan bir işi elinde olarak sigortalının yapması veya yapılması gerekli bir hareketi savsaması kusurunun bağışlanmazlığına esas tutulur.

Sigortalılık niteliğinin ne zaman yitirilmiş sayılacağı

MADDE 107. — Hükümetin 107 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalılık süresi

MADDE 108. — Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarının uygulanmasında nazara alınacak sigortalılık süresinin başlangıcı, sigortalının, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara veya bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihtir.

Tahsis işlerinde nazara alınan sigortalılık süreleri, bu sürenin başlangıç tarihi ile, sigortalının tahsis yapılması için yazılı istekte bulunduğu tarih, tahsis için istekte bulunmuş olmıyan sigortalılar için de ölüm tarihi arasında geçen süredir.

Raporlar

MADDE 109. — Hükümetin 109 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalının kastı ve suç sayılır hareketi

MADDE 110. — Hükümetin 110 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalının bağışlanmaz kusuru

MADDE 111. — Hükümetin 111 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - XI

Çeşitli hükümler

Emekli sandıkları kanunlarına tabi olanlar

MADDE 112. — Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı Kanununa tabi kimseler hakkında bu kanunun analık sigortası hükümleri sözü geçen sandık tarafından uygulanır.

Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ve Devlet Demiryolları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile ilgili bulunanlara iş kazası, meslek hastalığı ve analık hallerinde ilgili teşekküllerce yapılacak yardımlar bu kanunla çizilen haklardan ve ödemelerden aşağı olamaz.

Maden işçileri

MADDE 113. — Maden işçilerinin iş kazası ve meslek hastalığı hallerinde gerek bakımları, gerekse kendilerine veya hak sahibi kimselerine verilecek ödenekler hakkında 10.9.1937 tarihli ve 151 sayılı Kanun hükümleri yerine bu kanun uygulanır.

151 ve 1593' sayılı kanunlarla ilgili hükümler

MADDE 114. — Bu kanunun hastalık sigortası ile ilgili hükümlerinin uygulandığı yerlerde çalışan ve hastalanan sigortalıların tedavileri hakkında, 151 sayılı Ereğli Havzai Fahmiyesi maden amelesinin hukukuna mütaallik Kanununun 6 nci ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 180 nci maddeleri hükümleri uygulanmaz.

Ancak, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 180 nci maddesinin, hastalanan işçilerin tedavileri ile ilgili hükümleri dışında kalan ve işçilerin sıhhi durumlarının denetlenmesinin sağlanmasına, iş yerlerinde hekim çalıştırılmasına, hasta odası ve ilk yardım araçları bulundurulmasına ve diğer hususlara ilişkin hükümleri saklıdır.

Savcılıktan bilgi istenmesi

MADDE 115. — Kurum, bu kanunda belirtilen sigorta olayları dolayısıyla Cumhuriyet savcılıklarınca yapılan soruşturmaların sonucu hakkında bilgi isteyebilir.

Bildiri ve itiraz

MADDE 116. — Kurum, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için gerekli belgeler tamamlandıca, bağlanacak aylıkları ve yapılacak toptan ödemeleri hesap ve tesbit ederek ilgililere yazı ile bildirir.

Sigortalı ve hak sahibi kimseleri, kararı bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak Kurumun kararına itiraz edebilirler.

İtiraz kararın uygulanmasını durdurmaz.

Hekimlerin ve sağlık tesislerinin sigortalılara duyurulması

MADDE 117. — Kurum, sigortalılar ile eş ve çocuklarının muayene ve tedavi için başvuracakları sağlık tesisleri ile hekim ve ebelerin isim ve adreslerini iş verenlere bildirir. İş verenler de bunları sigortalılara duyururlar.

Hastalananlar, muayene ve tedavileri için, isim ve adresleri duyurulan Kurum hekimlerinden birini seçmekte serbesttirler.

BÖLÜM - XI

Çeşitli hükümler

Emekli Sandıkları kanunlarına tabi olanlar

MADDE 112. — Hükümetin 112 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Maden işçileri

MADDE 113. — Hükümetin 113 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

151 ve 1593 sayılı kanunlarla ilgili hükümler

MADDE 114. — Hükümetin 114 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Savcılıktan bilgi istenmesi

MADDE 115. — Hükümetin 115 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bildiri ve itiraz

MADDE 116. — Hükümetin 116 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hekimlerin ve Sağlık tesislerinin sigortalılara duyurulması

MADDE 117. — Hükümetin 117 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Ancak, tedaviye başlıyan hekimin değiştirilmesi, tedavi eden hekimin yanına danışman hekimlerin katılması ve sigortalılar ile eş ve çocuklarının sağlık müesseselerine yatırılmaları, görülecek lüzum üzerine, Kurumca yapılır.

Sigortalı, sağlık durumu bir sağlık tesisine yatırılmasını veya Umumi Hıfzıssıhha Kanununa göre bir sağlık müessesesinde tecriidini gerektirirse, sağlık müessesesine yatırılır.

Tedavinin Kurum hekimlerince yapılacağı

MADDE 118. — Analık yardımlarından yararlanacak olanlar Kurumca tesbit edilecek belgelerle Kuruma bağlı sağlık müesseselerine veya Kurum hekimlerine başvurarak muayene ve tedavi olurlar.

Hesap kartları için yapılacak itiraz

MADDE 119. — Sigortalı hesap kartları ve muhteviyatı hakkında Kuruma yapılacak itirazların yazı ile bildirilmesi gerekir.

Bu hesap kartları ve muhteviyatına :

- A) İş veren tarafından düzenlenerek verilmesi gereken hallerde, çalışılan takvim yılından,
 - B) Kurumca düzenlenerek verilmesi halinde, sigortalılarca alındığı tarihten,
- Üç yıl geçtikten sonra yapılacak itirazlar dinlenmez.

Yaş

MADDE 120. — İş kazalariyle meslek hastalıkları sigortasının uygulanmasında, hak sahiplerine bağlanacak gelirlerle sigortalılara ödenecek sermayelerin hesabında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının hekim raporu ile ilk defa tesbit edildiği tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri esas tutulur.

Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının, sigortalının kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı Kanunlara veya bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının sigortaya tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra doğan çocuklarının da nüfus kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmıyanlar 1 Temmuzda, doğum ayı yazılı olup da günü yazılı olmıyanlar o ayın 1 inde doğmuş sayılır.

Sigorta yardımlarının haczedilemeyeceği

MADDE 121. — Bu kanun gereğince bağlanacak gelir veya aylıklar ve sağlanacak yardımlar, nafaka borçları dışında, haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

İşe alıştırma

MADDE 122. — Sürekli iş göremezlik geliri veya mâlûllük aylığı almakta olan sigortalılardan çalışma gücünün artırılabilceği umulanlar, Kurumca, kendi mesleklerinde veya yeni bir meslekte çalışabilmelerini sağlamak üzere işe alıştırılmaya tabi tutulabilirler.

Kurumun bu husustaki yazılı bildirisine rağmen işe alıştırılmaktan kaçınan sigortalıların sürekli iş göremezlik geliri veya malûllük aylığının yarısı, bildiride belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak, işe alıştırma işine başlayıncaya kadar kesilir.

Tedavinin kurum hekimlerince yapılacağı

MADDE 118. — Hastalık ve analık yardımlarından yararlanacak olanlar Kurumca tesbit edilecek belgelerle Kuruma bağlı sağlık müesseselerine veya Kurum hekimlerine başvurarak muayene ve tedavi olurlar.

Hesap kartları için yapılacak itiraz

MADDE 119. — Hükümetin 119 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yaş

MADDE 120. — İş kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortasının uygulanmasında, hak sahiplerine bağlanacak gelirlerle sigortalılara ödenecek sermayelerin hesabında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının hekim raporu ile ilk defa tesbit edildiği tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri esas tutulur.

Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının, sigortalının yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara veya bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının sigortaya tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra doğan çocuklarının da nüfus kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmayanlar 1 Temmuzda, doğum ayı yazılı olup da günü yazılı olmayanlar o ayın 1 nde doğmuş sayılır.

Sigorta yardımlarının haczedilemeyeceği

MADDE 121. — Hükümetin 121 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İşe alıştırma

MADDE 122. — Hükümetin 122 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sağlık tesisi kurma ve sözleşme yapma yetkisi

MADDE 123. — Kurum, bu kanunla kendisine verilmiş bulunan görevleri yerine getirebilmek ve sağlık yardımlarını yapabilmek için, hastane, sanatoryum, prevantoryum, yataklı ve yataksız dispanser, sağlık istasyonu, eczane ve benzeri müesseseler kurup işletebileceği gibi, gerekli görüldüğü yerlerde hastane, eczane, hekim ve ebelerle ve diğer gerçek veya tüzel kişilerle sözleşmeler yapmaya da yetkilidir.

Yukarıki fıkra gereğince Kurum tarafından eczane açılacak yerler ve haller aşağıda belirtilmiştir:

A) Kuruma ait bütün yataklı sağlık tesislerinde ;

B) Eczane bulunmayan yerlerde ;

C) Eczane bulunan merkezlerden en az on kilometre uzakta olup sigortalı çalıştırılmakta bulunan yerlerde ;

D) Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak yönetmelik hükümlerine göre Kurumca anlaşma yapılması mümkün olan eczane bulunmayan yerlerde ;

E) Özel eczanelerle iş birliği yapılmasının ve devam ettirilmesinin imkânsız veya mahzurlu olduğunun Sağlık ve Sosyal Yardım ve Çalışma Bakanlıklarınca müştereken kabul ve tesbit edilen yerlerde.

Koruyucu tedbirler alınması

MADDE 124. — Kurum, sigortalıları, sağlık durumlarını kontrol amacıyla, istediği zaman sağlık muayenesine tabi tutabileceği gibi, gerekli her türlü koruyucu tedbirleri de alabilir.

Kurum hekimlerinin raporları

MADDE 125. — Kurum hekimlerince sosyal sigorta işlemleri için düzenlenen raporlar iş yeri hekimi tarafından verilen raporlar yerine geçer ve bu raporlar resmî rapor sayılır.

Resim ve harc bağışıklığı

MADDE 126. — Kurum tarafından yapılan bütün işlemlerle bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken rapor, ihbarname, makbuz, ilmühaber, dilekçe, beyanname ve saire gibi bütün evrak ve belgeler ile bunların suretleri her türlü resim ve harctan bağışiktır.

Ücretlerden kesinti yapılmıyacağı

MADDE 127. — İş veren, sosyal sigortalar için kendisine düşen yükümlerden ve sair masraflardan dolayı sigortalıların ücretlerinden indirme yapamaz.

Yardımlaşma sandıkları

MADDE 128. — Sigortalı çalıştırılan her türlü işlerde ve iş yerlerinde, her hangi ad altında kurulmuş veya kurulacak olan borç verme, emekli ve yardım sandıkları ve benzerleri, sosyal sigortalar dışında faaliyetlerine ve ilgililere kuruluş amaçlarına göre menfaatler sağlamaya devam edebilir.

Bu sandıklara paraca yardımda bulunmak veya bunların yüklerini paylaşmak, bu kanun gereğince iş verene düşen ödevlerin yerine getirilmemesi için sebep tutulamaz.

Sağlık tesisi kurma ve sözleşme yapma yetkisi

MADDE 123. — Kurum, bu kanunla kendisine verilmiş bulunan görevleri yerine getirebilmek ve sağlık yardımlarını yapabilmek için, hastane, sanatoryum, pravantoryum, yataklı ve yataksız dispanser, sağlık istasyonu, eczane ve benzeri müesseseler kurup işletebileceği gibi, gerekli gördüğü yerlerde hastane, eczane, hekim, eczacı ve ebelerle ve diğer gerçek veya tüzel kişilerle sözleşmeler yapmaya da yetkilidir.

Yukarıki fıkra gereğince ve 6197 sayılı Kanunda gösterilen genel hükümlere göre mesul müdür bulundurmak şartıyla, Kurum tarafından eczane açılacak yerler ve haller aşağıda belirtilmiştir :

- A) Kuruma ait bütün yataklı sağlık tesislerinde;
- B) Eczane bulunmayan yerlerde;
- C) Eczane bulunan merkezlerden en az 10 kilometre uzakta olup sigortalı çalıştırılmakta bulunan yerlerde;
- D) Çalışma ve Sağlık Sosyal Yardım Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak yönetmelik hükümlerine göre Kurumca anlaşma yapılması mümkün olan eczane bulunmayan yerlerde;
- E) Özel eczanelerle iş birliği yapılmasının ve devam ettirilmesinin imkânsız veya mahzurlu olduğunun Sağlık ve Sosyal Yardım ve Çalışma Bakanlıklarınca müştereken kabul ve tesbit edilen yerlerde.

Koruyucu tedbirler alınması

MADDE 124. — Hükümetin 124 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kurum hekimlerinin raporları

MADDE 125. — Hükümetin 125 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Resim ve harc bağışıklığı

MADDE 126. — Hükümetin 126 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ücretlerden kesinti yapılmıyacağı

MADDE 127. — Hükümetin 127 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yardımlaşma sandıkları

MADDE 128. — Hükümetin 128 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yüksek Sağlık Kurulu

MADDE 129. — Bu kanunda yazılı görevleri yerine getirmek üzere, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca görevlendirilecek bir ortopedi uzmanı, Çalışma Bakanlığı ile Kurum tarafından görevlendirilecek iş hekimliğinde tecrübeli birer uzman, biri göğüs hastalıkları öbürü de hijyen profesörü olmak üzere Ankara Tıp Fakültesi tarafından görevlendirilecek iki hekimden ve en yüksek kademedeki iş veren kuruluşu tarafından seçilecek bir hariciye uzmanı ile en yüksek kademe-deki işçi kuruluşu tarafından seçilecek bir dâhiliye uzmanından teşekkül eden bir Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu kurulur. Tıp Fakültesi tarafından görevlendirilecek hekimlerden biri doçent olabilir. Profesörlükte kıdemli olan hekim kurula başkanlık eder.

Bu kurulda görevlendirilecek hekimlerin hizmet süresi üç yıl olup yeniden görevlendirilebilirler.

Kurula iştirak edeceklere, katıldıkları her toplantı için verilecek huzur hakkı tüzükte belli edilir.

Bunlara ödenecek huzur hakları hakkında 7244 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz. Kurul toplantılarına Ankara dışından gelecek olanlara harca verilmaz. Kurulun çalışmaları ile ilgili her türlü giderler Kurumca ödenir.

Kurul en az haftada bir defa toplanır.

Kurul gerekli gördüğü hallerde dışardan uzman kimselerin görüşlerini alabilir.

Kurum memurlarının teftiş yetkileri

MADDE 130. — Kurumun teftişe yetkili memurlarına, bu kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisi tanınmıştır.

Kurum memurlarının bu kanunun uygulanması ile ilgili hususlarda düzenleyecekleri tutanaklar aksi sabit oluncaya kadar muteberdir.

Kurumun teftişe yetkili memurları, işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine veya işin yürütüm tarzında sağlık ve iş güvenliği usul ve teamüllerine aykırı durumlarla karşılaşarlarsa, durumu usulüne uygun olarak tetkik ve tesbit ederler. Tesbit olunan hususlar Kurumca ilgili mercie intikal ettirilir.

Hizmetlerin birleştirilmesi

MADDE 131. — 5 . 1 . 1961 tarihli 228 sayılı Kanunda sözü geçen Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanunu yerine bu kanun hükümleri uygulanır.

Bildiri

MADDE 132. — Bu kanun gereğince yapılacak bildirimler hakkında 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Özel sigortalar

MADDE — 133. — Özel sigortalara ilişkin kanunlardaki hükümler, sosyal sigortalar hakkında uygulanmaz.

Uyuşmazlıkların çözüm yeri

MADDE 134. — Bu kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu dâvalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür.

Yüksek Sağlık Kurulu

MADDE 129. — Hükümetin 129 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kurum memurlarının teftiş yetkileri

MADDE 130. — Hükümetin 130 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hizmetlerin birleştirilmesi

MADDE 131. — Hükümetin 131 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bildiri

MADDE 132. — Hükümetin 132 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Özel sigortalar

MADDE 133. — Hükümetin 133 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Uyuşmazlıkların çözüm yeri

MADDE 134. — Hükümetin 134 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tüzükler

MADDE 135. — A)

- a) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hallerinin meslekte kazanma gücünü ne oranda azaltacağı;
 - b) Sigortalıların hangi hallerde çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş ve hangi hallerde başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda sayılacakları;
 - c) İşe alıştırmamanın ne yoldan ve hangi esaslara göre yapılacağı ve 122 nci maddenin uygulanma tarzı;
 - d) Sigortalıların hangi hallerde erken yaşlanmış sayılacakları;
 - e) 129 ncu madde gereğince kurulan Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun, bu kanunda belirtilenler dışında kalan ve bu kanunun uygulanması ile ilgili bulunan görevleri ve çalışma şekil ve esasları;
 - f) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı;
- Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak bir tüzük ile,

B)

- a) Sigortalıların kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarını ve sigorta primlerini gösteren kayıt ve belgelerin ve sigortalı hesap kartlarının nitelik, usul ve esasları ile verilme süreleri;
 - b) Primler hesabına esas tutulacak kazançlar toplamının hangi usul ve esaslara göre Kurumca ölçümleneceği;
 - c) Sigortalıların tescili, iş verenler tarafından tutulacak kayıt ve defterler ile iş verenlerin uymaya mecbur buldukları usul ve esaslar, isteğe bağlı sigortaya tabi tutulanların prim ödeme şekilleri;
 - d) Gelir ve aylıkların ödenme zamanı;
 - e) Bu kanun hükümlerinin, işin niteliğinin gerektireceği şartlarla ve ne gibi değişik usullerle kara, deniz ve hava ulaştırma işlerinde çalışanlarla 7 nci madde kapsamına girenlere ve bunların iş verenlerine uygulanacağı;
 - f) Bu kanun hükümlerinin uygulanma şekil ve esasları;
- Çalışma Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzük ile,
Tesbit olunur.

Kurumun adı

MADDE 136. — 4792 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan (İşçi Sigortaları Kurumu) nun adı (Sosyal Sigortalar Kurumu) olarak değiştirilmiştir.

BÖLÜM - XII

Karşılıklar ve teknik bilanço

Karşılıklar

MADDE 137. — Her hesap yılı sonunda, o yıl içinde elde olunan iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, mâlûlîk, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden ve Kurumun diğer gelirlerinden aşağıda yazılı karşılıklar ayrılır :

- a) Matematik karşılık,
- b) Ödenmiş primler karşılığı,
- c) Diğer karşılıklar,

MADDE 135. —

A)

- a) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hallerinin meslekte kazanma gücünü ne oranda azaltacağı;
- b) Sigortalıların hangi hallerde çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş ve hangi hallerde başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda sayılacakları ;
- c) İşe alıştırmanın ne yoldan ve hangi esaslara göre yapılacağı ve 122 nci maddenin uygulanma tarzı;
- d) Sigortalıların hangi hallerde erken yaşlanmış sayılacakları;
- e) 129 ncu madde gereğince kurulan Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun, bu kanunda belirtilenler dışında kalan ve bu kanunun uygulanması ile ilgili bulunan görevleri ve çalışma şekil ve esasları;
- f) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı;

Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak bir tüzük ile;

B)

- a) Sigortalıların kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarını ve sigorta primlerini gösteren kayıt ve belgelerin ve sigortalı hesap kartlarının nitelik, usul ve esasları ile verilme süreleri;
 - b) Primler hesabına esas tutulacak kazançlar toplamının hangi usul ve esaslara göre kurumca ölçümleneceği;
 - c) Sigortalıların tescili, iş verenler tarafından tutulacak kayıt ve defterler ile iş verenlerin uymaya mecbur buldukları usul ve esaslar, isteğe bağlı sigortaya tabi tutulanların prim ödeme şekilleri;
 - d) Gelir ve aylıkların ödenme zamanı;
 - e) Bu kanun hükümlerinin, işin niteliğinin gerektireceği şartlarla ve ne gibi değişik usullerle kara, deniz ve hava ulaştırma işlerinde çalışanlarla 7 nci madde kapsamına girenlere ve bunların iş verenlerine uygulanacağı;
 - f) 8 nci maddenin son fıkrasındaki devirle ilgili hükümlerin ne yolda uygulanacağı;
 - g) Bu kanun hükümlerinin uygulanma şekil ve esasları;
- Çalışma Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzük ile,
Tespit olunur.

Kurumun adı

MADDE 136. — Hükümetin 136 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - XII

Karşılıklar ve teknik bilânço

Karşılıklar

MADDE 137. — Hükümetin 137 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

d) Olağanüstü karşılık.

Matematik karşılık; bu kanun gereğince bağlanan gelir ve aylıkların ödenmesini sağlamak üzere hesaplanacak peşin değerlerin toplamıdır.

Ödenmiş primler karşılığı; sigortalılar veya hak sahibi kimseleri için bu kanun gereğince ileride mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından Kurumca yapılacak ödemelerin bilânço tarihindeki değeri ile bu sigortalılar için sonraki yıllarda ödenecek mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin peşin değerleri arasındaki farktır.

Olağanüstü karşılık; her hangi bir hesap yılına ilişkin gelirlerin, o yıl yapılacak masraflarla yıl sonunda ayrılması gerekli karşılıklara yetmemesi halinde kullanılmak üzere ayrılan karşılıktır.

Her hesap yılı sonunda o yılın gelirlerinden matematik ve ödenmiş primler karşılıkları ile yönetim giderleri, sigorta masrafları ve ayrılan başka karşılıklar çıkarıldıktan sonra kalanı olağanüstü karşılık olarak ayrılır.

Sigorta kolları arasında borçlanma

MADDE 138. — Kurum, her hangi bir sigorta kolunun gerektirdiği yardım ve ödemelerle her türlü yönetim giderlerini karşılamak üzere, başka bir sigorta kolu fonundan, sonradan mahsubu yapılmak şartıyla, gerekli harcamaları yapabilir.

Teknik bilânço

MADDE 139. — Sosyal sigorta kollarının malî bünyeleri ile bağlanan gelir ve aylıkların geçim şartları ve sigortalıların genel ücret seviyelerinde meydana gelen değişiklikler karşısındaki durumu, beş yılda bir ve gerekirse daha önce Kurum tarafından incelenerek varılacak sonuç, gereği sağlanmak üzere, bir raporla Çalışma Bakanlığına bildirilir.

BÖLÜM - XIII

Ceza hükümleri

Müeyyideler

MADDE 140. — A) 8 nci maddede belirtilen yükümleri yerine getirmeyen iş verenler,

B) Bu kanunla yükletilen ve yukarıki fıkrada belirtilen husus dışında kalan yükümleri Kurumca yapılacak yazılı ihtarla rağmen 15 gün içinde yerine getirmiyen iş verenler,

Hakkında 500 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Tekerrür halinde hükmolunacak ağır para cezası, birinci defasında 1 000 liradan, ikinci defasında ise 1 500 liradan aşağı olamaz.

İş verenler Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları da ayrıca öderler.

BÖLÜM - XIV

Geçici hükümler

Kanunun uygulanma alanı

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanun hükümleri, şehir ve kasabalarda belediye sınırları içinde bulunan yerlerde 4 kişiden, bunlar dışında kalan yerlerde de 8 kişiden az kimse çalıştıran iş ve-

Sigorta kolları arasında borçlanma

MADDE 138. — Hükümetin 138 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teknik bilânço

MADDE 139. — Sosyal sigorta kollarının mali bünyeleri ile bağlanan gelir ve aylıkların geçim şartları ve sigortalıların genel ücret seviyelerinde meydana gelen değişiklikler karşısındaki durumu, beş yılda bir ve gerekirse daha önce kurum tarafından incelenerek varılacak sonuç, gereği sağlanmak üzere, bir raporla Çalışma Bakanlığına bildirilir.

BÖLÜM - XIII

Ceza hükümleri

Müeyyideler

MADDE 140. —

- A) 8 nci maddede belirtilen hükümleri yerine getirmiyen iş verenler,
B) Bu kanunla yükletilen ve yukarıki fıkrada belirtilen husus dışında kalan yükümleri kurumca yapılacak yazılı ihtar rağmen 15 gün içinde yerine getirmiyen iş verenler,
Hakkında 200 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.
Tekerrür halinde hükmolunacak ağır para cezası, birinci defasında 1 000 liradan, ikinci defasında ise 1 500 liradan aşağı olamaz.

İş verenler kurumun bu yüzden uğriyacağı zararları da ayrıca öderler.

Prim. Borçları hakkında, bu maddede yazılı cezalar uygulanmaz.

BÖLÜM - XIV

Geçici hükümler

Kanunun uygulanma alanı

GEÇİCİ MADDE 1. — Hükümetin geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

renler ile bunların çalıştırdıkları kimseler hakkında, ihtiyacı karşılayacak sağlık tesisleri ve Kurum teşkilâtı kurulduktan sonra, Bakanlar Kurulunca tesbit edilerek karara bağlanacak tarihlerden başlanarak uygulanır. Bakanlar Kurulunca bu fıkraya göre alınacak uygulama kararları, sigorta kollarının hepsini veya bir kısmını kapsıyabilir.

Yukarıki fıkranın uygulanmasında :

a) Yılın bâzı dönemlerinde tam veya fazla çalışılan, bâzı dönemlerinde de kısmen çalışılan veya hiç çalışılmıyan işler için, tam veya fazla çalışılan dönemdeki çalışanlar sayısı,

b) Aynı iş verenin aynı şehir, kasaba veya köyde bulunan işlerinde çalışanlar sayısının toplamı,

Esas tutulur.

Çalıştırılanlar sayısının tesbitinde, 6 ncı ve geçici 20 nci maddelerle istisna edilen kimseler nazara alınmaz.

Çalıştırılanlar sayısı, sonradan, yukarda belirtilen sınırların altına düşmüş olsa bile, bu işlerde çalışanlar hakkında bu kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Sigortalıya tabi olma halinin devamı

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 3008 sayılı İş Kanunu basın mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki münasebetlerin tanzimi hakkındaki 5953 sayılı Kanun ve 6379 sayılı Deniz İş Kanunu kapsamına alınmış ve bu sebeple sosyal sigorta kanunlarına tabi tutulmuş durumda olan işlerde çalışanlarla bu işlerde sonradan çalıştırılacak olanlar ve bunların iş verenleri hakkında bu kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

İtiraz

GEÇİCİ MADDE 3. — İş verenler ile bunların çalıştırdıkları kimseler, bu kanun hükümlerinin uygulanması hakkında Kurumca yapılan tesbite karşı, bu kanunun geçici 1 nci maddesinde belirtilen sayılardan az kimse çalıştırıldığını ileri sürerek, Kurumca yapılacak bildiri tarihinden sonraki bir ay içinde yetkili mahkemeye başvurabilirler.

İtirazlar bu kanun hükümlerinin uygulanmasını durdurmaz.

Primleri mahkeme kararı ile geri verilenler hakkında 84 ncü maddenin son fıkrası hükmü uygulanır.

Sigortalı çalıştırıldığını bildirme süresi

GEÇİCİ MADDE 4. — 8 nci maddede belirtilen haller bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmişse, 8 nci madde hükümleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak uygulanır. 8 nci maddede belirtilen 15 günlük süre bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlar.

Sağlık yardımlarının eş ve çocukları kapsamı

GEÇİCİ MADDE 5. — 35 nci madde hükmü, ihtiyacı karşılayabilecek sağlık tesisleri kurularak Kurumca, her türlü hazırlıkların tamamlandığı yerlerde Bakanlar Kurulu kararı ile uygulanır.

Bu madde hükmünün uygulanmadığı yerlerde Hastalık Sigortası primi sigortalının kazancının % 4 üdür. Bu miktarın yarısı iş veren, yarısı da sigortalı hissesidir.

Sigortaya tabi olma halinin devamı

GEÇİCİ MADDE 2. — Hükümetin geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir

İtiraz

GEÇİCİ MADDE 3. — Hükümetin geçici 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalı çalıştırıldığını bildirme süresi

GEÇİCİ MADDE 4. — Hükümetin geçici 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sağlık yardımlarının eş ve çocukları kapsamı

GEÇİCİ MADDE 5. — Hükümetin geçici 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Doğumdan ileri gelecek hastalıkların tedavisi

GEÇİCİ MADDE 6. — 35 nci maddenin uygulanmadığı yerlerde çalışan sigortalı erkeğin sigortalı olmyan karısının doğumdan ileri gelecek hastalık veya arızası dolayısıyla gerekli sağlık yardımları yapılır.

Ancak, bu yardımdan yararlanabilmek için, doğum tarihinden başlanarak üç ay içinde Kuruma başvurulması gerekir.

Kurum sağlık tesisi veya hekimi bulunmayan yerlerde veya âcil vakalarda, sigortalı erkeğin sigortalı olmyan karısının doğumdan ileri gelen hastalık veya arızası dolayısıyla yapılan sağlık yardımlarının belgelere dayanan masrafları, tedaviye başlandığının bir ay içinde Kuruma bildirilmesi şartıyla, Kurumca ödenir.

Eski hakların devam edeceği

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kaldırılmış 4772, 5417, 5502 ve 6900 sayılı kanunlar ile eklerine ve değişikliklerine göre hak kazanılmış bulunan her türlü yardım, tahsis ve ödemeler, bunların dayandığı kanun hükümleri gereğince kurumca sağlanır ve iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalılarından hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların ödenmesine, yardımların yapılmasına ve ödeneklerin verilmesine bu kanunda yazılı hüküm ve esaslara göre devam olunur.

Ancak, mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalılarından bağlanmış bulunan veya bağlanılmasına hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların alt sınırı hakkında bu kanun hükümleri uygulanır.

İleri yaştaakilere aylık bağlama şartları

GEÇİCİ MADDE 8. —

A) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş sigortalılardan kadın iseler 55, erkek iseler 60 yaşını doldurup 60 ncı maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve :

a) 1 Nisan 1950 tarihinden önceki 5 yıl içinde en az (1000) gün veya Çalışma Bakanlığınca tesbit edilmiş bulunan münavebeli işlerde çalışanların da (750) gün İş Kanununa tabi iş yerlerinde çalıştıklarını ispat eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl için en az ortalama (200) gün sigorta primi ödemiş olan,

c) En az bir yıl sigortalı bulunan,

Sigortalılara, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

(a) bendinde yazılı eski hizmet süreleri, sigortalıların 1 Nisan 1950 tarihinden önceki 5 yıl içinde çalıştıkları iş yerlerinden alacakları belgeleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak en geç bir yıl içinde kuruma verilerek bégelenir.

İş verenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalıların ilgili iş verenden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

B) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan, 50 yaşını doldurup erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve 60 ncı maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayan sigortalılara, bu maddenin (A) fıkrasının (a), (b), (c), bentlerindeki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

C) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan mâlûllük sigortası bakımından mâlûl sayılan ve 54 ncü maddede yazılı şartları yerine getirmemiş bulunan sigortalılara, bu maddenin (A) fıkrasının (a), (b), (c), bentlerindeki şartlarla, sigortalılık süreleri 5 yılı doldurmuş olanlar gibi, 55 nci maddedeki esaslara göre mâlûllük aylığı bağlanır.

Doğumdan ileri gelecek hastalıkların tedavisi

GEÇİCİ MADDE 6. — Hükümetin geçici 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eski hakların devam edeceği

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar yürürlükten kaldırılmış 4772, 5417, 5502 ve 6900 sayılı kanunlar ile eklerine ve değişikliklerine göre hak kazanılmış bulunan her türlü yardım, tahsis ve ödemeler, bunların dayandığı kanun hükümleri gereğince kurumca sağlanır ve iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların ödenmesine, yardımların yapılmasına ve ödeneklerin verilmesine bu kanunda yazılı hüküm ve esaslara göre devam olunur.

Ancak, mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından bağlanmış bulunan veya bağlanılmasına hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların alt sınırı hakkında bu kanun hükümleri uygulanır.

İleri yaştakilere aylık bağlama şartları

GEÇİCİ MADDE 8. — A) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan kadın ve 35 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılardan, kadın iseler 55, erkek iseler 60 yaşını doldurmakla beraber 60 nci maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamıyan ve :

- a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde, 6 nci maddenin (A, C ve D) fıkralarında belirtilen işlerden gayri işlerde en az 2 000 gün çalıştıklarını tevsik eden,
- b) Sigortalılık süresince her yıl için en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,
- c) En az beş yıl sigortalı bulunan,

Sigortalılara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

6 nci maddenin (B, E, F, G, H, I, J ve K) fıkraları kapsamına giren çalışmalar yukardaki (a) fıkrasında belirtilen en az 2 000 günlük çalışma süresine katılmaz.

Eski çalışma süreleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı bulunanlar için bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sigortalılıkları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan sigortalılar için de sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde Kuruma verilecek belgelerle tevsik edilir.

İş verenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalıların ilgili iş verenden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymaması halinde, gerek bunu düzenleyenler ve gerekse ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğriyacağı zararları % 50 fazlasıyla ve kanuni faizi ile birlikte kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında, ayrıca gehel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

B) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan kadın ve 35 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılardan, 50 yaşını doldurup erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve 60 nci maddede yazılı şartları yerine getirmediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamıyan

Hü.

D) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan ölen ve 66 ncı maddede yazılı şartları yerine getirmemiş olmakla beraber bu maddenin (A) fıkrasının (a), (b), (c), bentlerindeki şartları haiz bulunan sigortalıların hak sahibi kimselerine, sigortalılık süreleri 5 yılı doldurmuş olan sigortalıların hak sahibi kimseleri gibi, 67 ncı maddedeki esaslara göre aylık bağlanır.

Gazetecilerle gemi adamlarının eski hizmetleri

GEÇİCİ MADDE 9. — Basın mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki münasebetlerin tanzimi hakkındaki 5953 sayılı Kanunun yayımı tarihinde 35 yaşını geçmiş bulunan gazetecilerden, bu tarihten önceki 5 yıl içinde gazetecilik mesleğinde veya İş Kanununa tabi iş yerlerinde en az (1 000) gün çalışmış olanlar ile, 6379 sayılı Deniz İş Kanununun sosyal sigortalar ile ilgili hükümlerinin yürürlüğe girdiği 1 Ocak 1955 tarihinde 35 yaşını geçmiş bulunan gemi adamlarından bu tarihten önceki 5 yıl içinde gemi adamı olarak veya İş Kanununa tabi iş yerlerinde en az (1 000) gün çalışmış bulunanlar, bu hizmet sürelerini göstermek üzere, çalışmış oldukları iş yerlerinden alacakları belgeleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak en geç bir yıl içinde kuruma verilerse, bu kanunun geçici 8 ncı maddesinde yazılı şartlarla, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından yararlandırılırlar.

Ağır ve yıpratıcı işlerde geçen hizmetler

GEÇİCİ MADDE 10. — 1 Nisan 1950 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre ağır ve yıpratıcı sayılan işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerde geçen hizmet süreleri üzerinden hesaplanacak yıpranma payı gün sayısı toplamı, bu kanunun 60 ncı ve geçici 8 ncı maddelerinin (A) fıkralarına göre yaşlılık aylığından yararlanılabilecek yaşlardan indirilir.

Münavebeli işlerde geçen hizmetler

GEÇİCİ MADDE 11. — 1 Nisan 1950 ile 31 Mart 1954 tarihleri arasında, kaldırılmış 5417 sayılı Kanuna göre Çalışma Bakanlığınca tesbit edilmiş bulunan münavebeli işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerdeki prim ödeme gün sayıları toplamına dörtte biri eklenir ve tutarı, bunların mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

Eski primler ve gün sayıları

GEÇİCİ MADDE 12. — Sigortalılar namına, kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre ödenen primler ile bunların prim ödeme gün sayıları, bu kanuna göre ödenen mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ve prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

Yabancı uyruklular

GEÇİCİ MADDE 13. — 31 Mayıs 1957 tarihinden sonra, kaldırılmış 6900 sayılı Kanun ve bu kanun hükümlerine tabi olmamış bulunan yabancı uyruklu sigortalıların, kaldırılmış 6900 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kaldırılmış 5417 sayılı Kanuna göre ödedikleri ihtiyarlık sigortası primlerinden doğan tahsis hakları saklıdır.

Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar yazılı istekte bulduklarında, kaldırılmış 5417 sayılı Kanuna göre yalnız kendilerinin ödedikleri ihtiyarlık sigortası primleri geriverilerek, adlarına ödenmiş primlerden doğan hakları tasfiye edilmiş olur.

sigortalılara, (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 9. — Yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesine göre, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kazanılmış bulunan haklar saklıdır.

Ağır ve yıpratıcı işlerde geçen hizmetler

GEÇİCİ MADDE 10. — 1 Nisan 1950 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre ağır ve yıpratıcı sayılan işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerde geçen hizmet süreleri üzerinden hesaplanacak yıpranma payı gün sayısı toplamı, bu kanunun 60 ncı ve geçici 8 nci maddelerinin (A) fıkralarına göre yaşlılık aylığından yararlanılabilecek yaşlardan indirilir.

Münavebeli işlerde geçen hizmetler

GEÇİCİ MADDE 11. — 1 Nisan 1950 ile 31 Mart 1954 tarihleri arasında, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanuna göre Çalışma Bakanlığınca tesbit edilmiş bulunan münavebeli işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerdeki prim ödeme gün sayıları toplamına dörtte biri eklenir ve tutarı, bunların mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme günü sayısı olarak kabul edilir.

Eski primler ve gün sayıları

GEÇİCİ MADDE 12. — Sigortalılar namına, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre ödenen primler ile bunların prim ödeme gün sayıları, bu kanuna göre ödenen mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ve prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

Yabancı uyruklular

GEÇİCİ MADDE 13. — 31 Mayıs 1957 tarihinden sonra, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun ve bu kanun hükümlerine tabi olmamış bulunan yabancı uyruklu sigortalıların, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanuna göre ödedikleri ihtiyarlık sigortası primlerinden doğan tahsis hakları saklıdır.

Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar yazılı istekte bulduklarında, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanuna göre yalnız kendilerinin ödedikleri ihtiyarlık sigortası primleri geri verilerek, adlarına ödenmiş primlerden doğan hakları tasfiye edilmiş olur.

Birden çok karısı bulunanlar

GEÇİCİ MADDE 14. — Türk Medeni Kanununun yürürlüğe girmesinden önce evlenen ve birden çok karısı bulunan sigortalının ölümünde, bu kanuna göre bağlanacak dul aylıkları bunlar arasında eşit surette paylaşılır.

Bunlardan birinin aylığının kesilmesini gerektiren bir durum meydana gelirse, aylığı, en çok bir yıl içinde yazı ile kuruma başvurulmak şartıyla, kalan dul bir ise onun aylığına, birden çok ise eşitlikle bunların aylıklarına eklenir.

Tüzükler yürürlüğe girinceye kadar yapılacak işlem

GEÇİCİ MADDE 15. — 135 nci maddede belirtilen tüzükler bu kanunun yayımı tarihinden başlanarak en geç altı ay içinde düzenlenir.

Bu tüzükler yürürlüğe girinceye kadar, bu kanunda tüzükle tesbit olunacağı belirtilen hususlarda, Çalışma Bakanlığınca çıkarılacak genel emirlere göre işlem yapılır.

Hastalık sigortasının Ereğli Kömür Havzasında uygulanması

GEÇİCİ MADDE 16. — Bu kanunun hastalık sigortası ile ilgili hükümleri, Havzai Fahmiye Maden Amelesinin hukukuna mütaallik 151 sayılı Kanunun uygulandığı yerler için, Bakanlar Kurulu kararı ile belli edilecek tarihten başlanarak uygulanır.

Eski gelirlerin artırılması

GEÇİCİ MADDE 17. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmiş olan iş kazaları veya bu tarihten önce anlaşılmış bulunan meslek hastalıkları dolayısıyla bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılacak olan gelirler, işbu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak, ekli (1) numaralı cetvelde gösterilen katsayılara göre artırılır.

Yukarıki fıkra hükmünün, 6 liradan az günlük kazançlar üzerinden bağlanmış olup 7232 sayılı Kanunla bu sınıra göre yükseltilmiş olan gelirlere uygulanmasında bu yükselmeler nazara alınmaz.

Eski aylıkların artırılması

GEÇİCİ MADDE 18. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılmış olan mâlûliyet ve ihtiyarlık aylıklarıyla ölen sigortalıların hak sahibi kimilerine bağlanan aylıklara esas tutulan aylıklardan :

a) Tutarları, kaldırılmış 5417 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (2) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

b) Tutarları, kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (3) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak artırılır.

Bu artırımların hesaplanmasında, aylık tutarlarının, kaldırılmış 5417, 6708, 6900 ve 7231 sayılı kanunlarla tesbit edilen en az sınırlara çıkarılması için yapılan yükseltmeler nazara alınmaz.

Bağlanacak aylıklarda eski kazançların artırılması

GEÇİCİ MADDE 19. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak başvurular üzerine bağlanacak mâlûllük veya yaşlılık aylıkları ile bu tarihten sonra ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm sigortasından bağlanacak aylıkların tutarları, sigortalıların 1950 - 1960 yıllarındaki kazançları ekli (4) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre artırılarak hesaplanır.

Birden çok karısı bulunanlar

GEÇİCİ MADDE 14. — Hükümetin geçici 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tüzükler yürürlüğe girinceye kadar yapılacak işlem

GEÇİCİ MADDE 15. — Hükümetin geçici 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hastalık sigortasının Ereğli Kömür Havzasında uygulanması

GEÇİCİ MADDE 16. — Hükümetin geçici 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eski gelirlerin artırılması

GEÇİCİ MADDE 17. — Hükümetin geçici 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eski aylıkların artırılması

GEÇİCİ MADDE 18. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılmış olan mâlûliyet ve ihtiyarlık aylıklarıyla ölen sigortalıların hak sahibi kim-selerine bağlanan aylıklara esas tutulan aylıklardan :

a) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince tes-bit edilmiş olanlar ekli (2) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

b) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (3) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

Ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak artırılır.

Bu artırımların hesaplanmasında, aylık tutarlarının, yürürlükten kaldırılmış 5417, 6708, 6900 ve 7231 sayılı kanunlarla tesbit edilen en az sınırlara çıkarılması için yapılan yükseltmeler nazara alınmaz.

Bağlanacak aylıklarda eski kazançların artırılması

GEÇİCİ MADDE 19. — Hükümetin geçici 19 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bankalar, sigorta şirketleri, ticaret ve sanayi odaları ve borsaları

GEÇİCİ MADDE 20. — Bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birlikler personelinin mâlûllük, yaşlılık ve ölümlerinde yardım yapmak üzere, bu kanunun yayımı tarihine kadar tesis veya dernek olarak kurulmuş bulunan sandıklar, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç dört ay içinde :

a) İlgili buldukları banka, sigorta şirketi, reasürans şirketi, ticaret odası, sanayi odası, borsa veya bunların birliklerinin bütün personelini kapsıyacak,

b) Bu personelin, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm, eşlerinin analık, eş ve çocuklarının hastalık hallerinde, en az bu kanunda belirtilen yardımları sağlayacak,

c) Sandıkların statülerine tabi personelin bu madde şümulüne giren banka, sigorta şirketi, reasürans şirketi, ticaret odası, sanayi odası, borsa veya bunların birliklerinden birinden diğerine geçmesi halinde bu gibi personelin kendi sandıklarındaki müktesep haklarının da diğer ilgili sandığa veya aralarında kuracakları müşterek bir sandığa intikalini temin edecek,

Birer tesis haline getirildiği ve bunu tevsik eden statülerini, bu kanunun yayımı tarihinden en geç dört ay içinde Çalışma Bakanlığına verdikleri takdirde, bu teşekküllerin ve sandıkların personeli işbu kanunun uygulanmasında sigortalı sayılmazlar.

Şu kadar ki, bu sandıkların statüleri ve statü değişiklikleri Çalışma Bakanlığınca onaylanmak suretiyle tekemmül eder. Malî durumları da Çalışma, Maliye ve Ticaret Bakanlıklarınca müştereken kontrol ve murakabe edilir. Malî durumlarının kontrol ve murakabesi sonunda alınmasına bu bakanlıklarca müştereken lüzum gösterilecek tedbirleri, sandıklar ve ilgili buldukları teşekküller yerine getirmekle yükümlüdür.

Sözü edilen sandıkların mevzuatına tabi olarak geçen hizmetler ile emekli sandıkları kanunlarına veya Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına tabi olarak geçen hizmetler, yazılı istek halinde, 5 . 1 . 1961 tarihli 228 sayılı Kanunun aylık bağlanmasına ilişkin esasları dairesinde birleştirilerek tahsis yapılır.

BÖLÜM - XV

Son hükümler

Kaldırılan hükümler

MADDE 141. — 4772, 5502 ve 6900 sayılı kanunlar ile bu kanunların ek ve değişiklikleri, 3008 sayılı Kanunun yedinci faslı, 5953 sayılı Kanunun 23, geçici 2 ve geçici 3 ncü, 6379 sayılı Kanunun 36, geçici 3 ve geçici 4 ncü maddeleri ve 4792 sayılı Kanunun 5565 sayılı Kanunla maddel 8 nci maddesi hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük tarihi

MADDE 142. — Bu kanun yayımı tarihinden sonraki ay başından altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme organı

MADDE 143. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

15 . 5 . 1963

Başbakan
İsmet İnönü

Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı
E. Alican

Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı
H. Dinçer

Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı
T. Feyzioğlu

M. Meclisi

(S. Sayısı : 338)

Saklı tutulan haklar

GEÇİCİ MADDE 20. — 6900 sayılı Kanuna tabi olmayıp; bu kanunla sosyal sigortalara tabi tutulanların, iş veya hizmet akitlerine veya mevcut tesis ve sandıklarının tüzük ve statülerine göre, bu kanun uyarınca yapılacak yardımlardan fazla olarak, sağlanan haklar saklıdır.

BÖLÜM — XV

Son hükümler

Kaldırılan hükümler

MADDE 141. — Hükümetin 141 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük tarihi

MADDE 142. — Hükümetin 142 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme organı

MADDE 143. — Hükümetin 143 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Devlet Bakanı
A. Ş. Ağanoğlu

Devlet Bakanı
R. Aybar

Devlet Bakanı
N. Ökten

Adalet Bakanı
A. K. Yörük

Millî Savunma Bakanı
İ. Sancar

İçişleri Bakanı
H. O. Bekata

Dışişleri Bakanı
F. C. Erkin

Maliye Bakanı
F. Melen

Millî Eğitim Bakanı
Ş. R. Hatipoğlu

Bayındırlık Bakanı
İ. Seçkin

Ticaret Bakanı V.
H. Dinçer

Sa. ve So. Y. Bakanı
Y. Azizoglu

Güm. ve Tekel Bakanı
O. Öztrak

Tarım Bakanı
M. İzmen

Ulaştırma Bakanı
R. Öçten

Çalışma Bakanı
B. Ecevit

Sanayi Bakanı
F. Çelikbaş

Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı
C. T. Karasapan

İmar ve İskân Bakanı
F. K. Gökay

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] NUMARALI CETVEL

(Geçici madde 17)

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından, kaldırılmış 4772 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılacak gelirlerin artırılmasında kullanılacak katsayılar.

İş kazasının meydana geldiği veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıl	Gelir artırma katsayısı
1946 - 1950	3,46
1951	3,37
1952	3,02
1953	2,83
1954	2,50
1955	2,16
1956	1,89
1957	1,69
1958	1,43
1959	1,17
1960	1,08
1961	1,—
1962	1,—

[2] NUMARALI CETVEL

(Geçici madde 18 - a)

Kaldırılmış 5417 sayılı Kanun ile ek ve tadilleri gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

Aylık artırma katsayıları

Sigortalılık süresi	Geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunan sigortalılara ait aylıklar- la ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine ait aylıklar	Geçindirmekle yüküm- lü olduğu kimsesi bu- lunmayan sigortalılara ait aylıklar	
1 yıl	— 1 yıl 1 aydan az	74,81	42,75
1 » 1 ay	— » 2 » »	69,06	39,46
1 » 2 »	— » 3 » »	64,13	36,64
1 » 3 »	— » 4 » »	59,85	34,20
1 » 4 »	— » 5 » »	56,11	32,06
1 » 5 »	— » 6 » »	52,81	30,18
1 » 6 »	— » 7 » »	49,87	28,50
1 » 7 »	— » 8 » »	47,25	27,00
1 » 8 »	— » 9 » »	44,89	25,65
1 » 9 »	— » 10 » »	41,00	23,45
1 » 10 »	— » 11 » »	39,14	22,36
1 » 11 »	— 2 yıldan az	37,43	21,39

Aylık artırma katsayıları

Sigortalılık süresi		Geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunan sigortalılara ait aylıklar- la ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine ait aylıklar	Geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi bulunmayan sigortalılara ait aylıklar
2 yıl	— 2 yıl 1 aydan az	35,88	20,50
2 » 1 ay	— » 2 » »	34,44	19,68
2 » 2 »	— » 3 » »	35,95	18,92
2 » 3 »	— » 4 » »	31,89	18,22
2 » 4 »	— » 5 » »	30,75	17,57
2 » 5 »	— » 6 » »	29,69	16,97
2 » 6 »	— » 7 » »	28,70	16,40
2 » 7 »	— » 8 » »	27,77	15,87
2 » 8 »	— » 9 » »	26,91	15,38
2 » 9 »	— » 10 » »	25,06	14,32
2 » 10 »	— » 11 » »	24,32	13,90
2 » 11 »	— 3 yıldan az	23,63	13,50
3 yıl	— 3 yıl 2 aydan az	22,97	13,12
3 » 2 »	— » 4 » »	21,76	12,43
3 » 4 »	— » 6 » »	20,67	11,81
3 » 6 »	— » 8 » »	19,69	11,25
3 » 8 »	— » 10 » »	18,79	10,73
3 » 10 »	— 4 yıldan az	17,06	9,75
4 yıl	— 4 yıl 2 aydan az	16,35	9,34
4 » 2 »	— » 4 » »	15,70	8,97
4 » 4 »	— » 6 » »	15,09	8,63
4 » 6 »	— » 8 » »	14,53	8,31
4 » 8 »	— » 10 » »	14,02	8,01
4 » 10 »	— 5 yıldan az	12,72	7,27
5 yıl	— 5 yıl 3 aydan az	12,29	7,03
5 » 3 »	— » 6 » »	11,71	6,69
5 » 6 »	— » 9 » »	11,18	6,39
5 » 9 »	— 6 yıldan az	10,00	5,72
6 yıl	— 6 yıl 3 aydan az	9,59	5,48
6 » 3 »	— » 6 » »	9,21	5,26
6 » 6 »	— » 9 » »	8,85	5,06
6 » 9 »	— 7 yıldan az	7,97	4,56
7 yıl	— 7 yıl 3 ay	7,69	4,39

[3] NUMARALI CETVEL

(Geçici madde 18 - b)

Kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

Sigortalılığın sona erdiği yıllara göre aylık artırma katsayıları

Sigortalılığın başladığı yıl	1957	1958	1959	1960	1961	1962
1950	2,46	2,28	2,08	1,92	1,78	1,68
1951	2,36	2,18	1,99	1,84	1,71	1,61
1952	2,25	2,08	1,90	1,75	1,63	1,54
1953	2,14	1,98	1,80	1,66	1,55	1,47
1954	2,02	1,86	1,70	1,57	1,47	1,39
1955	1,87	1,75	1,60	1,48	1,38	1,32
1956	1,78	1,65	1,50	1,39	1,31	1,25
1957	—	1,55	1,40	1,30	1,23	1,18
1958	—	—	1,29	1,21	1,15	1,12
1959	—	—	—	1,12	1,08	1,06
1960	—	—	—	—	1,04	1,03
1961	—	—	—	—	—	1,00

[4] NUMARALI CETVEL

(Geçici madde 19)

Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanacak aylıkların tesbitinde, sigortalıların 1950 - 1960 yıllarına ait kazançlarına uygulanacak artırma katsayıları.

Kazancın taallük ettiği yıl	Katsayı
1950	3,46
1951	3,37
1952	3,02
1953	2,83
1954	2,50
1955	2,16
1956	1,89
1957	1,69
1958	1,43
1959	1,17
1960	1,08

Geçici Komisyonun deęiřtiriřine bağlı cetveller

[1] NUMARALI CETVEL

Kanun tasarisına bağlı (1) numaralı cetvel aynen kabul edilmiştir.

[2] NUMARALI CETVEL

Kanun tasarisına bağlı (2) numaralı cetvel aynen kabul edilmiştir.

[3] NUMARALI CETVEL

Kanun tasarisına bağlı (3) numaralı cetvel aynen kabul edilmiştir.

[4] NUMARALI CETVEL

Kanun tasarisına bağlı (4) numaralı cetvel aynen kabul edilmiştir.

